	แผนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	หน่วยที่ 1
	วิชา การบัญชีบริษัท	สอนครั้งที่ 1-2
	ชื่อหน่วย การจัดตั้งบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด	คาบรวม 4
ชื่อเรื่อง การจัดตั้งบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด		จำนวนคาบ 4

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายและลักษณะของบริษัทจำกัด
2. ความหมายและประเภทของหุ้นทุน
3. ความหมายและลักษณะของบริษัท(มหาชน)จำกัด
4. ข้อแตกต่างระหว่างบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชน
5. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท

สาระสำคัญ

การดำเนินธุรกิจในรูปแบบของบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้งให้ถูกต้องตามกฎหมายการดำเนินธุรกิจ จะกระทำในนามนิติบุคคล บริหารงานในรูปคณะกรรมการบริษัท

1. ความหมายและลักษณะของบริษัทจำกัด
2. ความหมายและประเภทของหุ้นทุน
3. ข้อแตกต่างระหว่างบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชน
4. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ ขั้นตอนการตั้งบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน จำกัด ข้อแตกต่าง และค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท รวมทั้งบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความสนใจใฝ่รู้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายและลักษณะของบริษัทจำกัดได้
2. บอกความหมายและประเภทของหุ้นทุนได้
3. บอกข้อแตกต่างระหว่างบริษัทจำกัดกับบริษัทมหาชนจำกัดได้
4. บันทึกบัญชีเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทได้
5. รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความสนใจใฝ่รู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายและลักษณะของบริษัทจำกัด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1096 บัญญัติไว้ว่า “อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียง ไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ”

มาตรา 1096 ทวิ บัญญัติว่า บริษัทใดซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคน แต่ภายหลังมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ร้อยคนขึ้นไป ต้องดำเนินการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด หรือลดจำนวนผู้ถือหุ้นให้เหลือไม่ถึงจำนวนดังกล่าว ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่บริษัทนั้นมีผู้ถือหุ้นเกินจำนวนดังกล่าว

มาตรา 1907 บัญญัติว่า บุคคลใดๆ ตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไป จะเริ่มก่อการและตั้งเป็นบริษัทจำกัด ก็ได้ด้วยเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณห์สนธิและกระทำการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 2012 เป็นบทบังคับทั่วไปของห้างหุ้นส่วนและบริษัท บัญญัติว่า “อันว่าสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ตกลงเข้าชื่อกันเพื่อจะทำกิจการ ร่วมกันด้วยประสงฆ์จะแบ่งกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่กระทำนั้น”

เมื่อบริษัทจดทะเบียนแล้ว จะมีผลทางกฎหมายดังนี้

1. เป็นนิติบุคคลนับแต่วันที่นายทะเบียนออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนมอบให้แก่บริษัทเป็นต้นไป
2. ผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทพ้นจากความรับผิดชอบในกิจการ ซึ่งที่ประชุมจัดตั้งบริษัทได้อนุมัติแล้ว
3. ผู้เข้าชื่อถือหุ้นจะฟ้องร้องขอให้ศาลเพิกถอนการที่ตนเข้าชื่อถือหุ้น โดยยกเหตุว่า สำคัญผิดหรือถูกข่มขู่ หรือถูกกล่อดวงฉ้อฉลไม่ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่จะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ที่ถูกกล่อดวงหรือข่มขู่ตนเองได้

ผลดีของการจัดตั้งบริษัท

1. เงินทุนได้มาจากการขายหุ้นซึ่งมีมูลค่าเท่า ๆ กัน
2. ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบเพียงค่าหุ้นที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบในจำนวนที่ตนถืออยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของบริษัทไม่มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ถือหุ้นมาชำระหนี้ให้แก่ตนได้
3. บริษัทเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น
4. ผู้ถือหุ้นคนใดไม่ประสงค์จะถือหุ้นต่อไป ก็อาจโอนหุ้นของตนให้หรือขายแก่บุคคลอื่นต่อไปได้

5. สะดวกในการขยายงาน

6. การบริหารงานจะบริหารโดยคณะกรรมการบริษัท

2. ความหมายและประเภทของหุ้นทุน

2.1 ความหมายของหุ้นทุน

หุ้นทุน (Stock) คือ ทุนจดทะเบียนของบริษัทซึ่งอาจมีมากกว่าหนึ่งประเภท แต่ละประเภทแบ่งออกเป็นหุ้น (Share) แต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท อินคา จำกัด จดทะเบียนทุน 2,000 หุ้น จำหน่ายและออกใบหุ้นแล้ว 1,500 หุ้น ต่อมาบริษัทซื้อกลับคืนมา 200 หุ้น จำนวนของหุ้นทุนประเภทต่างๆ มีดังต่อไปนี้

หุ้นทุนจดทะเบียน	=	2,000 หุ้น
หุ้นทุนที่ออกใบหุ้นแล้ว	=	1,500 หุ้น
หุ้นทุนที่ยังมิได้นำออกจำหน่าย	=	500 หุ้น
หุ้นทุนที่ได้รับคืน	=	200 หุ้น
หุ้นทุนที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้น (1,500 – 200)	=	1,300 หุ้น

2.2 ประเภทของหุ้นทุน

หุ้นทุนของบริษัท มี 2 ประเภท คือ

2.2.1 หุ้นสามัญ (Common Stock or Ordinary Shares) สิทธิของผู้ถือหุ้นสามัญ

1) สิทธิในการเข้าประชุม ออกเสียง และควบคุมการบริหารงานของบริษัทตามส่วนของการถือหุ้น

2) สิทธิที่จะได้รับเงินปันผลซึ่งเป็นส่วนแบ่งกำไรที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น

3) สิทธิที่จะได้รับการแบ่งทรัพย์สินเมื่อเลิกบริษัท โดยที่บริษัทจะนำสินทรัพย์ไปขายเป็นเงินสด ส่วนที่เหลือจากการชำระหนี้จะแบ่งให้ผู้ถือหุ้นตามจำนวนหุ้นที่ถืออยู่

4) สิทธิในการซื้อหุ้นใหม่ก่อนบุคคลภายนอก โดยซื้อได้ตามส่วนและชนิดของหุ้นที่ตนถืออยู่

5) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งหลายในบริษัท โดยการรับรู้

ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของบริษัท และการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ

2.2.2. หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock or Preference Shares) เป็นหุ้นที่ผู้ถือหุ้นมีสิทธิพิเศษกว่าผู้ถือหุ้นสามัญเกี่ยวกับการได้รับเงินปันผล หรือได้รับเงินค่าหุ้นเมื่อเลิกบริษัท หุ้นบุริมสิทธิอาจแบ่งออกเป็นหลายชนิดมีสิทธิแตกต่างกันออกไปตามที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับ หรือโดยอนุวัติของที่ประชุมใหญ่

สิทธิพิเศษของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ

- 1) สิทธิในการได้รับเงินปันผลก่อนหุ้นสามัญ
- 2) สิทธิที่จะได้รับคืนสินทรัพย์ (ทุน) ก่อนหุ้นสามัญ เมื่อบริษัทเลิกกิจการ
- 3) สิทธิที่จะเปลี่ยนหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญ ถ้าผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิเห็นว่าหุ้นสามัญได้รับ

ผลตอบแทนมากกว่า ก็อาจขอเปลี่ยนเป็นหุ้นสามัญได้

หุ้นบุริมสิทธิมักไม่ค่อยได้รับความนิยมนจากประชาชน ด้วยสาเหตุดังนี้

1. ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิอาจถูกบริษัทที่ออกหุ้นเรียกไถ่คืนหุ้นได้
2. ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการบริหารของบริษัท
3. ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้ตายตัว ไม่ว่าบริษัทจะมีกำไรมาก

น้อยเพียงใดก็ตาม

ชนิดของหุ้นบุริมสิทธิ

1. **หุ้นบุริมสิทธิชนิดสะสม (Cumulative Preferred Stock)** คือ หุ้นบุริมสิทธิที่ผู้ถือ

หุ้นมีสิทธิได้รับเงินปันผลเสมอ ไม่ว่าบริษัทจะมีกำไรหรือขาดทุน หากปีใดบริษัทดำเนินงานขาดทุนจะไม่มีกำไรประกาศจ่ายเงินปันผล เงินปันผลของหุ้นบุริมสิทธิจะสะสมไปรับในปีที่มีการประกาศจ่าย หรือปีใดมีการประกาศจ่าย แต่จ่ายไม่ครบจำนวน ส่วนที่ยังขาดอยู่นี้จะยกยอดไปจ่ายในปีที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล

2. **หุ้นบุริมสิทธิชนิดไม่สะสม (Non-Cumulative Preferred Stock)** คือ หุ้นบุริมสิทธิ

ที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินปันผลต่อเมื่อบริษัทมีกำไรและประกาศจ่ายเท่านั้น หากปีใดบริษัทดำเนินงานขาดทุน จะไม่ได้รับเงินปันผลในปีนั้น และจะไม่ได้รับเงินปันผลย้อนหลังสำหรับปีก่อน ๆ ที่บริษัท มิได้ประกาศจ่าย

3. **หุ้นบุริมสิทธิชนิดร่วมรับ (Participating Preferred Stock)** คือ หุ้นบุริมสิทธิที่นอกจากจะ

ได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้แล้ว ยังมีสิทธิร่วมรับเงินปันผลกับหุ้นสามัญในเงินปันผลคงเหลือหลังจากที่ได้จ่ายเงินปันผลให้กับหุ้นสามัญในอัตราเดียวกับหุ้นบุริมสิทธิแล้ว

หุ้นบุริมสิทธิชนิดร่วมรับ ยังแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- หุ้นบุริมสิทธิชนิดร่วมรับเต็มที่ (Fully Participating Preferred Stock) คือ หุ้น

บุริมสิทธิ ที่มีสิทธิร่วมรับเงินปันผลที่เหลือในอัตราเท่ากับเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับ

- หุ้นบุริมสิทธิชนิดร่วมรับเพียงไม่เกินอัตราสูงสุดที่กำหนดไว้ (Maximum Rate) คือ

หุ้นบุริมสิทธิที่มีสิทธิร่วมรับเงินปันผลที่เหลือเพียงไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กำหนดไว้

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท แสพนัน จำกัด ประกาศจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ 9% ชนิดร่วมรับเต็มที่ หุ้นบุริมสิทธิและหุ้นสามัญมีราคาตามมูลค่าหุ้นละ 100 บาท การจ่ายเงินปันผลจะเป็นดังนี้

- ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิได้รับหุ้นละ 9 บาท
- ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับหุ้นละ 9 บาท
- ส่วนที่เหลือจะแบ่งเฉลี่ยระหว่างผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและหุ้นสามัญตาม

สัดส่วนของมูลค่าหุ้นแต่ละชนิด

จากตัวอย่างข้างต้น หากบริษัท แสพนัน จำกัด ประกาศจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ 9% ชนิดร่วมรับไม่เกิน 12% การจ่ายเงินปันผลจะเป็นดังนี้

- ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิได้รับหุ้นละ 9 บาท
- ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับหุ้นละ 9 บาท
- ส่วนที่เหลือ หุ้นบุริมสิทธิได้รับอีกหุ้นละ 3 บาท ที่เหลือเป็นของหุ้นสามัญ

4. หุ้นบุริมสิทธิชนิดไม่ร่วมรับ (Non-Participating preferred stock) คือ หุ้นบุริมสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้ในปีที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผลเท่านั้น ส่วนที่เหลือหลังจากจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิแล้ว จะเป็นของผู้ถือหุ้นสามัญทั้งหมด

5. หุ้นบุริมสิทธิชนิดแปลงสภาพ (Convertible Preferred Stock) คือ หุ้นบุริมสิทธิชนิดที่บริษัทให้สิทธิในการแปลงสภาพเป็นหลักทรัพย์ชนิดอื่นของบริษัทได้ โดยส่วนใหญ่มักให้สิทธิในการแปลงเป็นหุ้นสามัญตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด เพื่อกระตุ้นให้นักลงทุนสนใจในหุ้นบุริมสิทธิมากขึ้น แม้ว่าหุ้นบุริมสิทธิมีสิทธิได้รับเงินปันผลก่อนหุ้นสามัญ แต่ก็ถูกจำกัดเพียงไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ เพื่อให้โอกาสแก่หุ้นบุริมสิทธิได้รับส่วนแบ่งกำไรมากขึ้นในกรณีที่บริษัทมีกำไรสูง บริษัทจึงให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิในการแปลงเป็นหุ้นสามัญได้

6. หุ้นบุริมสิทธิชนิดไถ่คืน หรือชนิดไถ่ถอน (Redeemable Preferred Stock) คือ หุ้นบุริมสิทธิที่มีข้อกำหนดไว้ว่า บริษัทมีสิทธิขอไถ่ถอนคืนได้ภายในระยะเวลาและจำนวนเงินที่กำหนดไว้ ตอนจดทะเบียนขายหุ้น โดยราคาไถ่ถอนคืนนั้นบริษัทจะจ่ายในราคาที่สูงกว่ามูลค่าหุ้นหรือสูงกว่าราคาเดิมที่ออกจำหน่าย เพื่อเป็นการตอบแทนผู้ถือหุ้นกรณีบริษัทไม่ต้องการใช้เงินทุนจำนวนนี้ต่อไป

3. ความหมายและลักษณะของบริษัทมหาชนจำกัด

บริษัทมหาชนจำกัด หมายถึง บริษัทที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประสงค์จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ

ลักษณะของบริษัทมหาชนจำกัด

1. กำหนดจำนวนผู้ถือหุ้นไว้ไม่น้อยกว่า 15 คน
2. ผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทมหาชนจำกัด ต้องมีไม่น้อยกว่า 15 คน
3. ต้องมีวัตถุประสงค์เสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ
4. หุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด มีมูลค่าหุ้นละเท่าใดก็ได้แต่ยังคงต้องมีมูลค่า
5. กรรมการของบริษัทมหาชนจำกัด ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด
6. การเรียกให้ชำระค่าหุ้น กรรมการบริษัทมหาชนจำกัด ต้องเรียกให้ชำระค่าหุ้นเต็ม 100% และต้องชำระผ่านธนาคาร
7. ใบหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด ต้องเป็นชนิดระบุชื่อผู้ถือหุ้นเท่านั้น
8. การโอนหุ้นกระทำได้โดยสลักหลังใบหุ้น

3. ข้อแตกต่างระหว่างบริษัทจำกัดกับบริษัทมหาชนจำกัด

รายละเอียด	บริษัทจำกัด	บริษัทมหาชนจำกัด
1. ผู้เริ่มก่อการ	ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป	ตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป
2. ทุนจดทะเบียน	จำหน่ายหุ้นครบและชำระเงินแล้วไม่น้อยกว่า 25% จึงจะจดทะเบียนได้	ไม่ได้กำหนดจำนวนทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ
3. การจำหน่ายหุ้น	จะทำหนังสือชี้ชวนประชาชนซื้อหุ้นไม่ได้	ทำหนังสือชี้ชวนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนได้
4. การชำระค่าหุ้น	ชำระครั้งแรก 25% ของมูลค่าหุ้น	เรียกชำระครั้งเดียว 100%
5. ชนิดของใบหุ้น	เป็นชนิดระบุชื่อผู้ถือและไม่ระบุชื่อผู้ถือในใบหุ้น	เป็นชนิดระบุชื่อผู้ถือ
6. การออกหุ้นกู้	ไม่ได้	ได้
7. ราคาหุ้นที่จำหน่าย	จำหน่ายต่ำกว่ามูลค่าไม่ได้	จำหน่ายต่ำกว่ามูลค่าได้

4. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท

ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท (Organization Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทจ่ายไปเพื่อการตั้งบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งเป็นระยะเริ่มแรกยังมิได้มีการดำเนินธุรกิจ เช่น

- ค่าพาหนะของผู้เริ่มก่อการ
- ค่าสมมุติบัญชี ทะเบียนต่าง ๆ
- ค่าจ้างทำตราประทับของบริษัท
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์
- ค่าดวงตราไปรษณียากรจดหมายลงทะเบียน
- ค่าพิมพ์แบบฟอร์มต่าง ๆ

บันทึกบัญชีเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท

การจ่ายค่าใช้จ่ายข้างต้น อาจจ่ายเป็นเงินสด เช็ค ตั๋วเงิน หรือออกไปหุ้นของบริษัทก็ได้ การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

ตัวอย่างที่ 3 บริษัท กริธา จำกัด จ่ายค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ใบหุ้นและค่าจ้างทำตราประทับของบริษัทเป็นเงินสด 4,900 บาท

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	4,900
	เครดิต	เงินสด
		4,900

บันทึกการจ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้นและค่าจ้างทำตราประทับของบริษัท

ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เป็นค่าใช้จ่ายชนิดหนึ่ง ปรากฏในงบกำไรขาดทุนในงวดที่เกิดค่าใช้จ่าย แต่เดิมค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนชนิดหนึ่ง จะทำการตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปี แต่ในปัจจุบันเมื่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 51 เรื่อง “สินทรัพย์ไม่มีตัวตน” มีผลบังคับใช้ ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทเป็นรายจ่ายที่ไม่อนุญาตให้กิจการรับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เนื่องจากไม่ตรงกับ ความหมายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนทั้ง 2 ข้อ คือ

1. อยู่ในความควบคุมของกิจการ ซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต
2. ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตแก่กิจการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูชี้แจงการจัดการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา จำนวนคาบเรียน ส่วนวิธีการวัดผลและประเมินผล ครูให้นักเรียนตั้งห้องช่วยกันพิจารณาใน เรื่องการเก็บคะแนนระหว่างภาค งานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยให้อภิปรายและลงมติ 2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนในหน่วยนี้ว่าเป็นการเรียนเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน จำกัด 3. ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความสนใจใฝ่รู้ ให้ทุกคนเห็นความสำคัญ <p>ชั้นการสอนภาคทฤษฎี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ครูบรรยายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับ เกี่ยวกับ ความหมายและลักษณะการจัดตั้งบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน จำกัด ข้อแตกต่าง และค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท ตามเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่แจกให้โดยใช้power pointประกอบการสอน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาฟังการชี้แจง และช่วยกันหาข้อสรุปในเรื่องเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล 2. นักศึกษาทราบถึงจุดประสงค์การเรียน 3. นักศึกษาฟังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสนใจใฝ่รู้ <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน 2. นักศึกษาฟังการบรรยาย

กิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ขั้นการสอนภาคปฏิบัติ</p> <p>1. ครูจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วย นักศึกษาเก่ง นักศึกษาปานกลาง และนักศึกษาอ่อน โดยดูจากคะแนนเฉลี่ยสะสมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p> <p>2. ครูให้นักศึกษาจับฉลากเลือกกิจกรรมปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันทำงาน-กลุ่ม โดยให้ศึกษา / ปรึกษา / ทำความเข้าใจ / อภิปราย และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นที่ปรึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหา</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>1. แจกแบบประเมินผล การนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน</p> <p>2. ครูสรุปสาระสำคัญทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยใช้สื่อ power point</p> <p>3. ครูแจกแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย</p>	<p>1. นักศึกษาแบ่งกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม</p> <p>2. นักศึกษาระดมความคิดและร่วมมือกันทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ได้รับและนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายโดย สื่อ power point</p> <p>1. นักศึกษาซักถามปัญหาข้อสงสัยของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม</p> <p>2. นักศึกษาฟังสรุปและจดบันทึก</p> <p>3. นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย</p>

งานที่มอบหมายและกิจกรรมกลุ่ม

1. กิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ 2 กลุ่ม (งานกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน)
2. ให้นักศึกษา สํารวจรายชื่อบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน จำกัด ในจังหวัดนครราชสีมา

สื่อ/แหล่งความรู้

1. power point การจัดตั้งบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด
2. เอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

การประเมินผล/เครื่องมือ

1. จากการซักถามผู้เรียน
2. ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบทดสอบย่อย
3. สังเกตจากความตั้งใจในการฟังคำบรรยาย
4. สังเกตจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ
5. จากแบบฟอร์มประเมินผลการนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มที่มอบหมาย

บันทึกหลังการสอน

ผลการใช้แผนการสอน

- จำนวนเนื้อหา เหมาะสม
- การเรียงลำดับ เหมาะสม
- การนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสม
- วิธีการสอน กิจกรรมการสอน สื่อการสอน เหมาะสม
- เวลาที่ใช้ และการประเมินผล เหมาะสม

การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

- หาข้อมูลการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท และทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ลงชื่อ .....รติกุล.....อาจารย์ผู้สอน

(นางสาวรติกุล เหล่าธรรมยิ่งยง)

	แผนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	หน่วยที่	2
	วิชา การบัญชีบริษัท	สอนครั้งที่	3-8
	ชื่อหน่วย การจำหน่ายหุ้นทุนและริบหุ้น	คาบรวม	16
ชื่อเรื่อง การจำหน่ายหุ้นทุนและริบหุ้น		จำนวนคาบ	12

หัวข้อเรื่อง

1. การจำหน่ายหุ้นเป็นเงินสด และการบันทึกบัญชี
  1. ในราคาตามมูลค่า
  2. ในราคาสูงกว่ามูลค่า
  3. ในราคาต่ำกว่ามูลค่า
2. การจำหน่ายโดยวิธีการจองและการบันทึกบัญชี
3. การริบหุ้นและการบันทึกบัญชี

สาระสำคัญ

การระดมทุนของบริษัทกระทำได้โดยการแบ่งทุนเป็นหุ้น หุ้นละเท่าๆ กัน ขายให้แก่ผู้สนใจซื้อหุ้น ผู้ที่ซื้อหุ้นของบริษัท เรียกว่า “ผู้ถือหุ้น” มีฐานะเป็นเจ้าของ หุ้นของบริษัทมี 2 ประเภท คือ หุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ การขายหุ้นจำหน่ายได้รับเงินสดเต็มจำนวนหรือ จำหน่ายโดยวิธีให้จองก็ได้ การจำหน่ายโดยวิธีให้จองในราคาตามมูลค่าและสูงกว่ามูลค่า

การริบหุ้นมีวิธีต่าง ๆ วิธีนำหุ้นที่ริบออกขายทอดตลาด บันทึกราคาที่จำหน่ายไว้เดิม หลังจากหักค่าหุ้นที่ค้างชำระและค่าใช้จ่ายแล้ว คำนวณเงินที่เหลือแก่ผู้ถือริบหุ้น, วิธีออกใบหุ้นให้บางส่วนเท่ากับจำนวนเงินที่ชำระแล้ว โดยบริษัทคิดค่าหุ้นในราคาที่ยกจำหน่ายครั้งแรก เงินที่เหลือจากการออกใบหุ้นให้คืนแก่ผู้ถือหุ้นเดิม, วิธีคืนเงินให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยเงินที่ชำระแล้วเต็มจำนวน และวิธีริบหุ้นที่ผู้จองได้ชำระมาแล้วทั้งหมด

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจำหน่ายหุ้นทุนของบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด รวมทั้งการริบหุ้นวิธีต่างๆ ของบริษัทจำกัดรวมทั้งบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความรับผิดชอบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บันทึกการขายการจำหน่ายหุ้นวิธีต่างๆ ได้
2. บันทึกการริบหุ้นวิธีต่างๆ ได้
3. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

เนื้อหาสาระ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1138 ได้กำหนดเกี่ยวกับสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นต้องมีรายการ ดังนี้

1. ชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ถือหุ้นแต่ละคน ให้ระบุจำนวนหุ้น หมายเลขหุ้นที่ผู้ถือหุ้น แต่ละคนถือ แต่ละหุ้น ได้ใช้เงินค่าหุ้นแล้วเท่าใด หรือถ้าเป็นหุ้นชนิดออกให้เพื่อทดแทนแรงงานหรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของผู้ถือหุ้น ต้องระบุว่า หุ้นนั้นได้ใช้เงินแล้วเท่าใด
2. วัน เดือน ปี ที่ได้ลงทะเบียนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถือหุ้น สำหรับผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้เริ่มก่อการ หรือเป็นผู้ลงชื่อซื้อหุ้นในตอนจัดตั้งบริษัท บริษัทจะบันทึกลงในสมุดว่า เป็นผู้ถือหุ้นมาตั้งแต่แรกที่มีการจัดสรรหุ้น ผู้ที่รับโอนหุ้นในตอนหลัง บริษัทจะรับจดทะเบียนให้เมื่อมีการ โอนถูกต้องตามกฎหมาย หรือเป็นการรับมรดกหุ้นของผู้ตาย
3. วัน เดือน ปี ซึ่งบุคคลใดขาดจากการเป็นผู้ถือหุ้น ซึ่งเกิดจากการโอนหุ้นให้ผู้อื่นหรือ ถูกริบหุ้นก็ได้
4. หมายเลขใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ และหมายเลขของหุ้นซึ่งลงไว้ในใบหุ้นนั้น
5. วันที่ได้ขีดฆ่าใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดที่ออกให้แก่ผู้ถือ กรณีที่มีการเปลี่ยนใบหุ้นชนิดระบุชื่อเป็นใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ หรือเปลี่ยนใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือเป็นใบหุ้นชนิด ระบุชื่อ ต้องเวนคืนใบหุ้นเก่าให้บริษัทขีดฆ่า จึงต้องมีการจดทะเบียนวันที่ขีดฆ่าใบหุ้นดังกล่าว รวมทั้งเหตุแห่งการขีดฆ่าด้วย

การบันทึกบัญชีรายการจำหน่ายหุ้น

1. การจำหน่ายหุ้นโดยเรียกเก็บเงินเต็มจำนวนทันที

การจำหน่ายหุ้น โดยเรียกเก็บเงินเต็มจำนวนทันที มีวิธีการจำหน่าย 3 วิธีดังนี้

1.1 จำหน่ายหุ้นในราคาตามมูลค่า (At Par)

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x1 บริษัท อาร์แบท จำกัด มีทุนจดทะเบียนเป็นหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท นำออกจำหน่ายเมื่อวันที่ 15 มกราคม 25x1 ในราคาตามมูลค่า และได้รับเงินสดเต็มจำนวน

- ให้ทำ :**
1. บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป
  2. ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง
  3. แสดงบุคคลเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1	ม.ค. 1	Memo จดทะเบียนหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 100 บาท					
		15	เงินสด หุ้นสามัญ หรือหุ้นเรือนหุ้น จำหน่ายหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท		5,000,000	-	5,000,000 -

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีเงินสด

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เครดิต	
25x1	ม.ค. 15	หุ้น-หุ้นสามัญ	รว.1	5,000,000	-						

บัญชีหุ้น-หุ้นสามัญ (หุ้นเรือนหุ้น)

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เครดิต	
(1 มกราคม	25X1	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท)				25x1	ม.ค. 15	เงินสด	รว.1	5,000,000	-

บริษัท อาร์แบท จำกัด
งบดุล (เฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น)
ณ วันที่ 31 มกราคม 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุน-หุ้นสามัญจดทะเบียน 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว

5,000,000

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

5,000,000

1.2 การจำหน่ายหุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่า (At a Premium) สามารถทำได้ถ้ามีการระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ และในการเรียกให้ชำระค่าหุ้นครั้งแรก ผู้ถือหุ้นจะต้องชำระส่วนเกินมูลค่าหุ้นพร้อมกับการชำระค่าหุ้นด้วย

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (Premium on Stock) บริษัทถือว่าเป็นกำไรที่ได้รับจากการนำหุ้นออกขายในทางบัญชีจะเปิดบัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ (Premium on Common or Preferred Stock) ขึ้น ในวันสิ้นงวดบัญชีจะแสดงไว้ในงบดุล โดยไม่โอนปิดเข้าบัญชีกำไรขาดทุน และคงไว้ในบัญชีเดิม

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท เพชรดี จำกัด จดทะเบียนหุ้นสามัญ 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท ในวันที่ 1 มกราคม 25x1 นำหุ้นสามัญออกจำหน่ายในวันที่ 18 มกราคม 25x1 จำนวน 5,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท จำหน่ายในราคาหุ้นละ 60 บาท ได้รับเงินสดเต็มจำนวนทันที และบริษัทได้ออกใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้นเรียบร้อยแล้ว

- ให้ทำ :**
1. บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป
  2. ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง
  3. แสดงงบดุลเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
ม.ค.	18	เงินสด (5,000 x 60) ทุนเรือนหุ้น (5,000 x 50) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (5,000 x 10) นำหุ้นสามัญ 5,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท ออกจำหน่ายในราคาหุ้นละ 60 บาท ได้รับเงินครบและ บริษัทออกใบหุ้นให้ ผู้ถือหุ้นทันที		300,000	-	250,000	-
						50,000	-

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีเงินสด

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1											
ม.ค.	18	ทุนเรือนหุ้น	รว.1	250,000	-						
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	รว.1	50,000	-						

บัญชีทุนเรือนหุ้น

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต
						25x1					
						ม.ค.	18	เงินสด	รว.1	250,000	-

บัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้น

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25x1 ม.ค. 18	เงินสด	รว.1	50,000 -

บริษัท เพชรดี จำกัด
งบดุล (เฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น)
ณ วันที่ 31 มกราคม 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุน-หุ้นสามัญจดทะเบียน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท

ออกจำหน่าย 5,000 หุ้น และเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว

250,000

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

50,000

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

300,000

ตัวอย่าง 3 วันที่ 1 มกราคม 25x1 บริษัท มณีแดง จำกัด จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 8% จำนวน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท และในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 25x1 บริษัทจำหน่ายหุ้นทั้งสองชนิดในราคาสูงกว่ามูลค่า 10% โดยรับเป็นเงินสดเต็มจำนวน และบริษัทได้ออกใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้นเรียบร้อยแล้ว

- ให้ทำ :
- บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป
  - ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง
  - แสดงงบดุลเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
ม.ค.	1	จัดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ จำนวน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และหุ้น บุริมสิทธิ 8% จำนวน 10,000 หุ้น มูลค่า หุ้นละ 200 บาท					
ก.พ.	1	เงินสด (10,000 x 110) ทุน-หุ้นสามัญ (10,000 x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (10,000 x 10) นำหุ้นสามัญออกจำหน่าย 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ออกจำหน่ายใน ราคาสูงกว่ามูลค่า 10% บริษัทออกใบหุ้น ให้ทันที คำนวณส่วนเกินมูลค่าหุ้นๆ ละ $100 \times (10/100) = 10$		1,100,000	-	1,000,000	-
		เงินสด (10,000 x 220) ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ (10,000 x 200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (10,000 x 20) นำหุ้นบุริมสิทธิออกจำหน่าย 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท ออกจำหน่ายใน ราคาสูงกว่ามูลค่า 10% บริษัทออกใบหุ้น ให้ทันที คำนวณส่วนเกินมูลค่าหุ้นๆ ละ $200 \times (10/100) = 20$		2,200,000	-	2,000,000	-
						200,000	-

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีเงินสด

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25x1	ก.พ.	1	ทุน-หุ้นสามัญ	รว.1	1,000,000	-					
			ส่วนเกินมูลค่า หุ้นสามัญ	รว.1	100,000	-					
			ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ	รว.1	2,000,000	-					
			ส่วนเกินมูลค่า หุ้นบุริมสิทธิ	รว.1	200,000	-					

บัญชีทุน-หุ้นสามัญ

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
						25x1	ก.พ.	1	เงินสด	รว.1	1,000,000 -

บัญชีทุน-หุ้นบุริมสิทธิ

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
						25x1	ก.พ.	1	เงินสด	รว.1	2,000,000 -

บัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
						25x1	ก.พ.	1	เงินสด	รว.1	100,000 -

บัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นบริมสิทธิ

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25x1 ก.พ.	1 เงินสด	รว.1	200,000 -

บริษัท มณีแดง จำกัด
งบดุล (เฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น)
ณ วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุน-หุ้นบริมสิทธิจดทะเบียน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท

ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว

2,000,000

ทุน-หุ้นสามัญจดทะเบียน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว

1,000,000

3,000,000

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบริมสิทธิ

200,000

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

100,000300,000

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

3,300,000

1.3 จำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่า (At a Discount) ของบริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายไทยห้ามมิให้บริษัทจำกัดจำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่า แต่บริษัทมหาชนจำกัด สามารถจำหน่ายหุ้นต่ำกว่ามูลค่าได้ ถ้าดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นในราคาตามมูลค่า และสูงกว่ามูลค่า มีวิธีการบันทึกบัญชี เช่นเดียวกับบริษัทจำกัด ซึ่งการชำระค่าหุ้นจะต้องชำระครั้งเดียว แบ่งชำระไม่ได้ ดังนั้น การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่าของบริษัทมหาชนจำกัด จึงเป็นการจำหน่ายเพียงวิธีเดียวคือ วิธีชำระค่าหุ้นให้ครบในครั้งเดียว

ตัวอย่างที่ 4 บริษัท ขัน จำกัด (มหาชน) นำหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ออกจำหน่ายในราคาหุ้นละ 90 บาท ได้รับชำระค่าหุ้นเป็นเงินสดเต็มจำนวนทันทีในวันที่ 1 กรกฎาคม 25x1

- ให้ทำ**
- บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป
  - ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง
  - แสดงงบดุลเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1	ก.ค.	1					
				เงินสด (50,000 x 90)	4,500,000	-	
				ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้น (50,000 x 10)	500,000	-	
				ทุนเรือนหุ้น (50,000 x 100)			5,000,000
				นำหุ้นสามัญ 40,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ออกจำหน่ายในราคาหุ้นละ 90 บาท ได้รับเงินครบ และออกใบหุ้นให้ทันที			
							-

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีเงินสด

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25x1	ก.ค.	1	ทุนเรือนหุ้น	4,500,000				
			รว.1	-				

บัญชีส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้น

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25x1 ก.ค. 1	ทุนเรือนหุ้น	รว.1	500,000 -				

บัญชีทุนเรือนหุ้น

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25x1 ก.ค. 1	เงินสด ส่วนต่ำกว่า มูลค่าหุ้น	รว.1 รว.1	4,500,000 - 500,000 -

บริษัท ขยัน จำกัด (มหาชน)

งบดุล (เฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น)

ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุน-หุ้นสามัญจดทะเบียน 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว

5,000,000

ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้น

ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ

(500,000)

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

4,500,000

2. การจำหน่ายหุ้นโดยมิได้รับชำระเต็มจำนวนทันที หรือการจำหน่ายหุ้นโดยวิธีให้จองการบันทึกบัญชีจะบันทึกตามขั้นตอนดังนี้
1. บันทึกการจองหุ้น
  2. บันทึกการรับชำระค่าหุ้นงวดที่ 1 พร้อมส่วนเกินมูลค่าหุ้นทั้งหมด
  3. บันทึกการรับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 และต่อๆ ไป
  4. บันทึกการออกไปหุ้น เมื่อรับชำระค่าหุ้นครบแล้ว

ในการจำหน่ายหุ้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. การจำหน่ายหุ้นในราคาตามมูลค่า

บันทึกการจองหุ้น

- หุ้นชนิดเดียว

เดบิต ลูกหนี้ค่าหุ้น (จำนวนหุ้น x ราคาจองต่อหุ้น)	XX
เครดิต ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น)	XX

- หุ้น 2 ชนิด

เดบิต ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x ราคาจองต่อหุ้น)	XX
ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x ราคาจองต่อหุ้น)	XX
เครดิต ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น)	XX
ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น)	XX

บันทึกการรับชำระค่าหุ้นครั้งแรกและต่อ ๆ ไป

- หุ้นชนิดเดียว

เดบิต เงินสด (จำนวนหุ้น x ราคาที่เรียกชำระต่อหุ้น)	XX
เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้น	XX

- หุ้น 2 ชนิด

เดบิต เงินสด	XX
เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	XX
ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ	XX

ตัวอย่างที่ 5 บริษัท มุกดา จำกัด มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น ดังนี้

25x1

- ม.ค. 1 จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และจดทะเบียนทุนหุ้น
บุริมสิทธิ จำนวน 1,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท
- 10 มีผู้จองหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น และหุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น ในราคาตามมูลค่า
- 15 บริษัทเรียกชำระค่าหุ้นครั้งแรกในอัตรา 25% ของมูลค่าหุ้น
- 25 รับชำระค่าหุ้นที่เหลือและได้รับเงินครบ บริษัทออกใบหุ้นให้ทันที

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
ม.ค.	1	จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ จำนวน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และจดทะเบียนทุน หุ้นบุริมสิทธิ 1,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท					
	10	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 100) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (1,000 x 50) ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว		100,000	-		
		บันทึกการจองหุ้นในราคาตามมูลค่า		50,000	-	100,000	-
	15	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 25) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (1,000 x 12.50) รับชำระค่าหุ้นครั้งแรก 25% ค่าหุ้นสามัญ 100 x 25% = 25 บาท/หุ้น คงเหลือ 100 - 25 = 75 บาท/หุ้น ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 50 x 25% = 12.50 บาท /หุ้น คงเหลือ 50 - 12.50 = 37.50 บาท/หุ้น		37,500	-	25,000	-
						12,500	-

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1							
ม.ค.	25	เงินสด		112,500	-		
		ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 75)				75,000	-
		ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (1,000 x 37.50)				37,500	-
		รับชำระค่าหุ้นงวดสุดท้าย					
		ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว		100,000	-		
		ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว		50,000	-		
		ทุน-หุ้นสามัญ (1,000 x 100)				100,000	-
		ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ (1,000 x 50)				50,000	-
		ออกใบหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิให้ ผู้ชำระค่าหุ้นครบแล้ว					

2. การจำหน่ายหุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่า

บันทึกการจองหุ้น

เดบิต	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	xx	
	ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ	xx	
เครดิต	ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว		xx
	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ		xx

บันทึกการรับชำระค่าหุ้นงวดแรกและงวดต่อไป

เดบิต	เงินสด	xx	
เครดิต	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ		xx
	ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ		xx

บันทึกการออกใบหุ้นให้ผู้จองหุ้นที่ชำระค่าหุ้นครบแล้ว

เดบิต	ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว	xx	
	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว	xx	
เครดิต	ทุน-หุ้นสามัญ		xx
	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ		xx

ตัวอย่างที่ 6 บริษัท ไพลิน จำกัด มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น ดังนี้

25x1

- มี.ค. 1 จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท และจดทะเบียนทุนหุ้นบุริมสิทธิ 800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท
- 5 มีผู้ขอจองหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 210 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 800 หุ้น ในราคา หุ้นละ 54 บาท ผู้จองหุ้นชำระค่าหุ้นงวดแรก 40% พร้อมส่วนเกินมูลค่าหุ้น ส่วนที่เหลือชำระเป็น 2 งวด งวดละเท่า ๆ กัน
- 18 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ครบทุกหุ้น
- 28 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 จากผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิครบทุกหุ้น ส่วนหุ้นสามัญได้รับจำนวน 950 หุ้น
- 31 หุ้นสามัญที่เหลือ บริษัทจำหน่ายเป็นเงินสดในราคาสูงกว่ามูลค่า 7% ได้รับเงินครบ และบริษัทออกใบหุ้นให้ทันที

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปและบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดง รายการ
ในงบดุล

สมุดรายวันทั่วไป

วัน	เดือน	ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1	มี.ค.	1	จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ จำนวน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท และจดทะเบียนทุน หุ้นบุริมสิทธิ จำนวน 800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท			

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1 มี.ค.	5	<p>ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 210)</p> <p>ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800 x 54)</p> <p> ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว (1,000 x 200)</p> <p> ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว (800 x 50)</p> <p> ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 10)</p> <p> ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800 x 4)</p> <p>นำหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท ออกให้จองในราคา 210 บาท และ</p> <p>หุ้นบุริมสิทธิ 800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท ออกให้จองในราคาหุ้นละ 54 บาท</p>		210,000	-		
				43,200	-		
						200,000	-
						40,000	-
						10,000	-
						3,200	-
		เงินสด		109,200	-		
		ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 90)				90,000	-
		ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800 x 24)				19,200	-
		รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 40% พร้อมส่วนเกิน					
		ค่าหุ้นสามัญ 200 x 40% = 80 + ส่วนเกิน					
		มูลค่าหุ้น 10 บาท = 90 บาท/หุ้น					
		ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 50 x 40% = 20 + ส่วนเกิน					
		มูลค่าหุ้น 4 บาท = 24 บาท/หุ้น					

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1 มี.ค.	18	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 60) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800 x 15) รับชำระค่าหุ้นงวดที่สอง หุ้นสามัญ $210 - 90 = 120 / 2 = 60$ บาท/หุ้น หุ้นบุริมสิทธิ $54 - 24 = 30 / 2 = 15$ บาท/หุ้น		72,000	-	60,000	-
						12,000	-
	28	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (950 x 60) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800 x 15) รับชำระค่าหุ้นงวดสุดท้าย		69,000	-	57,000	-
						12,000	-
		ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว ทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว ทุน-หุ้นสามัญ (950 x 200) ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ (800 x 50) ออกใบหุ้นให้ผู้ชำระค่าหุ้นครบ		190,000	-	190,000	-
				40,000	-	40,000	-
	31	เงินสด (1,000 x 214) ทุน-หุ้นสามัญ (1,000 x 200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (1,000 x 14) จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือ 1,000 หุ้น ในราคาสูงกว่ามูลค่า 7%		214,000	-	200,000	-
						14,000	-

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีเงินสด

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เครดิต	
25x1											
มี.ค.	5	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	รว.1	90,000	-						
		ลูกหนี้ค่าหุ้น									
		บุริมสิทธิ	รว.1	19,200	-						
	18	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	รว.2	60,000	-						
		ลูกหนี้ค่าหุ้น									
		บุริมสิทธิ	รว.2	12,000	-						
	28	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	รว.2	57,000	-						
		ลูกหนี้ค่าหุ้น									
		บุริมสิทธิ	รว.2	12,000	-						
	31	ทุน-หุ้นสามัญ	รว.2	200,000	-						
		ส่วนเกินมูลค่า									
		หุ้นสามัญ	รว.2	14,000	-						

บัญชีลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25x1						25x1					
มี.ค.	5	ทุนหุ้นสามัญที่				มี.ค.	5	เงินสด	รว.1	90,000	-
		จองแล้ว	รว.1	200,000	-		18	เงินสด	รว.2	60,000	-
		ส่วนเกินมูลค่า					28	เงินสด	รว.2	57,000	-
		หุ้นสามัญ	รว.1	10,000	-			ยอดยกไป		3,000	-
				210,000	-					210,000	-

บัญชีลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เครดิต	
25x1 มี.ค.	5	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ ที่จองแล้ว	รว.1	40,000	-	25x1 มี.ค.	5	เงินสด	รว.1	19,200	-
		ส่วนเกินมูลค่า หุ้นบุริมสิทธิ	รว.1	3,200	-		18	เงินสด	รว.1	12,000	-
				43,200	-		28	เงินสด	รว.2	12,000	-
										43,200	-

บัญชีทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25x1 มี.ค.	28	ทุนหุ้นสามัญ ยอดยกไป	รว.2	190,000	-	25x1 มี.ค.	5	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	รว.1	200,000	-
				10,000	-					200,000	-
				200,000	-						

บัญชีทุน-หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25x1 มี.ค.	28	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ	รว.2	40,000	-	25x1 มี.ค.	5	ลูกหนี้ค่าหุ้น บุริมสิทธิ	รว.1	40,000	-
				40,000	-					40,000	-

บัญชีทุน-หุ้นสามัญ

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต		
25x1 มี.ค.	31	ทุนจดทะเบียน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 ยอดยกไป		390,000	-	25x1 มี.ค.	ทุนหุ้นสามัญที่ จองแล้ว เงินสด		รว.2	190,000	-
									รว.2	200,000	-
				390,000	-					390,000	-

บัญชีทุน-หุ้นบุริมสิทธิ

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เครดิต		
25x1 มี.ค.	31	ทุนจดทะเบียน 800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 ยอดยกไป		40,000	-	25x1 มี.ค.	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ ที่จองแล้ว		รว.2	40,000	-
									รว.2	40,000	-
				40,000	-					40,000	-

บัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เครดิต		
25x1 มี.ค.	31	ยอดยกไป		24,000	-	25x1 มี.ค.	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ เงินสด		รว.1	10,000	-
									รว.2	14,000	-
				24,000	-					24,000	-

บัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ

วัน เดือน ปี		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25x1 มี.ค.	31	ยอดยกไป		3,200	25x1 มี.ค.	ลูกหนี้ค่าหุ้น บุริมสิทธิ	รว.1	3,200	-
				3,200				3,200	-

บริษัท ไพลิน จำกัด

งบดุล (เฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น)

ณ วันที่ 31 มีนาคม 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุน-หุ้นสามัญจดทะเบียน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท

ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว 1,950 หุ้น

390,000

รับจองแต่ยังไม่ออกใบหุ้นให้ 50 หุ้น

10,000

หัก * ลูกหนี้ค่าหุ้นค้างชำระ (50 x 60)

3,0007,000

397,000

ทุน-หุ้นบุริมสิทธิจดทะเบียน 800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท

ออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นครบแล้ว 800 หุ้น

40,000

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

24,000

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ

3,20027,200

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

464,200

3. การจำหน่ายหุ้นโดยวิธีอื่น

การจำหน่ายหุ้น โดยวิธีอื่น มีวิธีการจำหน่ายดังนี้

3.1 การจำหน่ายหุ้นเพื่อชำระค่าบริการ ซึ่งการบันทึกค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทจะใช้ราคาใดราคาหนึ่ง ดังนี้

- 1) ราคายุติธรรมของบริการที่ได้รับ
- 2) ราคาตลาดในปัจจุบันของหุ้นที่ออกให้

ตัวอย่างที่ 7 บริษัท มรกต จำกัด ออกหุ้นสามัญจำนวน 100 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อชำระค่าบริการทนายความในการดำเนินการจัดตั้งบริษัทแทนเงินสด

1) สมมติราคายุติธรรมที่จ่ายกันในขณะนั้นของกิจการชนิดเดียวกัน คือราคา 13,500 บาท รายการบัญชี คือ

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท		13,500	-		
	ทุนเรือนหุ้น (100 x 100)				10,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น				3,500	-
	ออกหุ้นเพื่อชำระค่าบริการ 100 หุ้น					

2) สมมติไม่ทราบราคายุติธรรม แต่ทราบราคาตลาดของหุ้นในขณะนั้น คือหุ้นละ 110 บาท รายการบัญชี คือ

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท		11,000	-		
	ทุนเรือนหุ้น (100 x 100)				10,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (100 x 10)				1,000	-
	ออกหุ้นเพื่อชำระค่าบริการ 100 หุ้น					

3.2 การจำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับสินทรัพย์ ซึ่งมีวิธีการบันทึกบัญชี ดังนี้

- 1) ราคาตลาดในปัจจุบันของสินทรัพย์ที่รับแลกเปลี่ยน
- 2) ราคาตลาดในปัจจุบันของหุ้นที่นำไปแลกเปลี่ยน

ตัวอย่างที่ 8 บริษัทแห่งหนึ่งออกหุ้นสามัญจำนวน 5,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อแลกกับรถยนต์

- 1) สมมติในขณะนั้นราคาซื้อรถยนต์คือ 550,000 บาท รายการบัญชีคือ

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	รถยนต์		550,000	-		
	ทุนเรือนหุ้น (5,200 x 100)				520,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น				30,000	-
	ออกหุ้น 5,200 หุ้น เพื่อชำระค่ารถยนต์					
	1 คัน มูลค่า 550,000 บาท					

- 2) สมมติไม่ทราบราคาตลาดของสินทรัพย์ แต่ทราบราคาตลาดของหุ้นสามัญในวันนั้น คือหุ้นละ 104 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	รถยนต์ (5,200 x 104)		540,800	-		
	ทุนเรือนหุ้น				520,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น				20,800	-
	ออกหุ้น 5,200 หุ้น เพื่อแลกกับรถยนต์					
	1 คัน ราคาตลาดของหุ้นในขณะนั้นหุ้นละ					
	104 บาท					

3.3 การจำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับธุรกิจ

ตัวอย่างที่ 9 บริษัท ชันแข็ง จำกัด จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท โดยรับโอนกิจการห้างหุ้นส่วน กนก จำกัด ซึ่งมีงบทดลองหลังปิดบัญชี ดังนี้

ห้างหุ้นส่วน กนก จำกัด
งบทดลองหลังปิดบัญชี
วันที่ 31 มีนาคม 25x1

เงินสด	18,000	
ลูกหนี้และตัวเงินรับ	25,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		500
สินค้า	58,000	
เครื่องใช้สำนักงาน	105,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องใช้สำนักงาน		63,000
อาคาร	450,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร		90,000
ที่ดิน	900,000	
เจ้าหนี้		260,000
ทุน-วิญูติ		672,900
ทุน-เยาวภา		<u>469,600</u>
	<u>1,556,000</u>	<u>1,556,000</u>

การรับโอน จะรับโอนด้วยหุ้นสามัญในส่วนที่เหลือจากการนำไปขายจำนวน 28,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 52 บาท

ก่อนรับโอน ได้มีข้อตกลงและให้ปรับปรุงรายการต่าง ๆ ดังนี้

1. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญอีก 1,500 บาท
  2. สินค้าคงเหลือมีราคาตลาดในขณะนั้น 60,000 บาท
  3. เครื่องใช้สำนักงานมีสภาพปัจจุบัน 1 ใน 4 ของราคาทุน
  4. อาคารมีสภาพปัจจุบัน 70% ของราคาทุน
  5. เงินสดของห้างหุ้นส่วนให้จ่ายคืนแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนตามยอดคงเหลือในบัญชีทุนของแต่ละคน
  6. ถ้ามูลค่าของหุ้นทุนที่ออกให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนสูงกว่าสินทรัพย์สุทธิที่ได้รับ โอน ให้บันทึกเป็นค่าความนิยม โดยโอนหุ้นสามัญให้
- ณ วันโอน จะบันทึกรายการเปิดบัญชีรับ โอนสินทรัพย์และหนี้สินที่ปรับปรุงแล้ว ยกเว้นเงินสด ผลต่างของรายการคือมูลค่าของสินทรัพย์สุทธิที่รับ โอน โดยให้ตั้งห้างหุ้นส่วนเป็นเจ้าหนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ลูกหนี้และตัวเงินรับ		25,000	-		
	สินค้า (1)		60,000	-		
	เครื่องใช้สำนักงาน		105,000	-		
	อาคาร		450,000	-		
	ที่ดิน		900,000	-		
	ค่าความนิยม (5)		79,750	-		
	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (2)				2,000	-
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องใช้สำนักงาน (3)				78,750	-
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร (4)				135,000	-
	เจ้าหนี้				260,000	-
	ห้างหุ้นส่วนวัยเยาว์ (22,000 x 52)				1,144,000	-
	รับโอนสินทรัพย์และหนี้สินจาก ห้างหุ้นส่วนวัยเยาว์ด้วยหุ้นจำนวน 22,000 หุ้น					

(1) สินค้าให้ปรับปรุงจาก 58,000 บาท เป็น 60,000 บาท ดังนั้นจึงรับโอนในราคา 60,000 บาท

(2) ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ยอดก่อนปรับปรุง 500 บาท ให้ตั้งเพิ่มอีก 1,500 บาท รวมเป็น

2,000 บาท

(3) ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องใช้สำนักงาน = $1 - \frac{1}{4} = \frac{3}{4} \times 105,000 = 78,750$ บาท

(4) ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร = $100 - 70 = \frac{30}{100} \times 450,000 = 135,000$ บาท

(5) ค่าความนิยมคำนวณจากผลต่างของทุนที่โอน (22,000 x 52) = 1,144,000 บาท กับมูลค่าสินทรัพย์สุทธิที่รับโอน (25,000 + 60,000 + 105,000 + 450,000 + 900,000) - (2,000 + 78,750 + 135,000 + 260,000) = 1,064,250 บาท ดังนั้นค่าความนิยม = 1,144,000 - 1,064,250 = 79,750 บาท

บันทึกการออกไปหุ้นให้ห้างหุ้นส่วนคนจำกัด จำนวน 22,000 หุ้น ตามราคาตลาด คือ หุ้นละ

52 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ห้างหุ้นส่วนวัยเยาว์ จำกัด		1,144,000	-		
	ทุน-หุ้นสามัญ (22,000 x 50)				1,100,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ				44,000	-
	ออกใบหุ้นให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดวัยเยาว์					

บันทึกการขายหุ้นสามัญจำนวน 28,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 52 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	เงินสด		1,456,000	-		
	ทุน-หุ้นสามัญ (28,000 x 50)				1,400,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (28,000 x 2)				56,000	-
	จำหน่ายหุ้นที่เหลือในราคาหุ้นละ 52 บาท					

การริบหุ้น

การปฏิบัติตามกฎหมายไทยเกี่ยวกับการริบหุ้น

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1121 - 1125 ได้บัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการ ริบหุ้น ของบริษัทไว้ ดังนี้

1. การเรียกให้ชำระค่าหุ้นแต่ละครั้งบริษัทต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 21 วันโดย จดหมาย ลงทะเบียน โดยต้องกำหนดว่าให้ส่งเงินไปชำระที่ใด เวลาใด
2. ผู้ถือหุ้นที่ไม่ส่งเงินใช้ค่าหุ้นตามเวลาที่กำหนดจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 โดยเริ่ม นับจากวันที่กำหนดจนถึงวันนำเงินมาชำระ
3. ถ้าผู้ถือหุ้นยังไม่ส่งใช้เงินค่าหุ้นตามที่กำหนดให้ทวงเงินค่าหุ้นพร้อมดอกเบี้ยด้วย จดหมาย ลงทะเบียน และบอกด้วยว่าถ้าไม่ชำระอาจถูกริบหุ้น
4. หุ้นที่ริบให้นำออกขายทอดตลาดทันที ได้เงินมาเท่าใดให้หักใช้ค่าหุ้นที่ค้างชำระพร้อม ดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ถ้ามีเงินเหลือให้คืนเงินแก่ผู้ถือหุ้นนั้น แต่ถ้าขายหุ้นได้เงินไม่ พอชำระค่าหุ้นที่ค้างและดอกเบี้ย ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบต้องชำระส่วนที่ขาดด้วย

วิธีการบัญชีเกี่ยวกับการริบหุ้นตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

วิธีที่ 1 เป็นวิธีตามกฎหมายไทย นำหุ้นที่ริบออกขายทอดตลาด บันทึกราคาที่จำหน่ายไว้เดิม หลังจากหักเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระและค่าใช้จ่ายแล้ว คำนวณที่เหลือแก่ผู้ถูกริบหุ้น ซึ่งมีขั้นตอนการบันทึกบัญชี ดังนี้

1) ให้ยกเลิกการจองหุ้นที่ถูกริบ ปิดบัญชีลูกหนี้ค่าหุ้นค้างชำระ และตั้งผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าหนี้ด้วย จำนวนเงินที่ส่งใช้ค่าหุ้นมาแล้ว

เดบิต ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว

(จำนวนหุ้นที่ริบ x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น) xx

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (จำนวนหุ้นที่ริบ x ส่วนเกินต่อหุ้น) xx

เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้น xx

(จำนวนหุ้นที่ริบ x เงินค้างชำระต่อหุ้น)

เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

(จำนวนหุ้นที่ริบ x เงินชำระแล้วต่อหุ้น)

2) นำหุ้นที่ริบออกขายทอดตลาด โดยจะบันทึกการจำหน่ายหุ้นเท่ากับราคาที่ยังจำหน่าย ครั้งแรก หากมีส่วนเกินมูลค่าหุ้นจะเท่ากับที่ยังจำหน่ายครั้งแรก กรณีเงินที่ได้ไม่พอชำระค่าหุ้นให้คิดส่วนขาดจากผู้ถือหุ้นเดิม

เดบิต เงินสด (จำนวนหุ้นที่ริบ x ราคาขายต่อหุ้น) xx

เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

เครดิต ทุนเรือนหุ้น (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น) xx

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (จำนวนหุ้น x ส่วนเกินต่อหุ้น) xx

3) จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด โดยคิดจากผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

เครดิต เงินสด xx

4) หักดอกเบี้ยจากเงินที่ค้างชำระ

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

เครดิต ดอกเบี้ยรับ xx

5) คำนวณที่เหลือแก่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบหลังจากหักค่าหุ้น ค่าใช้จ่าย และดอกเบี้ยแล้ว

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

เครดิต เงินสด xx

ตัวอย่างที่ 10 บริษัท บุญมาก จำกัด มีทุนจดทะเบียนเป็นหุ้นสามัญ 3,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท รายการเกี่ยวกับทุนมีดังนี้

25x1

- ก.ค. 12 จำหน่ายหุ้นสามัญ จำนวน 2,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 120 บาท โดยวิธีให้จอง ได้รับเงินงวดแรก 30% พร้อมส่วนเกินมูลค่าหุ้น
- ส.ค. 1 บริษัทเรียกชำระค่าหุ้นที่เหลือ 70% มีผู้ถือหุ้นจำนวน 200 หุ้น ผิดนัดชำระค่าหุ้น บริษัทได้ออกใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้นที่ชำระค่าหุ้นครบแล้ว
- ก.ย. 1 บริษัทบอกริบหุ้นที่ค้างชำระ 200 หุ้น คิดดอกเบี้ยในอัตรา 7.5% บริษัทนำหุ้นที่ริบออกขายทอดตลาดในราคาหุ้นละ 110 บาท เสียค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด 400 บาท
- 18 บริษัทจ่ายเงินคืนให้ผู้ถูกริบหุ้นหลังจากหักผลขาดทุนจากการขายหุ้น ค่าใช้จ่าย และดอกเบี้ยแล้ว

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1	ก.ค. 12	ลูกหนี้ค่าหุ้น (2,500 x 120) ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว (2,500 x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (2,500 x 20) นำหุ้นสามัญ 2,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ออกให้จองในราคา 120 บาท		300,000	-	250,000	-
		เงินสด (2,500 x 50) ลูกหนี้ค่าหุ้น รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 30% พร้อมส่วนเกิน ค่าหุ้นสามัญ $100 \times 30\% = 30 + 20$ $= 50$ บาท /หุ้น		125,000	-	125,000	-

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
ส.ค.	1	เงินสด (2,300 x 70) ลูกหนี้ค่าหุ้น รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 จำนวน 2,300 หุ้น หุ้นสามัญ 120 - 50 = 70 บาทต่อหุ้น		161,000	-	161,000	-
		ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว ทุนเรือนหุ้น (2,300 x 100) ออกใบหุ้นให้ผู้ชำระค่าหุ้นครบ		230,000	-	230,000	-
ก.ย. รับหุ้น	1	ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว (200 x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (200 x 20) ลูกหนี้ค่าหุ้น (200 x 70) เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (200 x 50) รับหุ้นที่ค้างชำระ 200 หุ้น ยกเลิกหุ้นที่จอง ปิดบัญชีลูกหนี้ที่ค้างชำระ ตั้งบัญชีเจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยเงิน ที่ส่งใช้แล้ว		20,000	-	14,000	-
				4,000	-	10,000	-

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1 ก.ย.	1	เงินสด (200 x 110) เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ [200x(120-110)] ทุนเรือนหุ้น (200 x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (200 x 20) นำหุ้นที่รับออกขายทอดตลาดในราคา หุ้นละ 110 บาท บันทึกส่วนขาด (ขายหุ้นในราคาต่ำกว่า ครั้งแรกหุ้นละ (120 - 110) = 10 บาท บันทึกการออกหุ้นในราคาเดิม		22,000	-	20,000	-
				2,000	-	4,000	-

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ 400 บาท		400	-	400	-
18	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ รายได้ดอกเบี้ย $(14,000 \times 7.5 \times 1)$ $\frac{100}{12}$ คิดดอกเบี้ยค่าหุ้นที่ค้างชำระ 14,000 คือยอดลูกหนี้ที่ค้างชำระเป็นระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่เรียกชำระค่าหุ้นงวดสุดท้ายจนถึงวันรับหุ้น (1 สิงหาคม – 1 กันยายน)		87	50	87	50

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (10,000 - 2,000 - 400 - 87.50) เงินสด จ่ายเงินคืนแก่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		7,512	50	7,512	50
	หมายเหตุ รายการวันที่ 10 กันยายน สามารถบันทึกการขายทอดตลาดหุ้น พร้อมบันทึกค่าใช้จ่ายในรายการเดียวกัน ได้ ดังนี้ เงินสด $(200 \times 110) - 400$ เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ $[200 \times (120 - 110)] + 400$ ทุนเรือนหุ้น (200×100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (200×20)		21,600	-	20,000	-
			2,400	-	4,000	-

วิธีที่ 2 บริษัทออกใบหุ้นให้บางส่วน ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับจำนวนเงินที่ชำระแล้ว โดยบริษัท คิดค่าหุ้นในราคาที่ออกจำหน่ายครั้งแรก เงินที่เหลือจากการออกใบหุ้นให้คืนแก่ผู้ถือหุ้นเดิม มีขั้นตอนการบันทึกบัญชี ดังนี้

1) ให้ยกเลิกการจองหุ้นพร้อมทั้งออกใบหุ้นให้บางส่วน ซึ่งเท่ากับจำนวนเงินที่ชำระค่าหุ้นมาแล้ว หักด้วยค่าใช้จ่ายในการขายและดอกเบี้ย จะบันทึกบัญชีโดย

เดบิต ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว

(จำนวนหุ้นที่รับ x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น) xx

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

(จำนวนหุ้นที่เหลือจากการออกใบหุ้น x ส่วนเกินต่อหุ้น) xx

เครดิต ทุนเรือนหุ้น

(จำนวนหุ้นที่ออกใบหุ้นให้ x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น) xx

ลูกหนี้ค่าหุ้น (จำนวนหุ้น x เงินที่ค้างชำระต่อหุ้น) xx

เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

2) นำหุ้นที่รับ (เหลือจากการออกใบหุ้นให้แล้ว) ออกขายทอดตลาดให้บันทึกเท่ากับที่จำหน่ายได้

เดบิต เงินสด (จำนวนหุ้น x ราคาขายต่อหุ้น) xx

เครดิต ทุนเรือนหุ้น (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่าต่อหุ้น) xx

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (จำนวนหุ้น x ส่วนเกินต่อหุ้น) xx

3) จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด จะบันทึกบัญชีอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับข้อบังคับของบริษัท ซึ่งระบุไว้ว่าผู้ใดจะรับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (ผู้ถูกริบหุ้นรับผิดชอบ) หรือ xx

ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท (บริษัทรับผิดชอบ) xx

เครดิต เงินสด xx

4) คืนเงินที่เหลือแก่ผู้ถือหุ้น

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ xx

เครดิต เงินสด xx

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยนี้ว่าเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น และการรับหุ้น 2. ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ให้ทุกคนเห็นความสำคัญ <p>ขั้นการสอนภาคทฤษฎี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ครูบรรยายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับ เกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น การรับหุ้น ตามเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่แจกให้โดยใช้แผ่นใสประกอบการสอน <p>ขั้นการสอนภาคปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม โดยวิธีจับฉลาก 2. ครูให้นักศึกษาจับฉลากเลือกกิจกรรมปฏิบัติโดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันทำงาน-กลุ่ม โดยให้ศึกษา / ปรีกษา / ทำความเข้าใจ / อภิปราย และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นที่ปรีกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหา <p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แจกแบบประเมินผล การนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน 2. ครูสรุปสาระสำคัญทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยใช้สื่อ power point 3. ครูแจกแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย 	<ol style="list-style-type: none"> 2. นักศึกษาทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. นักศึกษาฟังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความรับผิดชอบต่อ <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน 2. นักศึกษาฟังการบรรยาย <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาแบ่งกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม 2. นักศึกษาระดมความคิดและร่วมมือกันทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ได้รับและนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายโดย สื่อ power point <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาซักถามปัญหาข้อสงสัยของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม 2. นักศึกษาฟังสรุปและจดบันทึก 3. นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย

งานที่มอบหมายและกิจกรรมกลุ่ม

1. กิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ 2 กลุ่ม (งานกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน)
2. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกปฏิบัติ

สื่อ/แหล่งความรู้

1. สื่อ power point การจำหน่ายหุ้นและริบหุ้น
2. เอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

การประเมินผล/เครื่องมือ

1. จากการซักถามผู้เรียน
2. ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบทดสอบย่อย
3. สังเกตจากความตั้งใจในการฟังคำบรรยาย
4. สังเกตจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ
5. จากแบบฟอร์มประเมินผลการนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มที่มอบหมาย

บันทึกหลังการสอน

ผลการใช้แผนการสอน

- จำนวนเนื้อหา เหมาะสม
- การเรียงลำดับ เหมาะสม
- การนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสม
- วิธีการสอน กิจกรรมการสอน สื่อการสอน เหมาะสม
- เวลาที่ใช้ และการประเมินผล เหมาะสม

การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ลงชื่อ .....รติกุล.....ครูผู้สอน

(นางสาวรติกุล เหล่าธรรมยิ่งยง)

	แผนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	หน่วยที่	3
	วิชา การบัญชีบริษัท	สอนครั้งที่	8-16
	ชื่อหน่วย งบการเงินของบริษัทจำกัด	คาบรวม	32
ชื่อเรื่อง งบการเงินของบริษัทจำกัด		จำนวนคาบ	16

หัวข้อเรื่อง

1. งบการเงิน
2. งบกำไรขาดทุน
3. การจัดทำงบกำไรขาดทุน
4. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ
5. นโยบายบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน
6. งบกำไรสะสม
7. การบันทึกบัญชีการจัดสรรกำไรสะสม
8. การจัดทำงบกำไรสะสม
9. งบแสดงฐานะการเงิน

สาระสำคัญ

งบการเงินของบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด ต้องจัดทำตามรูปแบบที่กำหนดโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 งบการเงินประกอบด้วย

1. งบกำไรขาดทุน
2. งบแสดงฐานะการเงิน
3. งบใดงบหนึ่งดังนี้
  - 3.1 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ
  - 3.2 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
4. นโยบายบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินของบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด ต้องจัดทำตามรูปแบบที่กำหนดโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 รวมทั้งบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความมีวินัย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกรายการย่อในงบกำไรขาดทุนที่กำหนดโดยกฎกระทรวงได้
2. จัดทำงบกำไรขาดทุนแบบรายงานได้
3. จัดทำบัญชีกำไรขาดทุนแบบบัญชีได้
4. คำนวณภาษีเงินได้และกำไรต่อหุ้นได้
5. อธิบายงบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของได้
6. อธิบายนโยบายบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงินได้
7. อธิบายการจัดสรรกำไรสะสมได้
8. คำนวณเงินปันผลวิธีต่างๆได้
9. บันทึกบัญชีการจัดสรรกำไรสะสมได้
10. จัดทำงบกำไรสะสมได้
11. บอกรายการย่อในงบแสดงฐานะการเงินตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงได้
12. บอกความหมายและการแสดงรายการย่อในงบแสดงฐานะการเงินตามแบบ 2 ได้
13. อธิบายรูปแบบของงบแสดงฐานะการเงินตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงได้
14. แสดงส่วนของผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะการเงินได้

เนื้อหาสาระ

งบกำไรขาดทุน

งบกำไรขาดทุน (Profit and Loss Statement) หมายถึง งบที่แสดงผลของการดำเนินงานในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

รายการย่อในงบกำไรขาดทุน

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องมีรายการย่อ ดังนี้

ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน	ต้องมีรายการย่อตามที่กำหนดในแบบ 1
บริษัทจำกัด	ต้องมีรายการย่อตามที่กำหนดในแบบ 2
บริษัทมหาชนจำกัด	ต้องมีรายการย่อตามที่กำหนดในแบบ 3
นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ	ต้องมีรายการย่อตามที่กำหนดในแบบ 4

การแสดงรายการย่อในงบกำไรขาดทุนของบริษัทจำกัดตามประกาศกรมทะเบียนการค้า (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) ตามแบบ 2

งบกำไรขาดทุน แสดงแบบขั้นเดียว

1. รายได้ (Revenues)

1.1 รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ (Revenues from the sale of goods and the rendering of services) หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า สิทธิ หรือบริการ ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของบริษัท เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสด

1.2 รายได้อื่น (Other incomes) หมายถึง รายได้จากการดำเนินงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ทั้งนี้ให้รวมกำไรอื่นที่ไม่จัดเป็นรายการพิเศษ

1.3 ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย (Share of profits from investments for using the equity method) หมายถึง ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสียตามที่กำหนดไว้ใน มาตรฐานการบัญชี

2. ค่าใช้จ่าย (Expenses)

2.1 ต้นทุนขายและหรือต้นทุนการให้บริการ (Costs of the sale of goods and the rendering of services) หมายถึง ต้นทุนของสินค้า สิทธิ หรือบริการที่ขาย รวมถึงราคาซื้อ ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จ่ายไปเพื่อให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย

2.2 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (Selling and administrative expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขาย และค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

2.3 ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2.1 ถึง 2.2 ทั้งนี้ให้รวมถึงขาดทุนอื่นที่ไม่จัดเป็นรายการพิเศษ

2.4 ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย (Share of losses from investments for using the equity method) หมายถึง ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสียตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี

3. กำไร (ขาดทุน) ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้ [Profit (loss) before interest and income tax expenses] หมายถึง ยอดรวมรายได้หักด้วยยอดรวมค่าใช้จ่าย แต่ก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและก่อนภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

4. ดอกเบี้ยจ่าย (Interest expenses) หมายถึง ดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเนื่องจากการใช้ประโยชน์จากเงินหรือเงินทุน

5. ภาษีเงินได้ (Income tax expenses) หมายถึง ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่คำนวณขึ้นตามวิธีการบัญชีหรือตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร

6. กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมตามปกติ [**Profits (loss) from ordinary activities**] หมายถึง กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจของบริษัท

7. รายการพิเศษ — สุทธิ (**Extraordinary items, net**) หมายถึง รายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการขายหรือเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน จากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ ในกรณีที่รายการพิเศษเป็นผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

8. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ [**Net profit (loss)**] หมายถึง กำไรหรือขาดทุนหลังจากหักหรือรวมรายการพิเศษแล้ว หากมีผลขาดทุนสุทธิ ให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

9. กำไรต่อหุ้น (**Earnings per share**) วิธีการคำนวณให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องกำไรต่อหุ้น หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ โดยแสดงแยกเป็น

- 9.1 กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมตามปกติ [**Profit (loss) from ordinary activities**]
- 9.2 รายการพิเศษ — สุทธิ (**Extraordinary items, net**)
- 9.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิ [**Net profit (loss)**]

งบกำไรขาดทุน แสดงแบบหลายชั้น

1. รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ (**Revenues from the sale of goods and the rendering of service**) หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า สิทธิ หรือบริการ ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของบริษัท เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสด

2. ต้นทุนขายและหรือต้นทุนการให้บริการ (**Costs of the sale of goods and the rendering of services**) หมายถึง ต้นทุนของสินค้า สิทธิ หรือบริการที่ขาย รวมถึงราคาซื้อ ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จ่ายไปเพื่อให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย

3. กำไรขั้นต้น (**Gross profit**) หมายถึง ส่วนของรายได้จากการขายสินค้าและหรือบริการสุทธิที่สูงกว่าต้นทุนขายและหรือต้นทุนของการให้บริการ

4. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (**Selling and administrative expenses**) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขาย และค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานอันเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นและดอกเบี้ยจ่าย ซึ่งกำหนดให้แสดงไว้ใน รายการที่ 7 และ 11

5. กำไร (ขาดทุน) จากการขายและหรือการให้บริการ [**Profit (loss) from the sale of goods and the rendering of services**] หมายถึง กำไร (ขาดทุน) จากการขายและหรือการให้บริการซึ่งไม่รวมรายได้อื่น และ ค่าใช้จ่ายอื่นที่กำหนดให้แสดงในรายการที่ 6 และ 7

6. รายได้อื่น (Other incomes) หมายถึง รายได้จากการทำงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1

7. ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2 และ 4

8. กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงาน [**Profit (loss) from operations**] หมายถึง กำไร (ขาดทุน) จากการขายและหรือการให้บริการที่รวมรายได้อื่นและหัก ค่าใช้จ่ายอื่น

9. ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย [**Share of profit (loss) from investments for using the equity method**] หมายถึง ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสียตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี

10. กำไร (ขาดทุน) ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้ [**Profit (loss) before interest and income tax expenses**] หมายถึง ยอดรวมรายได้หักด้วยยอดรวมค่าใช้จ่าย แต่ก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและก่อนภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

11. ดอกเบี้ยจ่าย (Interest expenses) หมายถึง ดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเนื่องจากการใช้ประโยชน์จากเงินหรือเงินทุน

12. ภาษีเงินได้ (Income tax expenses) หมายถึง ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่คำนวณขึ้นตามวิธีการบัญชีหรือตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร

13. กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมตามปกติ [**Profit (loss) from ordinary activities**] หมายถึง กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจของบริษัท

14. รายการพิเศษ — สุทธิ (Extraordinary items, net) หมายถึง รายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

ในกรณีที่รายการพิเศษเป็นผลขาดทุน ให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

15. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ [**Net profit (loss)**] หมายถึง กำไรหรือขาดทุนหลังจากหักหรือรวมรายการพิเศษแล้ว หากมีผลขาดทุนสุทธิ ให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

16. กำไรต่อหุ้น (Earnings per share) วิธีการคำนวณให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องกำไรต่อหุ้น หากมีผล ขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ โดยแสดงแยกเป็น

16.1 กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมตามปกติ [Profit (loss) from ordinary activities)

16.2 รายการพิเศษ — สุทธิ (Extraordinary items, net)

16.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิ [Net profit (loss)]

หลักเกณฑ์ในการคำนวณกำไรต่อหุ้น

$$\text{กำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิจากการดำเนินงานตามปกติ} - \text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่อยู่ในมือบุคคลภายนอกถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก}}$$

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท อุดทน จำกัด มีกำไรสุทธิประจำปี 25x2 เท่ากับ 382,500 บาท มีหุ้นสามัญที่ถือโดยบุคคลภายนอก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 จำนวน 3,500 หุ้น ต่อมาเมื่อวันที่ 30 กันยายน 25x2 บริษัทได้ออกหุ้นสามัญโดยเรียกชำระเป็นเงินสด 1,500 หุ้น และวันที่ 1 ธันวาคม 25x2 บริษัทได้ซื้อหุ้นกลับคืนมาจำนวน 600 หุ้น

การคำนวณจำนวนหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและกำไรต่อหุ้น

วันที่	จำนวนหุ้น	ระยะเวลา (เดือน)	ผลคูณ
1 ม.ค.	3,500	12	42,000
30 ก.ย.	1,500	3	4,500
1 ธ.ค.	(600)	1	<u>(600)</u>
		รวม	<u>45,900</u>

$$\text{จำนวนหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก} = \frac{45,900}{12} = 3,825 \text{ หุ้น}$$

$$\text{กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน สำหรับปี 25x2} = \frac{382,500}{3,825} = 100 \text{ บาท}$$

การจัดทำงบกำไรขาดทุน

การจัดทำงบกำไรขาดทุนแบบรายงาน

การจัดทำงบกำไรขาดทุนแบบรายงานสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1. งบกำไรขาดทุนแบบขั้นตอนเดียว
2. งบกำไรขาดทุนแบบหลายขั้นตอน

1. งบกำไรขาดทุนแบบขั้นตอนเดียว

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท มานะ จำกัด มีงบทดลอง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ดังต่อไปนี้

บริษัท มานะ จำกัด	
งบทดลอง	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	110,000
ลูกหนี้การค้า	460,000
สินค้าคงเหลือ	700,000
ภาษีเงินได้จ่ายล่วงหน้า	40,000
รถยนต์	900,000
ค่าเสื่อมราคาสะสม-รถยนต์	160,000
เครื่องใช้สำนักงาน	260,000
ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องใช้สำนักงาน	32,000
อาคาร	2,405,500
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	80,000
เจ้าหนี้การค้า	105,000
เงินยืมกรรมการผู้จัดการ	300,000
เงินกู้จำนอง	500,000
ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ 10% (2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 500 บาท)	1,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	10,000
ทุน-หุ้นสามัญ (6,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 250 บาท)	1,500,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	20,000
สำรองตามกฎหมาย	11,500
กำไรสะสม	32,500

ขายสินค้า		8,400,000
รายได้ค่าเช่า		400,000
ซื้อสินค้า	6,060,000	
ค่าขนส่งเข้า	132,500	
เงินเดือน	600,000	
ค่าพาหนะ	130,000	
ค่าเบี้ยประกันภัย	24,000	
ค่าซ่อมแซม	200,000	
ค่าไฟฟ้า น้ำประปา	87,000	
ค่ารับรอง	86,000	
ค่าโฆษณา	200,000	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์	41,000	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	40,000	
ดอกเบี้ยจ่าย	100,000	
รับคืนและส่วนลดจ่าย		<u>25,000</u>
	<u>12,576,000</u>	<u>12,576,000</u>

รายการเพิ่มเติม

1. สินค้าคงเหลือเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 จำนวน 720,000 บาท
2. คิดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ 20% ยกเว้นอาคาร คิด 5%
3. มีค่าสอบบัญชีค้างจ่าย 6,000 บาท
4. มีผลขาดทุนจากน้ำท่วมสินค้าเสียหาย 90,000 บาท
5. คิดภาษีเงินได้นิติบุคคล 30% ของกำไรสุทธิ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนแบบขั้นตอนเดียว (Single Step Income Statement)

ตามแบบ 2 และงบกำไรขาดทุนแบบหลายขั้น (Multiple Step Income Statement) ดังนี้

1. งบกำไรขาดทุนแบบขั้นตอนเดียว

บริษัท มานะ จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายได้

รายได้จากการขาย (งบ 1)	8,375,000
รายได้ค่าเช่า	<u>400,000</u>
รวมรายได้	8,775,000

ค่าใช้จ่าย

ต้นทุนขาย (งบ 2)	6,172,500
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (งบ 3)	1,766,275
ดอกเบี้ยจ่าย	<u>100,000</u>
รวมค่าใช้จ่าย	8,038,775

กำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้	736,225
หัก ภาษีเงินได้ *	<u>220,867.50</u>
กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษ	515,357.50
รายการพิเศษ-ขาดทุนจากน้ำท่วมสินค้าเสียหาย	<u>(90,000.00)</u>
กำไรสุทธิ	<u>425,357.50</u>
กำไรต่อหุ้น **	
กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษ	69.22
รายการพิเศษ	(15.00)
กำไรสุทธิ	54.22

* ภาษีเงินได้คำนวณจาก 30% ของกำไรสุทธิ (736,225)

$$\text{ภาษีเงินได้} = 736,225 \times \frac{30}{100} = 220,867.50$$

** การคำนวณกำไรต่อหุ้น

$$\text{กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษ} = \frac{\text{กำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษ} - \text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

$$= \frac{515,357.50 - 100,000}{6,000 \text{ หุ้น}} = 69.22 \text{ บาท}$$

$$\text{รายการพิเศษ} = \frac{\text{รายการพิเศษ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

$$= \frac{90,000}{6,000 \text{ หุ้น}} = 15 \text{ บาท}$$

$$\text{กำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} - \text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

$$= \frac{425,357.50 - 100,000}{6,000 \text{ หุ้น}} = 54.22 \text{ บาท}$$

เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ 100,000 บาท คำนวณจากราคาตามมูลค่า

$$1,000,000 \times 10\% = 100,000 \text{ บาท}$$

บันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ภาษีเงินได้		220,867	50		
	ภาษีเงินได้ค้างจ่าย				180,867	50
	ภาษีเงินได้จ่ายล่วงหน้า				40,000	-

บัญชีภาษีเงินได้จ่ายล่วงหน้า 40,000 บาท เกิดจากการประมาณการกำไรสุทธิครึ่งปีตามกฎหมาย
ภาษีอากรกำหนดต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด. 51 เพื่อเสียภาษีย่ล่วงหน้าก่อนที่จะทำการปิดบัญชี และทราบผลกำไร
ขาดทุน ณ วัน สิ้นงวดบัญชีจริง ดังนั้น ภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายอีก = $220,867.50 - 40,000 = 180,867.50$
บาท

รายละเอียดประกอบงบ 1

รายได้จากการขาย

ขายสินค้า	8,400,000
หัก ราคินและส่วนลดจ่าย	<u>25,000</u>
ขายสุทธิ	<u>8,375,000</u>

รายละเอียดประกอบงบ 2

บริษัท มานะ จำกัด

งบต้นทุนขาย

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

สินค้าคงเหลือต้นงวด	700,000	
ซื้อสินค้า	6,060,000	
บวก ค่าขนส่งเข้า	<u>132,500</u>	6,192,500
สินค้าที่มีไว้เพื่อขายทั้งสิ้น		6,892,500
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด		<u>720,000</u>
ต้นทุนขาย		<u>6,172,500</u>

รายละเอียดประกอบงบ 3

รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

เงินเดือน	600,000
ค่าพาหนะ	130,000
ค่าเบี้ยประกันภัย	24,000
ค่าซ่อมแซม	200,000
ค่าไฟฟ้า น้ำประปา	87,000
ค่ารับรอง	86,000
ค่าโฆษณา	200,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์	41,000
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	40,000
ค่าเสื่อมราคา-รถยนต์ (900,000 x 20%)	180,000
ค่าเสื่อมราคา-เครื่องใช้สำนักงาน (260,000 x 20%)	52,000

ค่าเสื่อมราคา-อาคาร (2,405,500 x 5%)	120,275
ค่าสอบบัญชี	<u>6,000</u>
รวม	<u>1,766,275</u>

2. งบกำไรขาดทุนแบบหลายขั้นตอน

ตัวอย่างที่ 3 จากตัวอย่างที่ 1 แสดงงบกำไรขาดทุนแบบหลายขั้นของบริษัท มานะ จำกัด ได้ดังนี้

บริษัท มานะ จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ขายสินค้า	8,400,000
หัก รับคืนและส่วนลดจ่าย	<u>25,000</u>
ขายสุทธิ	8,375,000
ต้นทุนขาย :	
สินค้าคงเหลือต้นงวด	700,000
ซื้อสินค้า	6,060,000
บวก ค่าขนส่งเข้า	<u>132,500</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	6,892,500
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>720,000</u>
ต้นทุนขาย	<u>6,172,500</u>
กำไรขั้นต้น	2,202,500
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร :	
เงินเดือน	600,000
ค่าพาหนะ	130,000
ค่าเบี้ยประกันภัย	24,000
ค่าซ่อมแซม	200,000
ค่าไฟฟ้า น้ำประปา	87,000
ค่ารับรอง	86,000
ค่าโฆษณา	200,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์	41,000
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	40,000

ค่าเสื่อมราคา-รถยนต์	180,000	
ค่าเสื่อมราคา-เครื่องใช้สำนักงาน	52,000	
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	120,275	
ค่าสอบบัญชี	<u>6,000</u>	<u>1,766,275</u>
กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน		436,225
รายได้และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ :		
รายได้ค่าเช่า	400,000	
ดอกเบี้ยจ่าย	<u>(100,000)</u>	<u>300,000</u>
กำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้		736,225
หัก ภาษีเงินได้		<u>220,867.50</u>
กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษ		515,357.50
รายการพิเศษ-ผลขาดทุนจากน้ำท่วมสินค้าเสียหาย		<u>90,000.00</u>
กำไรสุทธิ		<u><u>425,357.50</u></u>
กำไรต่อหุ้น		
กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษ	69.22	
รายการพิเศษ	(15.00)	
กำไรสุทธิ	54.22	

การจัดทำงบกำไรขาดทุนแบบบัญชี

งบกำไรขาดทุนแบบบัญชี เป็นงบการเงินในรูปบัญชีที่มีพื้นฐานการจัดทำจากบัญชีกำไรขาดทุน โดยจะแสดงรายได้ไว้ทางด้านเครดิต ค่าใช้จ่ายและต้นทุนแสดงไว้ทางด้านเดบิต และแสดงผลต่างเป็นกำไรหรือขาดทุนสุทธิ

ตัวอย่างที่ 4 จากตัวอย่างที่ 1 แสดงงบกำไรขาดทุนแบบบัญชีของบริษัท มานะ จำกัด ได้ดังนี้

บริษัท กาแฟ จำกัด

บัญชีกำไรขาดทุน

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

สินค้าคงเหลือต้นงวด	700,000	-	ขาย	8,400,000		
ซื้อ	6,060,000		หัก รับคืนและส่วนลดจ่าย	<u>25,000</u>	8,375,000	-
บวก ค่าขนส่งเข้า	<u>132,500</u>	6,192,500	สินค้าคงเหลือปลายงวด		720,000	-
กำไรขั้นต้น		<u>2,202,500</u>				-
		<u>9,095,000</u>			<u>9,095,000</u>	-
เงินเดือน	600,000	-	กำไรขั้นต้นยกมา		2,202,500	-
ค่าพาหนะ	130,000	-	รายได้ค่าเช่า		400,000	
ค่าเบี้ยประกันภัย	24,000	-				
ค่าซ่อมแซม	200,000	-				
ค่าไฟฟ้าน้ำประปา	87,000	-				
ค่ารับรอง	86,000	-				
ค่าโฆษณา	200,000	-				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์	41,000	-				
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	40,000	-				
ค่าเสื่อมราคา-รถยนต์	180,000	-				
ค่าเสื่อมราคา-เครื่องใช้สำนักงาน	52,000	-				
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	120,275	-				
ค่าสอบบัญชี	6,000	-				
ดอกเบี้ยจ่าย	100,000	-				
ผลขาดทุนน้ำท่วมสินค้าเสียหาย	90,000	-				
ภาษีเงินได้*	220,867	50				
กำไรสุทธิ	425,357	50				
	2,602,500	50			2,602,500	-

* การคำนวณภาษีเงินได้ คำนวณจากการนำกำไรขั้นต้นบวกรายได้ค่าเช่า หักค่าใช้จ่ายตั้งแต่เงินเดือน จนถึงดอกเบี้ยจ่าย แต่ไม่รวมขาดทุนจากน้ำท่วมสินค้าเสียหาย $(2,202,500 + 400,000) - (600,000 + \dots + 100,000) \times 30\% = 220,867.50$ บาท

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของ

การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 ให้แสดงในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือ

1. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของ
  2. งบกำไรขาดทุนแบบเบ็ดเสร็จ
- สำหรับงบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของกิจการบริษัทจำกัด ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้
1. ทุนเรือนหุ้น รายการเพิ่มและลดทุนระหว่างงวด
  2. ส่วนเกินมูลค่าหุ้นและส่วนเกินทุนอื่น ๆ
3. กำไรสะสม
    4. กำไรหรือขาดทุนสุทธิประจำปี
    5. สำรองต่าง ๆ ที่จัดสรรจากกำไรสะสม เช่น สำรองตามกฎหมาย สำรองเพื่อไถ่ถอนหุ้นกู้
    6. ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด
    7. รายได้และค่าใช้จ่าย หรือกำไรขาดทุนแต่ละรายการที่กำหนดให้รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้เจ้าของ
- มาตรฐานการบัญชี

นโยบายบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

เรื่องที่ต้องเปิดเผยในนโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 ให้เปิดเผยในเรื่องต่อไปนี้

1. การรับรู้รายได้
2. เกณฑ์ในการจัดทำงานการเงินรวม รวมถึงบริษัทย่อยและบริษัทร่วม
3. การรวมกิจการ
4. การร่วมค้า
5. การรับรู้รายการ การคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่มีตัวตน หรือการตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
6. การบันทึกต้นทุนการกู้ยืมและรายจ่ายอื่น ๆ เป็นสินทรัพย์
7. สัญญาก่อสร้าง
8. เงินลงทุนในอสังหาริมทรัพย์
9. เครื่องมือทางการเงินและเงินลงทุน
10. สัญญาเช่า
11. ต้นทุนการวิจัยและพัฒนา

12. สินค้ำคงเหลือ
13. ภาษีเงินได้ รวมถึงภาษีเงินได้ร้อการตัดบัญชี
14. ประมาณการหนี้สิน
15. ผลประโยชน์ของพนักงาน
16. การแปลงค่าเงินตราต่างประเทศและการป้องกันความเสี่ยง
17. คำจำกัดความของการจำแนกข้อมูลตามส่วนงานทางธุรกิจ และทางภูมิศาสตร์ และเกณฑ์การปันส่วนค่าใช้จ่ายระหว่างส่วนงาน
18. คำจำกัดความของเงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสด
19. การบัญชีในภาวะเงินเฟ้อ
20. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

โครงสร้างของหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- ◆ แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน และนโยบายบัญชีที่เลือกใช้กับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่สำคัญ
  - ◆ เปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด คือ ให้เปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง
  - ◆ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงิน แต่เป็นข้อมูลที่จำเป็น เพื่อใ้ห้งบการเงินนั้นแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร
  - ◆ หมายเหตุประกอบงบการเงินต้องแสดงอย่างเป็นระบบ รายการแต่ละรายการในงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด ต้องอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในหมายเหตุประกอบงบการเงินได้
  - ◆ ลำดับในการเปิดเผยข้อมูลหมายเหตุประกอบงบการเงิน
    1. ข้อมูลที่ระบุว่า งบการเงินของกิจการได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชี
    2. เกณฑ์การวัดค่าและนโยบายการบัญชี
    3. รายละเอียดประกอบรายการแต่ละบรรทัดตามลำดับที่แสดงในงบการเงิน และตามลำดับของงบการเงิน
    4. การเปิดเผยอื่นๆ รวมทั้ง
      - 4.1 ข้อจำกัดต่างๆ ในสิทธิที่มีอยู่เหนือสินทรัพย์
      - 4.2 หลักประกันหนี้สิน
      - 4.3 วิธีการที่ใช้ปฏิบัติสำหรับโครงการเงินบำเหน็จ บำนาญ และเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

- 4.4 สินทรัพย์หรือหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นและให้ระบุจำนวนเงินถ้าสามารถทำได้
- 4.5 จำนวนเงินที่ผูกพันไว้แล้วสำหรับรายจ่ายประเภททุนในอนาคต
- 4.6 ภาระผูกพันและข้อมูลทางการเงินอื่น
- 4.7 ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (หากจำเป็น)

งบกำไรสะสม

การจัดสรรกำไรสะสม

1. การจ่ายเงินปันผลต้องจ่ายจากเงินกำไรที่บริษัทดำเนินงานได้ แต่จะจ่ายจากทุนของบริษัทไม่ได้
2. การจ่ายเงินปันผลอาจไม่มีการจ่ายทุกปี ส่วนปีที่มีการจ่ายเงินปันผล บัญชีกำไรสะสมจะต้องมียอดดุลเครดิตเท่านั้น
3. ทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรกำไรเป็นทุนสำรองตามกฎหมายร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิ จนกว่าทุนสำรองหรือสำรองตามกฎหมายจะมีจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทุนทั้งหมดของบริษัทหรือมากกว่านั้น
4. ต้องได้รับความเห็นชอบเป็นมติจากที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทั้งหมด ก่อนจะประกาศจ่ายเงินปันผล
5. เงินปันผลที่จ่าย จะต้องคิดตามส่วนที่ผู้ถือหุ้นได้ส่งเงินชำระค่าหุ้นหนึ่ง ๆ แล้ว
6. เงินปันผลที่ค้างจ่ายจะคิดดอกเบี้ยจากบริษัทไม่ได้

การคำนวณเงินปันผล

เงินปันผล (Dividends) คือ ส่วนของกำไรที่บริษัทจ่ายให้ผู้ถือหุ้นตามส่วนของมูลค่าหุ้น

การคำนวณเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น บริษัทใดมีผู้ถือหุ้น 2 ชนิดคือ หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ จะต้องคำนึงถึงสิทธิพิเศษของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ สิทธิพิเศษของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิเกี่ยวกับการรับเงินปันผลจำแนกได้ ดังนี้

1. **หุ้นบุริมสิทธิประเภทไม่สะสมและไม่ร่วมรับ (Noncumulative and Nonparticipating Preferred Stocks)**
2. **หุ้นบุริมสิทธิประเภทสะสมแต่ไม่ร่วมรับ (Cumulative but NonParticipating Preferred Stocks)**
3. **หุ้นบุริมสิทธิประเภทไม่สะสมแต่ร่วมรับ (Noncumulative but Participating Preferred Stocks)**
4. **หุ้นบุริมสิทธิประเภทสะสมและร่วมรับ (Cumulative and Participating Preferred Stocks)**

ตัวอย่างที่ 5 บริษัท วิริยะ จำกัด จดทะเบียนทุนหุ้นบุริมสิทธิ 8% จำนวน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท และหุ้นสามัญ 5,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายหุ้นทั้งสองชนิดในราคาสูงกว่ามูลค่า ทั้งสองชนิด 10% รับชำระค่าหุ้นครบและออกไปหุ้นให้แล้ว

บริษัทปิดบัญชีประจำปีวันที่ 31 ธันวาคม 25x4 มีกำไรสุทธิ 380,000 บาท ข้อมูลการย้อนหลัง 2 ปี คือ ปี 25x2 และปี 25x3 บริษัทมีผลขาดทุน จึงไม่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล

มติที่ประชุมผู้ถือหุ้นปี 25x5 ให้ประกาศจ่ายเงินปันผล จำนวน 180,000 บาท เมื่อวันที่ 20 มกราคม 25x5 และจ่ายเงินปันผลในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 25x5

การคำนวณเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นทั้ง 2 ประเภทจะได้รับในกรณีต่างๆ ดังนี้

1. หุ้นบุริมสิทธิประเภทไม่สะสมและไม่ร่วมรับเงินปันผล

ลำดับที่	รายการจ่าย	หุ้นบุริมสิทธิ	หุ้นสามัญ	รวม
1.	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ สำหรับ ปี 25x4 $= \frac{8}{100} \times (2,000 \times 200) = 32,000 \text{ บาท}$	32,000		32,000
2.	เงินปันผลเหลือ 180,000-32,000 = 148,000 บาท เป็นของ ผู้ถือหุ้นสามัญทั้งหมด		148,000	148,000
	∴ รวมเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นแต่ละประเภท ได้รับ	32,000	148,000	180,000

2. หุ้นบุริมสิทธิประเภทสะสมแต่ไม่ร่วมรับ

ลำดับที่	รายการจ่าย	หุ้นบุริมสิทธิ	หุ้นสามัญ	รวม
1.	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ สำหรับปีที่มีได้ประกาศจ่าย คือ ปี 25x2 และ 25x3 รวม 2 ปี $= \frac{8}{100} \times 400,000 = 32,000 \times 2 \text{ ปี} = 64,000$	64,000		64,000
2.	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ สำหรับปี 25x4 $= \frac{8}{100} \times 400,000 = 32,000 \text{ บาท}$ เงินปันผลที่เหลือ 180,000 - (64,000 + 32,000) =	32,000		32,000

3.	84,000 บาท เป็นของ ผู้ถือหุ้นสามัญทั้งหมด		84,000	84,000
	∴ รวมเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นแต่ละประเภทได้รับ	96,000	84,000	180,000

3. หุ้นบุริมสิทธิประเภทไม่สะสมแต่ร่วมรับ

ลำดับที่	รายการจ่าย	หุ้นบุริมสิทธิ	หุ้นสามัญ	รวม
1.	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ สำหรับ ปี 25x4 $= \frac{8 \times 400,000}{100} = 32,000$ บาท	32,000		32,000
2.	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญในอัตรา 8% ซึ่งเป็นอัตรา เดียวกับที่จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ $= \frac{8 \times (5,000 \times 100)}{100} = 40,000$ บาท		40,000	40,000
3.	เงินปันผลที่เหลือให้ร่วมรับ เงินปันผลที่เหลือ $180,000 - (32,000 + 40,000) = 108,000$ บาท นำมาจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งสองประเภทตามสัดส่วน ดังนี้ ก. ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ ได้รับ $= \frac{400,000 \times 108,000}{900,000} = 48,000$ ข. ผู้ถือหุ้นสามัญ ได้รับ $= \frac{500,000 \times 108,000}{900,000} = 60,000$	48,000		48,000
	∴ รวมเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นแต่ละประเภทได้รับ	80,000	100,000	180,000

4. หุ้นบุริมสิทธิประเภทสะสมและร่วมรับ

ลำดับที่	รายการจ่าย	หุ้นบุริมสิทธิ	หุ้นสามัญ	รวม
1	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ สำหรับปีที่มีได้ ประกาศจ่าย คือ ปี 25x2 และ 25x3 รวม 2 ปี $= \frac{8 \times 400,000}{100} = 32,000 \times 2$ $= 64,000$			
	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ สำหรับ	64,000		64,000
2	ปี 25x4 $= \frac{8 \times 400,000}{100} = 32,000$ บาท	32,000		32,000
3	จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญในอัตรา 8% ซึ่งเป็น อัตราเดียวกับที่จ่ายให้แก่ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ $= \frac{8 \times 500,000}{100} = 40,000$ บาท		40,000	40,000
4	เงินปันผลที่เหลือให้ร่วมรับ เงินปันผลที่เหลือ $180,000 - (64,000 + 32,000 + 40,000) = 44,000$ นำมาจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งสองประเภทตาม สัดส่วน ดังนี้			
	ก. ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิได้รับ $= \frac{400,000}{900,000} \times 44,000 = 19,555.56$	19,555.56		19,555.56
	ข. ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับ $= \frac{500,000}{900,000} \times 44,000 = 24,444.44$		24,444.44	24,444.44
	∴ รวมเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นแต่ละประเภท ได้รับ	115,555.56	64,444.44	180,000

เงินสำรองต่าง ๆ

สำรอง (Reserve) คือ จำนวนเงินที่กั้นจากบัญชีกำไรสะสม เพื่อตั้งเป็นสำรองต่าง ๆ ซึ่งจำแนกได้เป็น

1. สำรองตามกฎหมาย
2. สำรองตามข้อผูกพัน
3. สำรองตามนโยบาย

การบันทึกบัญชีการจัดสรรกำไรสะสม

วันที่จะบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินปันผล คือ

1. วันประกาศจ่ายเงินปัน
2. วันที่ผู้ถือหุ้นมีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียน
3. วันปิดรับโอนหุ้น
4. วันจ่ายเงินปันผล

ตัวอย่างที่ 6 บริษัท มกรา จำกัด มีทุนจดทะเบียนเป็นหุ้นบุริมสิทธิ 10% จำนวน 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และหุ้นสามัญ จำนวน 8,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ออกจำหน่ายและชำระครบแล้ว บริษัทมีรายการค้า ดังนี้

25x1

ม.ค. 1 กำไรสะสมยกมา 220,000 บาท

ธ.ค. 31 กำไรสุทธิประจำปี 350,000 บาท

25x2

ก.พ. 28 ประกาศจ่ายเงินปันผล 50,000 บาท ตั้งสำรองตามกฎหมาย 5% สำรองเพื่อรองรับผลขาดทุนในภายหน้า 20,000 บาท สำรองเพื่อการขยายงาน 25,000 บาท

มี.ค. 20 จ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นทั้งหมด หักภาษี ณ ที่จ่าย 10%

ธ.ค. 31 กำไรสุทธิประจำปี 25x2 จำนวน 280,000 บาท

หมายเหตุ บริษัท มกรา จำกัด จดทะเบียนทุนหุ้นบุริมสิทธิ 10% ชนิดไม่สะสมและไม่ร่วมรับ

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปและบัญชีแยกประเภทบัญชีกำไรสะสม เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1	ธ.ค. 31	กำไรขาดทุน		350,000	-		
		กำไรสะสม				350,000	-
		โอนปิดบัญชีกำไรสุทธิประจำปี 25x4					
		เข้าบัญชีกำไรสะสม					
25x2	ก.พ. 28	กำไรสะสม		112,500	-		
		เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิค้างจ่าย				40,000	-
		เงินปันผลหุ้นสามัญค้างจ่าย				10,000	-
		สำรองตามกฎหมาย				17,500	-
		สำรองเพื่อการขยายงาน				25,000	-
		สำรองเพื่อรับผลขาดทุนในภายหลัง				20,000	-
		ประกาศจ่ายเงินปันผลจำนวน 50,000 บาท					
		พร้อมตั้งสำรองต่าง ๆ					
		เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ $10 \times 400,000 = 40,000$					
		—————					
		100					
		เงินปันผลหุ้นสามัญ $50,000 - 40,000 = 10,000$					
		สำรองตามกฎหมาย $5 \times 350,000 = 17,500$					
		—————					
		100					

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต		
มี.ค.	20	เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิค้างจ่าย		40,000	-			
		เงินปันผลหุ้นสามัญค้างจ่าย		10,000	-			
		เงินสด					45,000	-
		ภาษีหัก ณ ที่จ่าย					5,000	-
		จ่ายเงินปันผล หักภาษี ณ ที่จ่าย 10%						
ธ.ค.	31	กำไรขาดทุน		280,000	-			
		กำไรสะสม				280,000	-	
		โอนกำไรสุทธิประจำปี 25x1 เข้าบัญชีกำไรสะสม						

ข้อสังเกต การจ่ายเงินปันผลของบริษัท กฎหมายกำหนดให้หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 10%

บัญชีกำไรสะสม

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25x1				25x1			
ธ.ค.	31	ยอดยกไป	570,000	ม.ค.	1	ยอดยกมา	220,000
			-	ธ.ค.	31	กำไรสุทธิ	350,000
			570,000				570,000
25x2				25x2			
ก.พ.	28	เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ		ม.ค.	1	ยอดยกมา	570,000
		ค้างจ่าย	40,000	ธ.ค.	31	กำไรสุทธิ	280,000
		เงินปันผลหุ้นสามัญ					
		ค้างจ่าย	10,000				
		สำรองตามกฎหมาย	17,500				
		สำรองเพื่อการขยายงาน	25,000				
		สำรองเพื่อรองรับผล					
		ขาดทุนในภายหน้า	20,000				
ธ.ค.	31	ยอดยกไป	737,500				
			850,000				850,000
				25x3			
				ม.ค.	1	ยอดยกมา	737,500

การจัดทำงบกำไรสะสม

รูปแบบงบกำไรสะสมจะ เริ่มจากกำไรสะสมต้นงวด บวกหรือหักด้วยกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ ประจำปี จากนั้นจะหักด้วยการจัดสรรในรูปเงินปันผลหรือสำรองต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ 7 จากตัวอย่างที่ 6 งบกำไรสะสมประจำปี 25x1 และ 25x2 เป็นดังนี้

บริษัท มกรา จำกัด

งบกำไรสะสม

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

กำไรสะสม 1 มกราคม	220,000
บวก กำไรสุทธิประจำปี	350,000
กำไรสะสม 31 ธันวาคม	<u>570,000</u>

บริษัท มกรา จำกัด
งบกำไรสะสม
สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x2

กำไรสะสม 1 มกราคม		570,000
บวก กำไรสุทธิประจำปี		<u>280,000</u>
รวม		850,000
หัก เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	40,000	
เงินปันผลหุ้นสามัญ	10,000	
สำรองตามกฎหมาย	17,500	
สำรองเพื่อการขยายงาน	25,000	
สำรองเพื่อรับผลขาดทุนในภายหน้า	<u>20,000</u>	<u>112,500</u>
กำไรสะสม 31 ธันวาคม		<u>737,500</u>

งบแสดงฐานะการเงิน

การแสดงรายการย่อในงบแสดงฐานะการเงินตามแบบ 2

สินทรัพย์

1. สินทรัพย์หมุนเวียน (Current assets)

1.1 เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน (Cash and deposits at financial institutions)

เช่น

1.1.1 ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่บริษัทมีอยู่ รวมทั้งเงินสดย่อย ธนาคัติ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

1.1.2 เงินฝากธนาคารกระแสรายวันและออมทรัพย์

1.1.3 เช็คที่ถึงกำหนดชำระแต่ยังมีได้นำฝาก เช็คเดินทาง คราฟต์ของธนาคาร

1.2 เงินลงทุนชั่วคราว (Current investments) หมายถึง เงินลงทุนชั่วคราวตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี

1.3 ลูกหนี้การค้า – สุทธิ (Trade account receivable, net) หมายถึง เงินที่ลูกค้าน่า

ชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่บริษัทได้ขายไปตามปกติและถูกหนี้ตามตัวเงินรับอันเกิดจากค่า สินค้าหรือ บริการ

1.4 เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน (Short – term loans to related parties) หมายถึง เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

1.5 เงินให้กู้ยืมระยะสั้นอื่น (Other short – term loans) หมายถึง เงินให้กู้ยืมระยะสั้นอื่นที่ไม่สามารถจัดเข้าลำดับ 1.4 ได้

1.6 สินค้าคงเหลือ (Inventories) หมายถึง สินค้าสำเร็จรูป งานหรือสินค้าระหว่างทำ วัตถุดิบ และวัสดุที่ใช้ในการผลิต เพื่อขายหรือให้บริการตามปกติของบริษัท

1.7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น (Other current assets) หมายถึง ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า รายได้ค้างรับ และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นใด นอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.6

2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non – current assets)

2.1 เงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย (Investments for using the equity method) หมายถึง เงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือบริษัทย่อยซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสียตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี

2.2 เงินลงทุนระยะยาวอื่น (Other long – term investments) หมายถึง เงินลงทุนระยะยาวในบุคคลอื่นหรือกิจการอื่นที่มีใช้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

2.3 เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน (Long – term loans to related parties) หมายถึง เงินให้กู้ยืมแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามคำนิยามในข้อ 1.4 ซึ่งไม่จัดเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน

2.4 เงินให้กู้ยืมระยะยาวอื่น (Other long – term investments) หมายถึง เงินให้กู้ยืมแก่บุคคลอื่นหรือกิจการอื่นที่มีใช้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน นอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2.3

2.5 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ – สุทธิ (Property, plant and equipment, net) หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิต เพื่อใช้ในการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ เพื่อให้เช่าหรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน

2.6 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตแก่ กิจการ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สัมปทาน หรือค่าความนิยม

2.7 **สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น (Other non – current assets)** หมายถึง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นใดนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2.1 ถึง 2.6

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

3. หนี้สินหมุนเวียน (Current liabilities)

3.1 **เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน (Bank overdrafts and short – term loans from financial institutions)** หมายถึง เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หนี้สินที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่น

3.2 **เจ้าหนี้การค้า (Trade account payables)** หมายถึง เงินที่บริษัทค้างชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่ซื้อมาเพื่อขายหรือเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการตามปกติ

3.3 **เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี (Current portion of long – term loans)** หมายถึง เงินกู้ยืมระยะยาวที่จะถึงกำหนดชำระคืนในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป

3.4 **เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน (Short – term loans from related parties)** หมายถึง เงินกู้ยืมระยะสั้นและเงินทรองจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

3.5 **เงินกู้ระยะสั้นอื่น (Other short – term loans)** หมายถึง เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่นนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 3.3 ถึง 3.4

3.6 **หนี้สินหมุนเวียนอื่น (Other current liabilities)** หมายถึง ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า และหนี้สินหมุนเวียนอื่นใด นอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 3.1 ถึง 3.5

4. หนี้สินไม่หมุนเวียน (Non – current liabilities)

4.1 **เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน (Long – term loans from related parties)** หมายถึง เงินกู้ยืมระยะยาวที่บริษัทกู้ยืมจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งหนี้สินในลักษณะอื่นใด ซึ่งจัดเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียน

4.2 **เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น (Other long – term loans)** หมายถึง เงินกู้ยืมจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอื่น รวมทั้งจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่ถึงกำหนดชำระคืนเกินกว่าหนึ่งปีนับจากวันที่ในงบการเงิน ทั้งนี้ไม่รวมหนี้สินที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 4.1

4.3 **ประมาณการหนี้สิน (Provision)** หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลาหรือจำนวนเงินที่ต้องจ่ายชำระ

4.4 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น (Other non – current liabilities) หมายถึง หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นนอกจากที่กำหนดมาให้แสดงไว้ในรายการที่ 4.1 ถึง 4.3

5. ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholders' equity)

5.1 ทุนเรือนหุ้น (Share capital)

5.1.1 ทุนจดทะเบียน (Authorized share capital) หมายถึง ทุนของบริษัทที่จดทะเบียนตามกฎหมาย ให้แสดงชนิดของหุ้นจำนวนหุ้น และมูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนแต่ละชนิด ดังนี้

5.1.1.1 หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred stock)

5.1.1.2 หุ้นสามัญ (Common stocks)

5.1.2 ทุนที่ออกและชำระแล้ว (Issued and paid – up share capital) หมายถึง จำนวนหุ้นและมูลค่าหุ้นที่ได้นำออกจำหน่ายและเรียกให้ชำระมูลค่าหุ้นแล้ว ให้แสดงเป็นหุ้นแต่ละชนิด ดังนี้

5.1.2.1 หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred stock)

5.1.2.2 หุ้นสามัญ (Common stocks)

ในกรณีที่มีการให้สิทธิพิเศษใดแก่หุ้นบุริมสิทธิให้เปิดเผยไว้ด้วย

5.2 ส่วนเกิน (ต่ำกว่า) ทุน (Additional paid – in capital)

5.2.1 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (Premium on preferred stocks) หมายถึง เงินที่ได้จากการขายหุ้นบุริมสิทธิส่วนที่สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนของหุ้นบุริมสิทธิ

5.2.2 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (Premium on common stocks) หมายถึง เงินที่ได้จากการขายหุ้นสามัญส่วนที่สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนของหุ้นสามัญ

5.2.3 ส่วนเกินทุนอื่น (Other surpluses) หมายถึง ส่วนเกินทุนที่เกิดจากรายการต่าง ๆ นอกจากส่วนเกินมูลค่าหุ้น

5.2.4 ส่วนต่ำกว่าทุนอื่น (Other deficits) หมายถึง ส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากรายการต่าง ๆ นอกจากส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้น

5.3 กำไร (ขาดทุน) สะสม (Retained earnings)

5.3.1 จัดสรรแล้ว (Appropriated)

5.3.1.1 สำรองตามกฎหมาย (Legal reserve) หมายถึง สำรองที่กั้นไว้จากกำไรสุทธิประจำปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.3.1.2 อื่น ๆ (Others) หมายถึง จำนวนที่จัดสรรจากกำไรสะสม เพื่อการใด ๆ ตามมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ให้แสดงเป็นแต่ละประเภท เช่น เพื่อรักษาระดับเงินปันผล เพื่อขยายกิจการหรือตามเงื่อนไขของภาระผูกพัน

5.3.2 ยังไม่ได้จัดสรร (Unappropriated) หมายถึง กำไรสะสมและกำไรสุทธิของรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันที่คงเหลือหลังจากการจัดสรร

งบแสดงฐานะการเงินของบริษัทจำกัดตามกฎหมาย

การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อจะได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป จำเป็นต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่มีความสำคัญให้ครบถ้วนและเพียงพอ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินทั้งภายในและภายนอก เพราะงบแสดงฐานะการเงินที่เปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอจะสะท้อนภาพทางเศรษฐกิจของกิจการ และเพื่อผู้ใช้งบการเงินสามารถเปรียบเทียบกันได้ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมได้

ตัวอย่างที่ 8 ตัวอย่างงบแสดงฐานะการเงินของบริษัทจำกัด

บริษัท กุมภา จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน		หมายเหตุ
เงินสดและเงินฝากธนาคาร		30,000
ลูกหนี้การค้า		139,000
สินค้าคงเหลือ	2	150,000
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า		<u>2,000</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		<u>321,000</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ตั๋วเงินรับระยะยาว	4	65,000
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	5	
ที่ดิน		1,300,000
อาคาร		1,200,000

เครื่องจักร	1,100,000
สินทรัพย์อื่น	<u>12,000</u>
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	<u>3,677,000</u>
รวมสินทรัพย์	<u>3,998,000</u>

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน	หมายเหตุ	
เจ้าหนี้การค้า		199,000
ค่าภาษีค้างจ่าย		20,000
เงินกู้ระยะยาวส่วนที่ถึงกำหนดชำระใน 1 ปี		<u>40,000</u>
รวมหนี้สินหมุนเวียน		<u>259,000</u>
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
เงินกู้ยืมระยะยาว	6	340,000
ค่าภาษีเงินได้รอการตัด		<u>20,000</u>
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		<u>360,000</u>
รวมหนี้สิน		<u>619,000</u>
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนเรือนหุ้น		
ทุนจดทะเบียนหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท		
ทุนที่ออกและเรียกชำระแล้ว		
หุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท		2,500,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ		250,000
กำไรสะสม		
จัดสรรแล้ว		
สำรองตามกฎหมาย	7	129,000
ยังไม่ได้จัดสรร		<u>500,000</u>
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>3,379,000</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>3,998,000</u>

บริษัท กุมภา จำกัด
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

นโยบายบัญชีที่สำคัญ

1. **การรับรู้รายได้** บริษัทรับรู้รายได้คำนวณจากเกณฑ์คงค้าง

2. **สินค้าคงเหลือ** ประกอบด้วย

2.1 **สินค้าสำเร็จรูป** คำนวณราคาทุนโดยวิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2.2 **สินค้าระหว่างผลิต** บันทึกเฉลี่ยตามผลสำเร็จในช่วงการผลิต

2.3 **วัตถุดิบ** คำนวณราคาทุนครั้งหลังสุด

3. **ค่าเสื่อมราคา** บริษัทคำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์ ดังนี้

อาคาร   20 ปี

เครื่องจักร   5 ปี

4. **ตัวเงินรับระยะยาว** เป็นเงินฝากบริษัทเงินทุน ดังนี้

จำนวนเงินในตัว	วันครบกำหนด	อัตราดอกเบี้ย
40,000	10 มกราคม 25x2	5%
25,000	30 พฤศจิกายน 25x7	6%

5. **ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์**

	ยอดยกมาต้นปี	ค่าเสื่อมราคา	มูลค่าสุทธิ
อาคาร	1,263,157.89	63,157	1,200,000
เครื่องจักร	1,375,000	275,000	1,100,000

ที่ดินได้นำไปจำนองเพื่อกู้ยืมเงินมาซื้อเครื่องจักร

6. **เงินกู้ยืมระยะยาว** เป็นเงินกู้ยืมจากธนาคารในประเทศเพื่อซื้อเครื่องจักร โดยนำที่ดินเป็นหลักประกันการกู้ยืม อัตราดอกเบี้ย 10% ต่อปี กำหนดชำระคืนทุกปี ปีละ 40,000 บาท

7. **สำรองตามกฎหมาย** บริษัทจัดสรรกำไรสุทธิเป็นสำรองตามกฎหมายในอัตราร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิทุกครั้งที่มีการประกาศจ่ายปันผล จนกว่าสำรองตามกฎหมายจะมีอัตราร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน

8. **ภาวะผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง** ระหว่างปี 25x4 บริษัทมีคดีฟ้องร้องจากลูกค้ารายหนึ่ง เรื่องผิดสัญญาซื้อขายสินค้า บริษัทถูกฟ้องร้องจากลูกค้าเป็นจำนวนเงิน 1 ล้านบาท ขณะนี้คดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งบริษัทเชื่อว่าจะชนะคดี

ส่วนเกินทุนประเภทต่าง ๆ

ส่วนเกินทุนอาจเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม และการรับบริจาคสินทรัพย์ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของผู้ถือหุ้น มีลักษณะการบันทึกบัญชี ดังนี้

1. **ทุนจากการตีราคาสินทรัพย์เพิ่ม (Appraisal Capital)** ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปสินทรัพย์ทั้งหลายของกิจการจะแสดงตามราคาทุน ไม่ว่าจะราคาของสินทรัพย์เหล่านั้นจะสูงขึ้นหรือต่ำกว่าทุนในเวลาต่อมาก็ตาม ถ้าราคาทดแทนของสินทรัพย์บางชนิดมีราคาเพิ่มสูงขึ้นมาก อาจมีการพิจารณาให้มีการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มขึ้น

ตัวอย่างที่ 9 กิจการซื้อที่ดินแปลงหนึ่งในราคา 800,000 บาท ต่อมาในปีที่ 8 พบว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาประเมิน 1,300,000 บาท หากกิจการจะบันทึกราคาที่ดินตามราคาประเมิน จะ บันทึกดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ที่ดิน		500,000	-		
	ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์				500,000	
	ตีราคาที่ดินเพิ่ม					-

2. **ทุนจากการบริจาค (Donated Capital)** เป็นผลมาจากการที่บริษัทได้รับบริจาคสินทรัพย์มา โดยไม่มีการแลกเปลี่ยนเกิดขึ้น การบันทึกบัญชีจะเดบิตสินทรัพย์นั้น แล้วเครดิตส่วนเกินทุนจากการบริจาค

ตัวอย่างที่ 10 กิจการได้รับบริจาคที่ดิน ซึ่งมีราคาขณะนั้น 950,000 บาท จากเทศบาลเพื่อสร้างโรงงาน เป็นการสร้างงานให้บุคคลในท้องถิ่น บันทึกบัญชีโดย

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ที่ดิน ส่วนเกินทุนจากการบริจา ที่ได้รับที่ดินจากการบริจาค		950,000	-	950,000	-

การแสดงส่วนของผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะการเงิน

ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholders' Equity หรือ Stockholders' Equity) เป็นส่วนที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. ทุนเรือนหุ้น
2. ส่วนเกินทุน
3. กำไรสะสม

ซึ่งแต่ละส่วนจะมีรายละเอียดมากกว่าทุนประเภทอื่น ๆ ดังนี้

บริษัท.....จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน (บางส่วน)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุนจดทะเบียน

หุ้นบุริมสิทธิ ..... หุ้น มูลค่าหุ้นละ ..... บาท xx

หุ้นสามัญ ..... หุ้น มูลค่าหุ้นละ ..... บาท xx

xx

ทุนออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว

หุ้นบุริมสิทธิ .....% จำนวน.....หุ้น

มูลค่าหุ้นละ ..... บาท xx

บวก รับจองแต่ยังไม่ออกไปหุ้นให้ xx

xx

หัก ลูกหนี้ค่าหุ้น

xx xx

หุ้นสามัญ ..... หุ้น มูลค่าหุ้นละ ..... บาท xx

บวก รับจองแต่ยังไม่ออกไปหุ้นให้ xx

xx

หัก ลูกหนี้ค่าหุ้น

xx xx

xx

ส่วนเกินทุน

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ xx

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ xx

ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดินเพิ่ม xx

ส่วนเกินทุนจากการบริจาคตที่ดิน xx xx

กำไรสะสม

จัดสรรแล้ว

สำรองตามกฎหมาย xx

สำรองเพื่อไถ่ถอนหุ้นกู้ xx

สำรองเพื่อการขยายงาน xx xx

ยังไม่ได้จัดสรร xx xx

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น xx

หัก หุ้นทุนที่ได้รับคืน (Treasury Stock)	xx
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	xx

ตัวอย่างที่ 11 บริษัท มีนา จำกัด มีรายละเอียดในส่วนของผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ดังนี้

จดทะเบียนทุนหุ้นบุริมสิทธิ 8% จำนวน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 300 บาท นำออกจำหน่ายและชำระครบแล้ว 1,800 หุ้น

จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญจำนวน 5,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 300 บาท นำออกจำหน่ายและชำระครบแล้ว 4,700 หุ้น

ทุนหุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว	60,000	ทุนหุ้นสามัญที่จองแล้ว	60,000
ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ	15,000	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	20,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	40,000	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	70,000
ส่วนเกินทุนจากการบริจาคตที่ดิน	800,000	ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน	400,000
สำรองตามกฎหมาย	8,000	สำรองเพื่อการขยายงาน	20,000
หุ้นทุนได้รับคืน (Treasury Stock)		กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x1	250,000
เป็นหุ้นสามัญ 100 หุ้น	30,000		

งบแสดงฐานะการเงินบางส่วนแสดงไว้ดังนี้

บริษัท มีนา จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน (บางส่วน)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ทุนจดทะเบียน

ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ 8% จำนวน 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 300 บาท

600,000

ทุน-หุ้นสามัญ 5,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 300 บาท

1,500,000

2,100,000

ทุนที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว

ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ 8% จำนวน 1,800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 300 บาท	540,000	
บวก รับจองแต่ยังไม่ออกใบหุ้นให้ 200 หุ้น	<u>60,000</u>	
	600,000	
หัก ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ	<u>15,000</u>	585,000
ทุน-หุ้นสามัญ 4,700 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 300 บาท	1,410,000	
บวก รับจองแต่ยังไม่ออกใบหุ้นให้ 200 หุ้น	<u>60,000</u>	
	1,470,000	
หัก ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	<u>20,000</u>	<u>1,450,000</u>
		2,035,000
ส่วนเกินทุน		
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	40,000	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	70,000	
ส่วนเกินทุนจากการบริจาคตที่ดิน	800,000	
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดินเพิ่ม	400,000	1,310,000
กำไรสะสม		
จัดสรรแล้ว		
สำรองตามกฎหมาย	8,000	
สำรองเพื่อการขยายงาน	<u>20,000</u>	
	28,000	
ยังไม่จัดสรร	<u>250,000</u>	<u>278,000</u>
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		3,623,000
หัก หุ้นทุนได้รับคืน (หุ้นสามัญ 100 หุ้น)		<u>30,000</u>
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>3,593,000</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>xx,xxx,xxx</u>

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยนี้ว่าเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานบัญชี 2. ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความ มีวินัย ให้ทุกคนเห็นความสำคัญ <p>ขั้นการสอนภาคทฤษฎี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ครูบรรยายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับ เกี่ยวกับงบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม และงบแสดงฐานะการเงิน ตามเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่แจกให้โดยใช้สื่อ power point ประกอบการสอน <p>ขั้นการสอนภาคปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม โดยวิธีจับฉลาก 2. ครูให้นักศึกษาจับฉลากเลือกกิจกรรมปฏิบัติโดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันทำงาน-กลุ่ม โดยให้ศึกษา / ปรึกษา / ทำความเข้าใจ / อภิปราย และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นที่ปรึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหา <p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แจกแบบประเมินผล การนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน 2. ครูสรุปสาระสำคัญทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งยกตัวอย่าง โดยใช้สื่อ power point 3. ครูแจกแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. นักศึกษาฟังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน 2. นักศึกษาฟังการบรรยาย <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาแบ่งกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม 2. นักศึกษาระดมความคิดและร่วมมือกันทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ได้รับและนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายโดย สื่อ power point <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาซักถามปัญหาข้อสงสัยของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม 2. นักศึกษาฟังสรุปและจดบันทึก 3. นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย

งานที่มอบหมายและกิจกรรมกลุ่ม

1. กิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ 2 กลุ่ม (งานกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน)
2. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกปฏิบัติ

สื่อ/แหล่งความรู้

1. สื่อ power point การจัดทำงบการเงิน
2. เอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

การประเมินผล/เครื่องมือ

1. จากการซักถามผู้เรียน
2. ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบทดสอบย่อย
3. สังเกตจากความตั้งใจในการฟังคำบรรยาย
4. สังเกตจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ
5. จากแบบฟอร์มประเมินผลการนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มที่มอบหมาย

บันทึกหลังการสอน

ผลการใช้แผนการสอน

- จำนวนเนื้อหา เหมาะสม
- การเรียงลำดับ เหมาะสม
- การนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสม
- วิธีการสอน กิจกรรมการสอน สื่อการสอน เหมาะสม
- เวลาที่ใช้ และการประเมินผล เหมาะสม

การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ลงชื่อ .....รติกุล.....ครูผู้สอน

(นางสาวรติกุล เหล่าธรรมยิ่งยง)

	แผนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	หน่วยที่ 4
	วิชา การบัญชีบริษัท	สอนครั้งที่ 18- 21
	ชื่อหน่วย การเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้นทุน ได้รับคืน	คาบรวม 42
ชื่อเรื่อง การเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้นทุน ได้รับคืนของบริษัทจำกัด	จำนวนคาบ 8	

หัวข้อเรื่อง

1. การเพิ่มทุน
2. การลดทุน
3. หุ้นทุน ได้รับคืน

สาระสำคัญ

เงินทุนของบริษัทที่ได้จากการระดมทุนจากผู้ถือหุ้น ในระหว่างการดำเนินการจัดตั้งบริษัทนั้น หากไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน สามารถจดทะเบียนเพิ่มทุนได้อีก และทำออกจำหน่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม ในทางตรงข้ามหากมีคนมากเกินไปจนจะลดทุนโดยคืนทุนให้ผู้ถือหุ้น ในหลายๆบริษัทอาจใช้วิธีการลดทุนเพื่อแก้ปัญหาเพื่อลดยอด บัญชีขาดทุนสะสมให้หมดไปหรือลดน้อยลงก็ได้ ส่วนหุ้นทุนได้รับคืนของบริษัทนั้นเกิดจากบริษัทซื้อหุ้นคืนมา เกิดจากการใช้หนี้ของผู้ถือหุ้น หรือเกิดจากการบริจาคจากผู้ถือหุ้น การกระทำเช่นนี้มีได้ถือว่าเป็นการลดทุนของบริษัท แต่กระทำโดยมีวัตถุประสงค์บางอย่าง ในที่สุดต้องทำหุ้นทุนได้รับคืนออกขายต่อไป ภายในเวลาที่กำหนดตามกฎหมาย

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้นทุนได้รับคืนของบริษัทจำกัด รวมทั้งบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความความเพียร

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกหลักเกณฑ์และวิธีการเพิ่มทุนได้
2. บันทึกบัญชีการเพิ่มทุนได้
3. บอกหลักเกณฑ์และวิธีการลดทุนได้
4. บันทึกบัญชีการลดทุนได้
5. บอกความหมายของหุ้นทุนได้รับคืน (Treasury Stock) ได้
6. บันทึกบัญชีเกี่ยวกับหุ้นทุนได้รับคืนได้
5. รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความเพียรแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม

เนื้อหาสาระ

การเพิ่มทุน

หลักเกณฑ์และวิธีการเพิ่มทุน

1. ต้องมีมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้นให้เพิ่มทุนได้
2. ต้องจดทะเบียนเพิ่มทุนภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมได้ลงมติพิเศษให้เพิ่มทุนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หรือสำนักงานพาณิชย์จังหวัด
3. หุ้นที่ออกใหม่เพื่อเพิ่มทุน จะต้องชำระด้วยเงิน
4. หุ้นที่ออกใหม่ต้องเสนอขายให้แก่ผู้ถือหุ้นในขณะนั้นตามส่วนของจำนวนหุ้นที่ถืออยู่

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการเพิ่มทุน

กรณีที่ 1 ออกหุ้นใหม่โดยการนำหุ้นออกจำหน่าย ซึ่งวิธีการบัญชีจะปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการออกหุ้นเมื่อจัดตั้งบริษัท ดังนี้

- 1) จำหน่ายหุ้นเป็นเงินสด

เดบิต เงินสด

เครดิต ทุน-หุ้นสามัญ

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

- 2) จำหน่ายโดยวิธีให้จอง

เดบิต ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ

เครดิต ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

- 3) รับชำระค่าหุ้น

เดบิต เงินสด

เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ

- 4) ออกใบหุ้นให้เมื่อชำระเงินครบ

เดบิต ทุน-หุ้นสามัญที่จองแล้ว

เครดิต ทุน-หุ้นสามัญ

กรณีที่ 2 ออกหุ้นใหม่โดยจ่ายเป็นหุ้นปันผล ซึ่งนิยมออกเป็นหุ้นสามัญตามที่จดทะเบียน ทุนเพิ่ม ถือเป็นการ โอนกำไรสะสมเป็นทุนของบริษัท

การคำนวณหุ้นปันผล

หากบริษัทประกาศจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้นสามัญในอัตรา 15% หมายความว่า บริษัทจะจ่ายหุ้นปันผล 15 หุ้น จากหุ้นสามัญเดิมที่ออกจำหน่ายแล้ว 100 หุ้น

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท ชบา จำกัด จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ 40,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคา 120 บาท ได้รับชำระค่าหุ้นครบแล้ว ต่อมาวันที่ 1 มีนาคม 25x4 บริษัทมีมติให้ประกาศจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้นสามัญในอัตรา 15%

$$\text{จำนวนหุ้นปันผล} = \frac{15}{100} \times 40,000 = 6,000 \text{ หุ้น}$$

การคำนวณกำไรสะสมที่จะกันเป็นหุ้นปันผล

กำไรสะสมที่จะกันเป็นหุ้นปันผล = จำนวนหุ้นปันผล × ราคาที่ประกาศจ่าย

ราคาที่ประกาศจ่าย อาจเป็นราคาใดราคาหนึ่ง คือ ราคาตามมูลค่า ราคาที่จำหน่ายหุ้นเมื่อเริ่มตั้งบริษัท หรือราคาตลาดขณะจ่ายหุ้นปันผล

การบันทึกบัญชี ณ วันประกาศจ่ายและวันจ่ายหุ้นปันผลไม่ใช่วันเดียวกัน ณ วันประกาศจ่าย

1) ประกาศจ่ายในราคาตามมูลค่า

เดบิต	กำไรสะสม	xx
	เครดิต	
	หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย	xx

2) ประกาศจ่ายในราคาเมื่อเริ่มตั้งบริษัท

เดบิต	กำไรสะสม	xx
	เครดิต	
	หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย	xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	xx

3) ประกาศจ่ายในราคาตลาด ณ วันประกาศจ่ายหุ้น

เดบิต	กำไรสะสม	xx
	เครดิต	
	หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย	xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ *	xx

* ราคาตลาดของหุ้นจะจำหน่ายในราคาต่ำกว่ามูลค่าไม่ได้

ณ วันที่ออกใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้น

เดบิต	หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย	xx
	เครดิต	
	ทุน-หุ้นสามัญ	xx

การบันทึกบัญชี ณ วันประกาศจ่ายและวันจ่ายหุ้นปันผลเป็นวันเดียวกัน

เดบิต กำไรสะสม

xx

เครดิต ทุน-หุ้นสามัญ

xx

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (ถ้ามี)

xx

ตัวอย่างที่ 2 จากตัวอย่างที่ 1 ให้บันทึกบัญชีการจ่ายหุ้นปันผลในราคาต่าง ๆ ดังนี้

1. ราคาตามมูลค่า 100 บาท
2. ราคาเมื่อเริ่มตั้งบริษัท 120 บาท
3. ราคาตลาด ณ วันประกาศจ่าย 110 บาท

บริษัทได้ออกใบหุ้นให้วันที่ 15 มีนาคม 25x1

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 มี.ค.	1	ประกาศจ่ายราคาเมื่อเริ่มตั้งบริษัทหุ้นละ 120 บาท กำไรสะสม หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย (6,000 × 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (6,000 × 20)	720,000	- 600,000 120,000
		ประกาศจ่ายราคาเมื่อเริ่มตั้งบริษัทหุ้นละ 110 บาท กำไรสะสม หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย (6,000 × 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (6,000 × 10)	660,000	- 600,000 60,000
	15	จ่ายหุ้นปันผล หุ้นสามัญปันผลค้างจ่าย ทุน-หุ้นสามัญ	600,000	- 600,000

การลดทุน

หลักเกณฑ์และวิธีการลดทุน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1224 ได้บัญญัติว่า “บริษัทจำกัดจะลดทุนของบริษัทลงด้วยการลดมูลค่าแต่ละหุ้นให้ต่ำลง หรือลดจำนวนหุ้นให้น้อยลงโดยมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้นก็ได้” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1224 - 1228 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการ ลดทุนไว้ดังนี้

1. ต้องได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่โดยมติพิเศษ เพราะมีผลกระทบต่อถึงสิทธิของผู้ถือหุ้น และต้องขอจดทะเบียนภายใน 14 วัน นับแต่วันที่มมติให้ลดทุนได้
2. จะลดทุนลงให้เหลือต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของทุนเดิมไม่ได้
3. ต้องโฆษณาความประสงค์ที่จะลดทุนในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอย่างน้อย 7 ครั้ง และต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังเจ้าหน้าที่ของบริษัททราบถึงวัตถุประสงค์ของบริษัทที่จะลดทุน พร้อมกับขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านส่งคำคัดค้านมายังบริษัทภายใน 3 เดือน นับแต่วันบอกกล่าว การลดทุนจะกระทำได้ โดยได้รับความยินยอมจากบรรดาเจ้าหน้าที่ของบริษัททั้งปวง
4. การลดทุนโดยลดมูลค่าหุ้นให้ต่ำลงนั้น จะลดลงจนมูลค่าของหุ้นต่ำกว่าหุ้นละ 5 บาทไม่ได้

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการลดทุน

การลดทุนมีวิธีการบันทึกบัญชีดังนี้

1. ลดทุนเพื่อลดปริมาณเงินทุนหมุนเวียน เป็นการลดทุนโดยจ่ายเงินสดคืนทุนบางส่วนแก่ผู้ถือหุ้น จะบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	ทุนเรือนหุ้น	xx
เครดิต	เงินสด	xx

ตัวอย่างที่ 3 บริษัท บุหลัน จำกัด มีบัญชีเกี่ยวกับส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนี้

หุ้นสามัญจดทะเบียน 20,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	
จำหน่ายและออกใบหุ้นแล้ว 20,000 หุ้น	2,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	80,000

ฯลฯ

บริษัทมีมติให้ลดทุนลง 30% โดยจ่ายเงินสดคืนทุนให้ผู้ถือหุ้น การบันทึกบัญชี เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
	ทุนเรือนหุ้น (20,000 × 100) × 30% เงินสด บริษัทลดทุนลง 30% โดยจ่ายเงินสดคืนทุน		600,000	-	600,000	-

2. ลดทุนเพื่อลบล้างผลขาดทุน

- 1) ยกเลิกทุนเก่าทั้งหมดและบันทึกทุนใหม่ ผลต่างจะเครดิตบัญชีกำไรสะสม ดังนี้

เดบิต	ทุนเรือนหุ้น (ยกเลิกหุ้นเดิมทั้งหมด)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (ยกเลิกส่วนเกินมูลค่าหุ้นเดิมทั้งหมด)	xx	
เครดิต	ทุนเรือนหุ้น (ทุนใหม่ที่ลดแล้ว)		xx
	กำไรสะสม (ผลต่าง*)		xx

* ไม่เกินขาดทุนสะสมที่มีอยู่ หากเกินให้ Cr. ส่วนเกินมูลค่าจากการลดทุน หรือคืนเงินสดแล้ว

แต่กรณี

- 2) ยกเลิกสำรองตามกฎหมายให้เหลือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ 10% ของทุนเรือนหุ้น (ทุนใหม่ที่ลดแล้ว)

เดบิต	สำรองตามกฎหมาย	xx	
เครดิต	กำไรสะสม		xx

ตัวอย่างที่ 4 บริษัท ดอกแก้ว จำกัด จดทะเบียนทุนหุ้นสามัญจำนวน 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคาหุ้นละ 115 บาท จำหน่ายและได้รับชำระค่าหุ้นครบแล้ว ผลการดำเนินงานในหลายปีที่ผ่านมา มีผลขาดทุนเป็นจำนวนมาก บริษัทจึงมีมติให้ลดทุนลงเพื่อลบล้างผลขาดทุน โดยลดมูลค่าหุ้นลงเหลือหุ้นละ 60 บาท ตามข้อสมมติในกรณีต่างๆ ดังนี้

- 1) บริษัทมีผลขาดทุนสะสมยกมา 240,000 บาท มีสำรองตามกฎหมายยกมา 40,000 บาท
- 2) บริษัทมีผลขาดทุนสะสมยกมา 210,000 บาท มีสำรองตามกฎหมายยกมา 40,000 บาท
- 3) บริษัทมีผลขาดทุนสะสมยกมา 150,000 บาท มีสำรองตามกฎหมายยกมา 40,000 บาท

หลังจากลบล้างผลขาดทุนแล้ว หากมีส่วนเกินมูลค่าจากการลดทุน ให้ลดส่วนเกินมูลค่าจากการลดทุนลงเหลือเพียง 12% ของทุนที่ลดแล้ว

การบันทึกบัญชี เป็นดังนี้

สมุทธรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่- บัญชี	เดบิต		เครดิต	
1)	ทุนเรือนหุ้น (4,000 × 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (4,000 × 15) ทุนเรือนหุ้น (4,000 × 60) กำไรสะสม บันทึกการลดทุนด้วยการลดมูลค่าหุ้นลงเหลือ หุ้นละ 60 บาท เพื่อลบล้างผลขาดทุนบางส่วน		400,000	-		
			60,000	-	240,000	-
	สำรองตามกฎหมาย 40,000-(240,000× 10%) กำไรสะสม บันทึกการลดสำรองตามกฎหมายลงเหลือ 10% ของทุนที่ลดแล้ว		16,000	-	16,000	-

ผลของการลดทุนตามข้อสมมติที่ 1 จะมีผลให้บัญชีกำไรสะสมยังคงมียอดด้านเดบิต หรือยังคงเป็นยอดขาดทุนสะสมอยู่ = 240,000 - 220,000 - 16,000 = 4,000 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
2)	ทุนเรือนหุ้น (4,000 × 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (4,000 × 15) ทุนเรือนหุ้น (4,000 × 60) กำไรสะสม * ส่วนเกินมูลค่าหุ้นจากการลดทุน บันทึกการลดทุนด้วยการลดมูลค่าหุ้นลง เหลือหุ้นละ 60 บาท เพื่อลบล้างผลขาดทุน * บัญชีกำไรสะสมบันทึกยอดเพียง 210,000 บาท เนื่องจากกิจการมีผลขาดทุนสะสมเพียง 210,000 บาท การลดทุนเพื่อให้มีกำไรสะสม ตามกฎหมายจะกระทำไม่ได้		400,000	-		
			60,000	-		
					240,000	-
					210,000	-
					10,000	-
	สำรองตามกฎหมาย 40,000 -(240,000 × 10%) กำไรสะสม บันทึกการลดสำรองตามกฎหมายลงเหลือ 10% ของทุนที่ลดแล้ว		16,000	-		
					16,000	-

ผลการลดทุนตามข้อสมมติที่ 2 จะมีผลให้บัญชีกำไรสะสม (ผลขาดทุน) ถูกลบล้างหมด = 210,000 - 210,000 = 0 บาท และจากการลดยอดบัญชีสำรองตามกฎหมายลง ทำให้กำไรสะสมมียอดด้านเครดิตเท่ากับ 16,000 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
3)	ทุนเรือนหุ้น (4,000 × 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (4,000 × 15) ทุนเรือนหุ้น (4,000 × 60) กำไรสะสม ส่วนเกินมูลค่าหุ้นจากการลดทุน (240,000 × 12%) เงินสด * บันทึกการลดทุนด้วยการลดมูลค่าหุ้นลง เหลือหุ้นละ 60 บาท เพื่อปลงล้างผลขาดทุน ทั้งหมด และจ่ายเงินคืนผู้ถือหุ้น เพื่อให้มี ส่วนเกิน 12% ของทุนที่ลดแล้ว * เงินสดคืนทุนคำนวณจากส่วนเกินทั้งหมด (460,000 - 390,000) = 70,000 บาท แต่ ต้องการส่วนเกินเพียง (240,000 × 12%) = 28,800 บาท ดังนั้น คืนเงิน 70,000 - 28,800 = 41,200 บาท		400,000	-		
		60,000	-	240,000	-	
					150,000	-
					28,800	-
					41,200	-
	สำรองตามกฎหมาย กำไรสะสม บันทึกการลดสำรองตามกฎหมายลงเหลือ 10% ของทุนที่ลดแล้ว		16,000	-	16,000	-

ผลการลดทุนตามข้อสมมติที่ 3 จะมีผลให้บัญชีกำไรสะสม (ผลขาดทุน) ถูกปลงล้างหมด และยังมี
 ส่วนเกินมูลค่าจากการลดทุนเกิดขึ้น 70,000 บาท ซึ่งเกินความต้องการที่บริษัทกำหนดไว้ 12% จึงจ่าย
 คืนผู้ถือหุ้น

หุ้นทุนได้รับคืน

หุ้นทุนได้รับคืน (Treasury Stock) หมายถึง หุ้นทุนของบริษัทเอง ซึ่งได้เคยนำออกจำหน่ายและออกใบหุ้นแล้ว ต่อมาบริษัทได้ซื้อหรือรับคืนโดยไม่ได้ยกเลิก Treasury Stock มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. Treasury Stock จะต้องเป็นหุ้นทุนของบริษัทเอง การถือหุ้นของบริษัทอื่นจะไม่เรียกว่า Treasury Stock
2. Treasury Stock ต้องเป็นหุ้นทุนที่เคยออกใบหุ้นมาแล้ว หุ้นทุนที่ยังไม่เคยออกใบหุ้น มาก่อนจะไม่เรียกว่า Treasury Stock บริษัทอาจขายหุ้นทุนซื้อคืนออกไปใหม่โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น
3. Treasury Stock ต้องไม่ถูกยกเลิก การยกเลิกหุ้นจะมีผลต่อเมื่อบริษัทได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้

วิธีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับ Treasury Stock

1. วิธีราคาทุน (Cost Method)
2. วิธีมูลค่าหุ้น (Par Value Method)

ในที่นี้จะกล่าวถึงการบันทึกบัญชีวิธีราคาทุน ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายต่อการบันทึกบัญชี

วิธีราคาทุน (Cost Method)

1) **หุ้นที่ได้รับบริจาค** ไม่ต้องบันทึกบัญชี ณ วันที่รับมา เนื่องจากไม่มีราคาทุนจะบันทึกบัญชี ต่อเมื่อได้จำหน่ายออกไป ดังนี้

เดบิต	เงินสด	xx
เครดิต	ส่วนเกินทุนจากหุ้นที่ได้รับบริจาค	xx

2) **หุ้นที่ซื้อกลับคืน** จะบันทึกบัญชีราคาทุนที่ซื้อคืน โดยไม่คำนึงถึงมูลค่าหุ้นเดิมเมื่อซื้อคืน

เดบิต	Treasury Stock (ในราคาซื้อคืน)	xx
เครดิต	เงินสด	xx

เมื่อจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน

- ในราคาเท่ากับราคาซื้อ

เดบิต	เงินสด	xx
เครดิต	Treasury Stock	xx

- ในราคาสูงกว่าราคาซื้อ

เดบิต	เงินสด	xx
เครดิต	Treasury Stock	xx
	ส่วนเกินทุนจากการขาย Treasury Stock	xx

- ในราคาต่ำกว่าราคาซื้อ ส่วนที่ต่ำกว่าราคาซื้อถือเป็นผลขาดทุนจากการขาย ให้ลดยอดบัญชีส่วนเกินทุนจากการขายหุ้นที่ซื้อกลับคืน ถ้าไม่มีหรือไม่พอ ให้ลดยอดส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ ถ้าไม่มีหรือไม่พอให้ลดยอดกำไรสะสม

เดบิต	เงินสด	xx
	ส่วนเกินทุนจากการขาย Treasury Stock	xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	xx
	กำไรสะสม	xx
เครดิต	Treasury Stock	xx

3) หุ้นที่ได้จากลูกหนีนำมาชำระหนี้ จะบันทึกด้วยราคาที่ลูกหนีนำมาชำระหนี้

เดบิต	Treasury Stock	xx
เครดิต	ลูกหนี้	xx

เมื่อจำหน่าย จะบันทึกเช่นเดียวกับหุ้นที่ซื้อกลับคืน

ตัวอย่างที่ 5 บริษัท ดอกไม้ จำกัด มีทุนจดทะเบียน 20,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคาหุ้นละ 108 บาท จำหน่ายและออกไปหุ้นให้ครบแล้ว มีรายการเกี่ยวกับ Treasury Stock ดังนี้

- 25x1
- ก.พ. 1 ซื้อหุ้นสามัญกลับคืนมา 1,500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 110 บาท
- 8 ได้รับบริจาคหุ้นสามัญจากผู้ถือหุ้นรายหนึ่ง จำนวน 200 หุ้น หุ้นละ 100 บาท
- 10 ลูกหนีนำหุ้นมาชำระหนี้ 12,000 บาท จำนวน 120 หุ้น
- 13 นำหุ้นที่ซื้อกลับคืน 600 หุ้น จำหน่ายในราคาหุ้นละ 115 บาท
- 18 นำหุ้นสามัญที่ได้รับบริจาคทั้งหมด จำหน่ายในราคาหุ้นละ 99 บาท
- 20 นำหุ้นสามัญที่ลูกหนีนำมาชำระหนี้ 50 หุ้น จำหน่ายในราคาหุ้นละ 105 บาท
- 23 นำหุ้นที่ซื้อกลับคืน 500 หุ้น จำหน่ายในราคาหุ้นละ 105 บาท
- 25 นำหุ้นสามัญที่ลูกหนีนำมาชำระ 70 หุ้น จำหน่ายในราคาหุ้นละ 102 บาท
- 28 นำหุ้นสามัญที่ซื้อคืน 400 หุ้น จำหน่ายในราคาหุ้นละ 98 บาท

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป เป็นดังนี้

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
ก.พ.	23	เงินสด (500 x 105) ส่วนเกินทุนจากการขาย Treasury Stock Treasury Stock (500 x 110) นำหุ้นที่ซื้อกลับคืนขาย 500 หุ้น หุ้นละ 105 บาท	52,500	-		
			2,500	-	55,000	-
	25	เงินสด (70 × 102) Treasury Stock (70 × 100) ส่วนเกินทุนจากการขาย Treasury Stock นำหุ้นที่ได้รับจากการชำระหนี้ 70 หุ้น ขายหุ้นละ 102 บาท	7,140	-	7,000	-
					140	-
	28	เงินสด (400 x 98) ส่วนเกินทุนจากการขาย Treasury Stock ส่วนเกินมูลค่าหุ้น Treasury Stock (400 x 110) นำหุ้นที่ซื้อกลับคืนจำหน่ายในราคา หุ้นละ 98 บาท	39,200	-		
			890	-		
			3,910	-	44,000	-

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยนี้ว่าเป็น การเรียนเกี่ยวกับการเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้น ทุนได้รับคืน 2. ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความ เพียร ให้ทุกคนเห็นความสำคัญ <p>ขั้นการสอนภาคทฤษฎี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ครูบรรยายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับ เกี่ยวกับ เกี่ยวกับการเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้น ทุน ได้รับคืน ตามเอกสารประกอบการเรียนการสอน ที่แจกให้โดยใช้ power point ประกอบการสอน <p>ขั้นการสอนภาคปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยในแต่ละกลุ่มจะ ประกอบไปด้วย นักศึกษาเก่ง นักศึกษาปาน- กลาง และนักศึกษาอ่อน โดยดูจากคะแนนเฉลี่ย สะสมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ครูให้นักศึกษาจับฉลากเลือกกิจกรรมปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันทำงาน-กลุ่ม โดยให้ศึกษา / ปรีกษา / ทำความเข้าใจ / อภิปราย และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นที่ ปรีกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. นักศึกษาฟังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความเพียร <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน 2. นักศึกษาฟังการบรรยาย <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาแบ่งกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม 2. นักศึกษาระดมความคิดและร่วมมือกันทำ กิจกรรมกลุ่ม ตามที่ได้รับและนำเสนอหน้าชั้น เรียนตามกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายโดย สื่อ power point

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แจกแบบประเมินผล การนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน 2. ครูสรุปสาระสำคัญทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยใช้สื่อ power point 3. ครูแจกแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาซักถามปัญหาข้อสงสัยของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม 2. นักศึกษาฟังสรุปและจดบันทึก 3. นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย

งานที่มอบหมายและกิจกรรมกลุ่ม

1. กิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ 2 กลุ่ม (งานกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน)
2. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกปฏิบัติ

สื่อ/แหล่งความรู้

1. power point การเพิ่มทุน การลดทุน และการซื้อหุ้นทุนกลับคืนมา
2. เอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

การประเมินผล/เครื่องมือ

1. จากการซักถามผู้เรียน
2. ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบทดสอบย่อย
3. สังเกตจากความตั้งใจในการฟังคำบรรยาย
4. สังเกตจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ
5. จากแบบฟอร์มประเมินผลการนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มที่มอบหมาย

บันทึกหลังการสอน

ผลการใช้แผนการสอน

- จำนวนเนื้อหา เหมาะสม
- การเรียงลำดับ เหมาะสม
- การนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสม
- วิธีการสอน กิจกรรมการสอน สื่อการสอน เหมาะสม
- เวลาที่ใช้ และการประเมินผล เหมาะสม

การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ลงชื่อ .....รติกุล.....อาจารย์ผู้สอน

(นางสาวรติกุล เหล่าธรรมยิ่งยง)

	แผนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	หน่วยที่	5
	วิชา การบัญชีบริษัท	สอนครั้งที่	22-26
	ชื่อหน่วย การแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน	คาบรวม	52
ชื่อเรื่อง การแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน		จำนวนคาบ	10

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายของการแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน
2. ลักษณะข้อผิดพลาดกับผลกระทบต่อการเงิน
3. ชนิดของข้อผิดพลาด

สาระสำคัญ

การบันทึกบัญชีผิดพลาดไม่ว่าจะเกิดจากสาเหตุใดก็ตาม หากพบหลังปิดบัญชีประจำปีแล้ว แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อผิดพลาดที่ชดเชยกัน เป็นข้อผิดพลาดที่ไม่ต้องแก้ไข
2. ข้อผิดพลาดที่ชดเชยกันไม่ได้เป็นข้อผิดพลาดที่ต้องบันทึกบัญชีแก้ไขให้ถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนการสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนที่ชดเชยกันไม่ได้รวมทั้งบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความความซื่อสัตย์ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนได้
2. บอกชนิดของข้อผิดพลาดได้
3. บอกความหมายของข้อผิดพลาดที่ชดเชยกันได้
4. บอกความหมายของข้อผิดพลาดที่ชดเชยกันไม่ได้
5. บันทึกรายการแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนได้
5. มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ และน้อมนำคำสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประโยชน์

เนื้อหาสาระ

การแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน

ความหมายของการแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน

การแก้ไขข้อผิดพลาดของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน หมายถึง การแก้ไขความผิดพลาดของ รายการบัญชีที่บันทึกไว้ในงวดบัญชีก่อน ๆ ให้ถูกต้องทันทีที่ตรวจพบ เพื่อให้รายงานทางบัญชี ถูกต้องตามความเป็นจริง และถูกต้องตามหลักการบัญชี

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นส่วนมากมีสาเหตุมาจาก

1. ข้อผิดพลาดที่ไม่ตั้งใจ
2. ข้อผิดพลาดที่ตั้งใจ

ลักษณะข้อผิดพลาดกับผลกระทบต่องบการเงิน

1. ข้อผิดพลาดที่มีผลกระทบต่อรายการในงบการเงิน
2. ข้อผิดพลาดที่มีผลกระทบต่อรายการในงบกำไรขาดทุน
3. ข้อผิดพลาดที่มีผลกระทบต่อรายการทั้งในงบดุลและงบกำไรขาดทุน

ชนิดของข้อผิดพลาด

1. ข้อผิดพลาดที่ชดเชยกันได้

1.1 การตีราคาสินค้างเหลือปลายปีผิด

1) การตีราคาสินค้างปลายปีสูงไป

การแก้ไขในปีถัดไป จะบันทึกบัญชีโดย

เดบิต กำไรสะสม

xx

เครดิต สินค้างเหลือ

xx

ตัวอย่างที่ 1 บริษัทตีราคาสินค้างเหลือเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 5,000 บาท ซึ่งขณะนั้นสินค้างเหลือราคาทุน 4,000 บาท มีมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ 5,000 บาท ปกติกิจการตีราคา สินค้างเหลือ โดยใช้วิธีราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่ได้รับต่ำกว่า แต่ปรากฏว่า บริษัทได้บันทึก สินค้างเหลือในราคา 5,000 บาท จึงทำให้สินค้างเหลือปลายปีสูงไป 1,000 บาท มีผลกระทบต่องบการเงิน ดังนี้

ปี 25x1 บันทึกสินค้าปลายปีสูงไป		ปี 25x1 บันทึกสินค้าปลายปีถูกต้อง	
ขายสุทธิ	150,000	ขายสุทธิ	150,000
หัก ต้นทุนขาย :		หัก ต้นทุนขาย :	
สินค้าต้นปี	2,000	สินค้าต้นปี	2,000
ซื้อสุทธิ	<u>110,000</u>	ซื้อสุทธิ	<u>110,000</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	112,000	สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	112,000
หัก สินค้าปลายปี	<u>5,000</u>	หัก สินค้าปลายปี	<u>4,000</u>
	<u>107,000</u>		<u>108,000</u>
กำไรขั้นต้น	43,000	กำไรขั้นต้น	42,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	<u>31,000</u>	หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	<u>31,000</u>
กำไรสุทธิ	12,000	กำไรสุทธิ	11,000
บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>8,000</u>	บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>8,000</u>
กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x1	<u><u>20,000</u></u>	กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x1	<u><u>19,000</u></u>

จากงบการเงินข้างต้นพบว่า การตีราคาสินค้าคงเหลือปลายปีสูงไป จะทำให้กำไรสุทธิและกำไรสะสม สูงไป 1,000 บาทด้วย

หากพบข้อผิดพลาดนี้ในปี 25x5 จะต้องแก้ไขให้กำไรสะสมถูกต้อง ดังนี้

เดบิต กำไรสะสม 1,000

เครดิต สินค้าคงเหลือ 1,000

แต่ถ้าพบข้อผิดพลาดในปี 25x6 ความผิดพลาดจะชดเชยกันเพราะสินค้าในปลายปี 25x1 จะเป็นสินค้าคงเหลือต้นปี 25x2 ซึ่งสูงกว่าความเป็นจริง งบการเงินจะเป็นดังนี้

ปี 25x2 บันทึกสินค้าปลายปีสูงไป		ปี 25x2 บันทึกสินค้าปลายปีถูกต้อง	
ขายสุทธิ	260,000	ขายสุทธิ	260,000
หัก ต้นทุนขาย :		หัก ต้นทุนขาย :	
สินค้าต้นปี	5,000	สินค้าต้นปี	4,000
ซื้อสุทธิ	<u>180,000</u>	ซื้อสุทธิ	<u>180,000</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	185,000	สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	184,000
หัก สินค้าปลายปี	<u>6,000</u>	หัก สินค้าปลายปี	<u>6,000</u>
	<u>179,000</u>		<u>178,000</u>
กำไรขั้นต้น	81,000	กำไรขั้นต้น	82,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	<u>32,000</u>	หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	<u>32,000</u>
กำไรสุทธิ	49,000	กำไรสุทธิ	50,000
บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>20,000</u>	บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>19,000</u>
กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x2	<u><u>69,000</u></u>	กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x2	<u><u>69,000</u></u>

2) การตีราคาสินค้าปลายปีต่ำไป จะส่งผลให้กำไรสุทธิและกำไรสะสมปีนั้น ๆ ต่ำกว่า ความเป็นจริง ถ้าพบข้อผิดพลาดในปีถัดไป ต้องแก้ไขข้อผิดพลาดเพื่อให้กำไรสุทธิและกำไรสะสม ถูกต้อง ดังนี้

เดบิต สินค้าคงเหลือ

xx

เครดิต กำไรสะสม

xx

1.2 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง

1) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ตัวอย่างที่ 2 กิจการกู้เงินจากธนาคารจำนวน 60,000 บาท เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 25X4 กำหนดจ่ายดอกเบี้ยทุกวันที่ 1 สิงหาคมของทุกปี ในอัตรา 5% กิจการต้องปรับปรุงดอกเบี้ย ณ วันที่ 31

ธันวาคม เป็นเงิน 1,250 บาท $(60,000 \times 5\% \times \frac{5}{12})$

ไม่ได้บันทึกรายการปรับปรุง			บันทึกรายการปรับปรุง		
25X1			25X1		
ธ.ค. 31	-	-	ธ.ค. 31	เดบิต ดอกเบี้ยจ่าย	1,250
					1,250
				<i>เครดิต ดอกเบี้ยค้างจ่าย</i>	
25X2			25X2		
ส.ค. 1	เดบิต ดอกเบี้ยจ่าย	3,000	ส.ค. 1	เดบิต ดอกเบี้ยจ่าย	1,750
	<i>เครดิต เงินสด</i>	3,000		<i>(60,000 × 5% × $\frac{7}{12}$)</i>	1,250
	(60,000 × 5% × 1)			<i>ดอกเบี้ยค้างจ่าย</i>	3,000
	จ่ายดอกเบี้ยงวด 1 ปี			<i>เครดิต เงินสด</i>	
				จ่ายดอกเบี้ยงวด 1 ปี	

ในปี 25X4 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง ทำให้ค่าใช้จ่ายในปี 25X4 ต่ำไป 1,250 บาท กำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป 1,250 บาท รายการนี้จะชดเชยกันในปี 25X6 ซึ่งผลของการไม่ปรับปรุงทำให้ค่าใช้จ่ายในปี 25X5 สูงไป กำไรสุทธิและกำไรสะสมต่ำไป

แต่ถ้าตรวจพบข้อผิดพลาดในปี 25x5 จะปรับปรุงแก้ไขบัญชีโดย

เดบิต	กำไรสะสม	1,250
	<i>เครดิต ดอกเบี้ยค้างจ่าย</i>	1,250

2) **รายได้ค้างรับ** จะส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิในปีที่ไม่ได้ปรับปรุงต่ำไป กำไรสะสมต่ำไป ปีต่อมากำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป ถ้าตรวจพบในปีที่ 3 ไม่ต้องปรับปรุงบัญชี เพราะความผิดพลาดชดเชยกัน ดังนี้

ตัวอย่างที่ 3 กิจการมีรายได้จากการให้เช่าโกดังสินค้า จำนวน 30,000 บาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี กิจการยังไม่ได้รับค่าเช่า จึงไม่ได้บันทึกบัญชี ค่าเช่าจำนวนนี้กิจการได้รับจริงในวันที่ 10 มกราคม 25x5 รวม 31,000 บาท

ไม่ได้บันทึกรายการปรับปรุง			บันทึกรายการปรับปรุง		
25X1			25X1		
ธ.ค. 31	-	-	ธ.ค. 31	เดบิต รายได้ค่าเช่าค้างรับ	30,000
				เครดิต รายได้ค่าเช่า	
25X2			25X2		30,000
ม.ค. 10	เดบิต เงินสด	31,000	ม.ค. 10	เดบิต เงินสด	
	เครดิต รายได้ค่าเช่า			เครดิต รายได้ค่าเช่าค้างรับ	31,000
		31,000		รายได้ค่าเช่า	30,000
					1,000

ในปี 25x1 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง ทำให้รายได้ในปี 25x1 ต่ำไป 30,000 บาท กำไรสุทธิและกำไรสะสมต่ำไป 30,000 บาท รายการนี้จะชดเชยกันในปี 25x3 ซึ่งผลของการไม่ปรับปรุง ทำให้ รายได้ในปี 25x2 สูงไป กำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป

แต่ถ้าตรวจพบข้อผิดพลาดในปี 25x2 ก่อนถึงกำหนดรับค่าเช่า เช่น ตรวจพบเมื่อวันที่ 6 มกราคม 25x2 จะปรับปรุงแก้ไขโดย

เดบิต รายได้ค่าเช่าค้างรับ	30,000	
เครดิต กำไรสะสม		30,000
เมื่อรับค่าเช่าในวันที่ 10 มกราคม 25x3		
เดบิต เงินสด	31,000	
เครดิต รายได้ค่าเช่าค้างรับ		30,000
รายได้ค่าเช่า		1,000

3) **รายได้รับล่วงหน้า** แยกพิจารณาตามลักษณะการบันทึกรายการเมื่อเกิดรายได้เป็น 2 กรณี คือ

(1) **กรณีเดบิตบันทึกบัญชีไว้เป็นรายได้** จะส่งผลต่อกำไรสุทธิในปีที่ไม่ได้ปรับปรุงสูงไป กำไรสะสมสูงไป

ตัวอย่างที่ 4 บริษัทรับเงินค่าเช่าที่ดินล่วงหน้า 3 ปี เมื่อต้นปี 25x1 จำนวน 60,000 บาท ณ วันสิ้นปี 25x1 มิได้ปรับปรุงบัญชีเป็นค่าเช่ารับล่วงหน้า 40,000 บาท

ไม่ได้บันทึกรายการปรับปรุง		บันทึกรายการปรับปรุง	
เมื่อรับเงิน		เมื่อรับเงิน	
เดบิต เงินสด	60,000	เดบิต เงินสด	60,000
เครดิต รายได้ค่าเช่า	60,000	เครดิต รายได้ค่าเช่า	60,000
25X1		25X1	
ธ.ค. 31	-	ธ.ค. 31	
		เดบิต รายได้ค่าเช่า	40,000
		เครดิต รายได้ค่าเช่า	
		รับล่วงหน้า	40,000

ในปี 25X1 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง ทำให้รายได้ในปี 25X1 สูงไป 40,000 บาท กำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป 40,000 บาท รายการนี้หากตรวจพบในปี 25X2 จะปรับปรุงแก้ไข โดย

เดบิต กำไรสะสม	40,000	
เครดิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า		40,000
บันทึกรับค่าเช่าในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25X2		
เดบิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า	40,000	
เครดิต รายได้ค่าเช่า		40,000
แต่หากตรวจพบในปี 25X3 จะปรับปรุงแก้ไขโดย		
เดบิต กำไรสะสม	20,000	
เครดิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า		20,000
บันทึกรับค่าเช่าในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25X3		
เดบิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า	20,000	
เครดิต รายได้ค่าเช่า		20,000

แต่หากตรวจพบในปี 25X1 รายการนี้ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพราะรายได้ที่สูงไปในปี 25x1 จะชดเชยด้วยรายได้ที่ต่ำไปในปี 25X2 และ 25X3

(2) กรณีเดิมบันทึกไว้เป็นรายได้รับล่วงหน้า (หนี้สิน) จะส่งผลต่อกำไรสุทธิในปีที่ไม่ได้ปรับปรุงค่าไป กำไรสะสมค่าไป

ตัวอย่างที่ 5 บริษัทรับเงินค่าเช่าระหว่างปี 25X1 จำนวน 20,000 บาท โดยบันทึกไว้ในบัญชีค่าเช่ารับล่วงหน้า เมื่อสิ้นปี 25X1 กิจการมิได้ปรับปรุงบัญชีเป็นรายได้ของปี 25X1 จำนวน 5,000 บาท

ไม่ได้บันทึกรายการปรับปรุง			บันทึกรายการปรับปรุง		
เมื่อรับเงิน			เมื่อรับเงิน		
เดบิต	เงินสด	20,000	เดบิต	เงินสด	20,000
	เครดิต รายได้ค่าเช่า			เครดิต รายได้ค่าเช่า	
	รับล่วงหน้า	20,000		รับล่วงหน้า	20,000
25x1			25x1		
ธ.ค. 31	-	-	ธ.ค. 31	เดบิต รายได้ค่าเช่า	
				รับล่วงหน้า	5,000
				เครดิต รายได้ค่าเช่า	5,000

ในปี 25x1 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง ทำให้รายได้ในปี 25x1 ค่าไป 5,000 บาท กำไรสุทธิและกำไรสะสมค่าไป 5,000 บาท หากรายการนี้ตรวจพบระหว่างปี 25x2 จะปรับปรุงแก้ไขโดย

เดบิต	รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า	5,000
เครดิต	กำไรสะสม	5,000

หากกิจการทำการบันทึกปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้าในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25X5 โดยโอนค่าเช่ารับล่วงหน้าของปี 25X1 จำนวน 5,000 บาท และของปี 25X2 จำนวน 5,000 บาท รวม 10,000 บาท เป็นรายได้ค่าเช่า ก็ไม่ต้องแก้ไข เพราะกำไรสุทธิที่ค่าไปในปี 25X1 จำนวน 5,000 บาท จะถูกชดเชยด้วยกำไรสุทธิที่สูงไปในปี 25X2 ด้วยจำนวนเท่ากัน

4) **ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า** แยกพิจารณาตามลักษณะการบันทึกรายการเมื่อเกิดค่าใช้จ่าย เป็น 2 กรณี คือ

(1) **กรณีเดิมบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่าย** จะส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิในปีที่ไม่ได้ปรับปรุงค่าไปกำไรสะสมค่าไป

ตัวอย่างที่ 6 บริษัทจ่ายค่าโฆษณาระหว่างปี 25X1 จำนวน 12,000 บาท โดยเป็นค่าโฆษณาของปี 25x1 จำนวน 2,000 บาท ที่เหลือเป็นของปี 25X2 และปี 25X3 ปีละ 5,000 บาท กิจการไม่ได้ปรับปรุงค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า จำนวน 10,000 บาท

ไม่ได้บันทึกรายการปรับปรุง				บันทึกรายการปรับปรุง				
เมื่อจ่ายเงิน				เมื่อจ่ายเงิน				
	เดบิต	ค่าโฆษณา	12,000		เดบิต	ค่าโฆษณา	12,000	
		เครดิต	เงินสด	12,000		เครดิต	เงินสด	12,000
25x1				25x1				
ธ.ค. 31				ธ.ค. 31				
		-	-		เดบิต	ค่าโฆษณา		
						จ่ายล่วงหน้า	10,000	
						เครดิต	ค่าโฆษณา	10,000

ในปี 25X1 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง ทำให้ค่าใช้จ่ายในปี 25X1 สูงไป 10,000 บาท กำไรสุทธิและกำไรสะสมค่าไป 10,000 บาท รายการนี้หากตรวจพบในปี 25X2 จะปรับปรุงแก้ไขโดย

เดบิต	ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	10,000	
	เครดิต	กำไรสะสม	10,000
บันทึกจ่ายค่าเช่าในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25X5			
เดบิต	ค่าโฆษณา	5,000	
	เครดิต	ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	5,000
แต่หากตรวจพบในปี 25X6 จะปรับปรุงแก้ไขโดย			
เดบิต	ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	5,000	
	เครดิต	กำไรสะสม	5,000

บันทึกจ่ายค่าเช่าในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25X3

เดบิต ค่าโฆษณา 5,000

เครดิต ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า 5,000

แต่หากตรวจพบในปี 25X4 รายการนี้ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพราะค่าใช้จ่ายที่สูงไปในปี 25x1 จะชดเชยด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำไปในปี 25X2 และ 25X3

(2) กรณีเดบิตบันทึกไว้เป็นสินทรัพย์ จะส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิในปีที่ไม่ได้ปรับปรุงสูงไป กำไรสะสมสูงไป

ตัวอย่างที่ 7 กิจกรรมมียอดคงเหลือในบัญชีค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า จำนวน 18,000 บาท โดยมีได้ปรับเป็นค่าโฆษณาในปี 25x4 จำนวน 6,000 บาท (เป็นค่าโฆษณาสำหรับระยะเวลา 3 ปี คือ 25x2, 25x3 และ 25x4 ปีละ 6,000 บาท)

ไม่ได้บันทึกรายการปรับปรุง		บันทึกรายการปรับปรุง	
เมื่อจ่ายเงิน		เมื่อจ่ายเงิน	
เดบิต ค่าโฆษณา		เดบิต ค่าโฆษณา	
จ่ายล่วงหน้า	18,000	จ่ายล่วงหน้า	18,000
เครดิต เงินสด	18,000	เครดิต เงินสด	18,000
25x4	-	25x4	ปรับปรุงบัญชีในวันสิ้นงวด
ธ.ค. 31	-	ธ.ค. 31	เดบิต ค่าโฆษณา
			จ่ายล่วงหน้า
			เครดิต ค่าโฆษณา
			จ่ายล่วงหน้า

ในปี 25X4 ไม่บันทึกรายการปรับปรุง ทำให้ค่าใช้จ่ายในปี 25X4 ต่ำไป 6,000 บาท กำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป 6,000 บาท รายการนี้หากตรวจพบระหว่างปี 25X5 จะปรับปรุงแก้ไขโดย

เดบิต กำไรสะสม 6,000

เครดิต ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า 6,000

หากกิจการทำการบันทึกปรับปรุงค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้าในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25x5 โดยโอนค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้าของปี 25x4 จำนวน 6,000 บาท และของปี 25x5 จำนวน 6,000 บาท รวม 12,000 บาท เป็นค่าโฆษณา ก็ไม่ต้องแก้ไขเพราะกำไรสุทธิที่สูงไปในปี 25x4 จำนวน 6,000 บาท จะถูกชดเชยด้วยกำไรสุทธิที่ต่ำไปในปี 25x5 ด้วยจำนวนที่เท่ากัน

3. ไม่บันทึกรายการซื้อสินค้าในงวดบัญชีที่เกิดรายการ แต่นำไปบันทึกบัญชีงวดถัดไป ในกรณีนี้ได้นับรวมเป็นสินค้าคงเหลือแล้วในปีที่ซื้อ และได้บันทึกบัญชีซื้อในปีถัดมา ทำให้ต้นทุนขายต่ำไปในปีที่ซื้อ กำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป ส่วนในปีที่บันทึกซื้อ ทำให้ต้นทุนขายสูง กำไรสุทธิและกำไรสะสมต่ำไป ถ้าพบข้อผิดพลาดในปีที่ 3 ไม่ต้องปรับปรุง เพราะจะชดเชยกันแล้วดังนี้

ตัวอย่างที่ 8 บริษัทซื้อสินค้าเมื่อ 28 ธันวาคม 25x4 ราคา 5,000 บาท ได้ตรวจนับเป็น สินค้าคงเหลือแล้ว แต่ไม่ได้บันทึกบัญชีซื้อสินค้า แต่นำมาบันทึกบัญชีซื้อเมื่อ 5 มกราคม 25x5 ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างการไม่ได้บันทึกบัญชีซื้อในปีที่ซื้อและบันทึกบัญชีซื้อเป็นดังนี้

ปี 25x4 ไม่ได้บันทึกบัญชีซื้อ		ปี 25x4 บันทึกบัญชีซื้อถูกต้อง	
ขาย	200,000	ขาย	200,000
หัก ต้นทุนขาย :		หัก ต้นทุนขาย :	
สินค้าต้นปี	4,000	สินค้าต้นปี	4,000
บวก ซื้อสุทธิ	<u>150,000</u>	บวก ซื้อสุทธิ	<u>155,000</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	154,000	สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	159,000
หัก สินค้าปลายปี	<u>7,000</u>	หัก สินค้าปลายปี	<u>7,000</u>
	<u>147,000</u>		<u>152,000</u>
กำไรขั้นต้น	53,000	กำไรขั้นต้น	48,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	<u>13,000</u>	หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	<u>13,000</u>
กำไรสุทธิ	40,000	กำไรสุทธิ	35,000
บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>80,000</u>	บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>80,000</u>
กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x4	<u><u>120,000</u></u>	กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x4	<u><u>115,000</u></u>

ปี 25X5 นำยอดซื้อปี 25X4 มาบันทึกบัญชี		ปี 25X5 บันทึกบัญชีซื้อถูกต้องแล้วในปี 25X4	
ขาย	250,000	ขาย	250,000
หัก ต้นทุนขาย :		หัก ต้นทุนขาย :	
สินค้าต้นปี	7,000	สินค้าต้นปี	7,000
บวก ซื้อสุทธิ	165,000	บวก ซื้อสุทธิ	160,000
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	172,000	สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	167,000
หัก สินค้าปลายปี	40,000	หัก สินค้าปลายปี	40,000
	132,000		127,000
กำไรขั้นต้น	118,000	กำไรขั้นต้น	123,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	50,000	หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	50,000
กำไรสุทธิ	68,000	กำไรสุทธิ	73,000
บวก กำไรสะสมต้นงวด	120,000	บวก กำไรสะสมต้นงวด	115,000
กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x5	188,000	กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x5	188,000

จากงบการเงินเปรียบเทียบ ผลปรากฏดังนี้

ปี 25x4 ไม่ได้บันทึกบัญชีซื้อ	กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x4	= 120,000 บาท
บันทึกบัญชีซื้อถูกต้อง	กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x4	= <u>115,000</u> บาท
∴ กำไรสะสมสูงไป		= <u>5,000</u> บาท
ปี 25x5 ไม่ได้บันทึกบัญชีซื้อให้ถูกต้อง	กำไรสุทธิ 31 ธ.ค. 25x5	= 68,000 บาท
บันทึกบัญชีซื้อถูกต้อง	กำไรสุทธิ 31 ธ.ค. 25x5	= <u>73,000</u> บาท
∴ กำไรสุทธิต่ำไป		= <u>5,000</u> บาท

ในปี 25x6 ถือว่าความผิดพลาดข้างต้นมีผลให้กำไรสะสมชดเชยกัน จึงมียอดเท่ากัน = 188,000 บาท

4. ไม่บันทึกรายการขายสินค้าในงวดบัญชีที่เกิดรายการ แต่นำไปบันทึกบัญชีงวดถัดไป กิจการขายสินค้าไปแล้ว แต่ไม่ได้บันทึกขายสินค้า ทำให้กำไรสุทธิและกำไรสะสมต่ำไปในปีแรก แต่นำไปบันทึกขายในงวดต่อไป ทำให้กำไรสุทธิและกำไรสะสมสูงไป ถ้าพบความผิดพลาดในปีที่ 3 ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพราะความผิดพลาดจะชดเชยกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9 บริษัทขายสินค้าเป็นเงินเชื่อเมื่อ 29 ธันวาคม 25x4 จำนวน 90,000 บาท ได้นำมาบันทึกบัญชีขายเมื่อวันที่ 4 มกราคม 25x5

ปี 25x4 ไม่ได้บันทึกบัญชีขาย		ปี 25x4 บันทึกบัญชีขายถูกต้อง	
ขาย	300,000	ขาย	390,000
หัก ต้นทุนขาย	<u>220,000</u>	หัก ต้นทุนขาย	<u>220,000</u>
กำไรขั้นต้น	80,000	กำไรขั้นต้น	170,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>30,000</u>	หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>30,000</u>
กำไรสุทธิ	50,000	กำไรสุทธิ	140,000
บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>160,000</u>	บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>160,000</u>
กำไรสะสม 31 ธันวาคม 25x4	<u>210,000</u>	กำไรสะสม 31 ธันวาคม 25x4	<u>300,000</u>

ปี 25x5 นำยอดขายปี 25x4 มาบันทึกบัญชี		ปี 25x5 บันทึกบัญชีขายถูกต้องแล้วในปี 25x4	
ขาย	420,000	ขาย	330,000
หัก ต้นทุนขาย	<u>220,000</u>	หัก ต้นทุนขาย	<u>220,000</u>
กำไรขั้นต้น	200,000	กำไรขั้นต้น	110,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>40,000</u>	หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>40,000</u>
กำไรสุทธิ	160,000	กำไรสุทธิ	70,000
บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>210,000</u>	บวก กำไรสะสมต้นงวด	<u>300,000</u>
กำไรสะสม 31 ธันวาคม 25x5	<u>370,000</u>	กำไรสะสม 31 ธันวาคม 25x5	<u>370,000</u>

จากงบการเงินเปรียบเทียบ ผลปรากฏดังนี้

ปี 25x4 ไม่ได้บันทึกบัญชีขาย

บันทึกบัญชีขายถูกต้อง

∴ กำไรสะสมต่ำไป

กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x4 = 210,000 บาท

กำไรสะสม 31 ธ.ค. 25x4 = 300,000 บาท

= 9,000 บาท

ปี 25x5 ไม่ได้บันทึกบัญชีขายให้ถูกต้อง กำไรสุทธิ 31 ธ.ค. 25x5 = 160,000 บาท

บันทึกบัญชีขายถูกต้อง กำไรสุทธิ 31 ธ.ค. 25x5 = 70,000 บาท

∴ กำไรสุทธิสูงไป = 90,000 บาท

ในปี 25x6 ถือว่าความผิดพลาดข้างต้นมีผลให้กำไรสะสมชดเชยกัน จึงมียอดเท่ากัน = 370,000

บาท

5. บันทึกค่าใช้จ่ายผิดบัญชี เป็นการบันทึกค่าใช้จ่ายเหมือนกันเพียงแต่บันทึกชื่อบัญชีผิดเท่านั้น ดังนั้นถ้าตรวจพบในปีถัดไปก็ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขบัญชี เพราะไม่มีผลต่อบัญชีกำไรสุทธิและกำไรสะสม เช่น บันทึกค่าพาหนะเป็นค่าขนส่งออก เป็นต้น

6. บันทึกรายได้ผิดบัญชี เป็นการบันทึกรายได้เหมือนกัน เพียงแต่บันทึกชื่อบัญชีผิดเท่านั้น ดังนั้นถ้าตรวจพบในปีถัดไปไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขบัญชี เพราะไม่มีผลต่อบัญชีกำไรสุทธิและกำไรสะสม เช่น บันทึกรายได้ค่าธรรมเนียมเป็นรายได้ดอกเบี้ย เป็นต้น

2. ข้อผิดพลาดที่ชดเชยกันไม่ได้

2.1 บันทึกจำนวนเงินไม่ถูกต้อง

2.2 จ่ายค่าใช้จ่ายแล้วไม่ได้บันทึกบัญชี

2.3 จ่ายค่าใช้จ่ายแต่บันทึกไว้เป็นสินทรัพย์

2.4 ชื่อสินทรัพย์แต่บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

2.5 ไม่ได้ปรับปรุงค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า

2.6 รับรายได้แล้วไม่ได้บันทึกบัญชี

2.7 ไม่ได้ปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า

2.7 ไม่ได้ปรับปรุงค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ไม่ได้ปรับปรุงรายได้ค้างรับ

การแก้ไขข้อผิดพลาดยึดหลักดังนี้

1. พบข้อผิดพลาดก่อนปิดบัญชีประจำปี ให้พิจารณาเป็นขั้นตอนคือ ข้อผิดพลาดนั้น เกิดขึ้นอย่างไร การบันทึกบัญชีถูกต้องเป็นอย่างไร และแก้ไขอย่างไร การแก้ไขย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของข้อผิดพลาดนั้น

- บันทึกผิดไว้

เดบิต เงินเดือน	10,000	
เครดิต เงินสด		10,000

- บันทึกถูกต้อง

เดบิต เงินเดือน	12,000	
เครดิต เงินสด		12,000

- แก้ไขโดย

เดบิต เงินเดือน	2,000	
เครดิต เงินสด		2,000

2. พบข้อผิดพลาดภายหลังปิดบัญชีประจำปีแล้ว บัญชีกำไรสะสมจะมียอดไม่ถูกต้อง การบันทึกแก้ไขให้พิจารณาดังนี้

- ถ้าความผิดนั้นทำให้กำไรสุทธิสูงไป ปรับปรุงโดย

เดบิต กำไรสะสม	
เครดิต บัญชีที่เกี่ยวข้อง	

- ถ้าความผิดนั้นทำให้กำไรสุทธิต่ำไป ปรับปรุงโดย

เดบิต บัญชีที่เกี่ยวข้อง	
เครดิต กำไรสะสม	

ตัวอย่างที่ 10 ผู้ตรวจบัญชีพบข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีของบริษัทชวนชม จำกัด ดังนี้

1. เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 25X4 จ่ายค่าเช่า 12,500 บาท แต่บันทึกบัญชีเป็น 21,500 บาท
2. จ่ายค่าโฆษณาจำนวน 4,000 บาท เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 25X4 กิจการไม่ได้บันทึกบัญชี
3. จ่ายค่าซ่อมแซมเครื่องถ่ายเอกสาร จำนวน 12,000 บาท เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 25X4 บันทึกบัญชีไว้ในบัญชีเครื่องใช้สำนักงานทั้งจำนวน ปกติกิจการคิดค่าเสื่อมราคาอัตรา 20% ต่อปี
4. วันที่ 1 กันยายน 25x4 ซื้อเครื่องตกแต่งสำนักงาน 54,000 บาท แต่บันทึกบัญชีเป็น ค่าตกแต่งสำนักงาน ปกติกิจการคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องตกแต่งในอัตรา 20% ต่อปี

5. จ่ายค่าเบี้ยประกันสำหรับระยะเวลา 2 ปี 48,000 บาท เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 25X4 บันทึกบัญชีเป็นค่าเบี้ยประกันทั้งจำนวน ยังไม่ได้ปรับปรุงบัญชี
6. วันที่ 11 ธันวาคม 25X4 กิจการรับรายได้เบ็ดเตล็ด 1,000 บาท ยังไม่ได้บันทึกบัญชี
7. เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 25X4 ได้รับค่าเช่า 12,000 บาท สำหรับระยะเวลา 6 เดือน บันทึกบัญชีเป็นรายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า ยังไม่ได้ปรับปรุงบัญชี
8. เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25X4 มีดอกเบี้ยค้างจ่าย 2,500 บาท ยังไม่ได้ปรับปรุงบัญชี
9. มีต้นทุนรับมูลค่า 24,000 บาท ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 25X4 กำหนด 6 เดือน ดอกเบี้ย 5% ต่อปี ไม่ได้ปรับปรุงบัญชีในวันสิ้นปี

ให้ทำ : 1. บันทึกการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดถ้าตรวจพบ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25x4 ก่อนปิดบัญชีประจำปี

2. บันทึกการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดถ้าตรวจพบ เมื่อวันที่ 10 มกราคม 25x5 ภายหลังปิดบัญชีประจำปีแล้ว

รายการ	บันทึกแก้ไขข้อผิดพลาด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4	บันทึกแก้ไขข้อผิดพลาด วันที่ 10 มกราคม 25x5
1. เมื่อวันที่ 20 พ.ย. 25x4 จ่ายค่าเช่า 12,500 บาท แต่บันทึกเป็น 21,500 บาท	เดบิต เงินสด 9,000 (21,500-12,500) เครดิต ค่าเช่า 9,000	เดบิต เงินสด 9,000 เครดิต กำไรสะสม 9,000
2. จ่ายค่าโฆษณา จำนวน 4,000 บาท เมื่อวันที่ 1 ธ.ค. 25x4 กิจการไม่ได้บันทึกบัญชี	เดบิต ค่าโฆษณา 4,000 เครดิต เงินสด 4,000	เดบิต กำไรสะสม 4,000 เครดิต เงินสด 4,000
3. จ่ายค่าซ่อมแซมเครื่อง ถ่ายเอกสารจำนวน 12,000 บาท เมื่อวันที่ 1 พ.ค. 25x4 บันทึกบัญชีเครื่องใช้ สำนักงานทั้งจำนวน ปกติคิดค่าเสื่อมราคาใน อัตรา 20% ต่อปี	เดบิต ค่าซ่อมแซม 14,000 เครดิต เครื่องใช้ สำนักงาน 14,000 เดบิต ค่าเสื่อมราคาสะสม -เครื่องใช้สำนักงาน 1,600 เครดิต ค่าเสื่อมราคา -เครื่องใช้ สำนักงาน 1,600 $(12,000 \times 20\%) \times \frac{8}{12}$	เดบิต กำไรสะสม 10,400 ค่าเสื่อมราคา สะสม-เครื่องใช้ สำนักงาน 1,600 เครดิต เครื่องใช้ สำนักงาน 12,000

รายการ	บันทึกแก้ไขข้อผิดพลาด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4	บันทึกแก้ไขข้อผิดพลาด วันที่ 10 มกราคม 25X5
4. วันที่ 1 ก.ย. 25x4 ซื้อเครื่องตกแต่งสำนักงาน 54,000 บาท แต่บันทึก บัญชีเป็นค่าตกแต่ง สำนักงาน ปกติกิจการคิดค่าเสื่อม ราคาเครื่องตกแต่งในอัตรา 20% ต่อปี	เดบิต เครื่องตกแต่ง สำนักงาน 54,000 เครดิต ค่าตกแต่ง สำนักงาน 54,000 เดบิต ค่าเสื่อมราคา เครื่องตกแต่ง 3,600 เครดิต ค่าเสื่อมราคา สะสม-เครื่อง ตกแต่ง 3,600 $(54,000 \times 20\%) \times \frac{4}{12}$	เดบิต เครื่องตกแต่ง สำนักงาน 54,000 เครดิต กำไรสะสม 50,400 ค่าเสื่อมราคา สะสม-เครื่อง ตกแต่ง สำนักงาน 3,600
5. จ่ายค่าเบี้ยประกันสำหรับ ระยะเวลา 2 ปี 48,000 บาท เมื่อวันที่ 1 ต.ค. 25X4 บันทึกบัญชีเป็นค่าเบี้ย ประกันทั้งจำนวน	เดบิต ค่าเบี้ยประกัน จ่ายล่วงหน้า 42,000 เครดิต ค่าเบี้ยประกัน $(48,000 \times \frac{21}{24})$	เดบิต ค่าเบี้ยประกัน จ่ายล่วงหน้า 42,000 เครดิต กำไรสะสม 42,000
6. วันที่ 11 ธ.ค. 25x4 กิจการได้รับรายได้ เบ็ดเตล็ด 1,000 บาท ยังไม่ได้บันทึกบัญชี	เดบิต เงินสด 1,000 เครดิต รายได้ เบ็ดเตล็ด 1,000	เดบิต เงินสด 1,000 เครดิต กำไร สะสม
7. เมื่อวันที่ 1 ต.ค. 25x4 ได้รับค่าเช่า 12,000 บาท สำหรับเวลา 6 เดือน บันทึกบัญชีรายได้ค่าเช่า รับล่วงหน้า	เดบิต รายได้ค่าเช่า รับล่วงหน้า 10,000 เครดิต รายได้ค่า เช่า 10,000	เดบิต รายได้ค่าเช่า รับล่วงหน้า 10,000 เครดิต กำไร สะสม 10,000
8. เมื่อวันที่ 31 ธ.ค. 25x4 มีดอกเบียค้างจ่าย 2,500 บาท ยังไม่ได้ปรับปรุง บัญชี	เดบิต ดอกเบียจ่าย 2,500 เครดิต ดอกเบีย ค้างจ่าย 2,500	เดบิต กำไรสะสม 2,500 เครดิต ดอกเบีย ค้างจ่าย 2,500
9. มีตัวเงินรับมูลค่า 24,000 บาท ลงวันที่ 1 พ.ย. 25x4 กำหนด 6 เดือน ดอกเบีย 5% ต่อปี ไม่ได้ปรับปรุง	เดบิต ดอกเบียค้างรับ 200 เครดิต ดอกเบีย รับ 200	เดบิต ดอกเบียค้างรับ 200 เครดิต กำไร สะสม 200

บัญชีในวันสิ้นปี	$(24,000 \times 5\% \times \frac{2}{12})$	
------------------	---	--

วิศกุล แผนกบัญชี วบค.บม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยนี้ว่าเป็น การเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด 2. ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความ ซื่อสัตย์ ให้ทุกคนเห็นความสำคัญ <p>ขั้นการสอนภาคทฤษฎี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ครูบรรยายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับ การปรับปรุงปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดภายหลังจาก การปิดบัญชีแล้ว ตามเอกสารประกอบการเรียน การสอนที่แจกให้โดยใช้ power point ประกอบการสอน <p>ขั้นการสอนภาคปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยในแต่ละกลุ่มจะ ประกอบไปด้วย นักศึกษาเก่ง นักศึกษาปาน- กลาง และนักศึกษาอ่อน โดยดูจากคะแนนเฉลี่ย สะสมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ครูให้นักศึกษาจับฉลากเลือกกิจกรรมปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันทำงาน-กลุ่ม โดยให้ศึกษา / ปรีक्षा / ทำความเข้าใจ / อภิปราย และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นที่ ปรีक्षा เมื่อนักศึกษามีปัญหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. นักศึกษาฟังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความซื่อสัตย์ <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน 2. นักศึกษาฟังการบรรยาย <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาแบ่งกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม 2. นักศึกษาระดมความคิดและร่วมมือกันทำ กิจกรรมกลุ่ม ตามที่ได้รับและนำเสนอหน้าชั้น เรียนตามกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายโดย สื่อ power point

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แจกแบบประเมินผล การนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน 2. ครูสรุปสาระสำคัญทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยใช้สื่อ power point 3. ครูแจกแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาซักถามปัญหาข้อสงสัยของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม 2. นักศึกษาฟังสรุปและจดบันทึก 3. นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย

งานที่มอบหมายและกิจกรรมกลุ่ม

1. กิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ 2 กลุ่ม (งานกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน)
2. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกปฏิบัติ

สื่อ/แหล่งความรู้

1. power pointการปรับปรุงหลังการปิดบัญชี
2. เอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

การประเมินผล/เครื่องมือ

1. จากการซักถามผู้เรียน
2. ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบทดสอบย่อย
3. สังเกตจากความตั้งใจในการฟังคำบรรยาย
4. สังเกตจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ
5. จากแบบฟอร์มประเมินผลการนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มที่มอบหมาย

บันทึกหลังการสอน

ผลการใช้แผนการสอน

- จำนวนเนื้อหา เหมาะสม
- การเรียงลำดับ เหมาะสม
- การนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสม
- วิธีการสอน กิจกรรมการสอน สื่อการสอน เหมาะสม
- เวลาที่ใช้ และการประเมินผล เหมาะสม

การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ลงชื่อ .....รัตกุล.....ครูผู้สอน

(นางสาวรัตกุล เหล่าธรรมยิ่งยง)

	แผนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	หน่วยที่	6
	วิชา การบัญชีบริษัท	สอนครั้งที่	27-30
	ชื่อหน่วย การชำระบัญชีเลิกบริษัทจำกัด	คาบรวม	60
ชื่อเรื่อง การชำระบัญชีเลิกบริษัทจำกัด		จำนวนคาบ	8

หัวข้อเรื่อง

1. สาเหตุที่บริษัทเลิกกิจการ
2. การชำระบัญชีเลิกบริษัท
3. การบัญชีเกี่ยวกับการชำระบัญชีเลิกบริษัท

สาระสำคัญ

บริษัทเลิกกิจการด้วยสาเหตุถูกศาลสั่งให้เลิก หรือเลิกเพราะความต้องการของบริษัทเอง ต้องทำการชำระบัญชี โดยทำสินทรัพย์ของบริษัทที่มีอยู่ ณ วันเลิกบริษัทออกจำหน่าย ชำระหนี้สิน แล้วทำเงินที่เหลือคืนให้แก่ผู้ถือหุ้น ต้องทำงบชำระบัญชี คืองบรับ-จ่ายเงินสดและงบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระบัญชี รวมทั้งการจัดทำงบต่างๆ เมื่อบริษัทเลิกกิจการ รวมทั้งบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความสามัคคี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกสาเหตุที่บริษัทเลิกกิจการได้
2. บอกความหมายของผู้ชำระบัญชีได้
3. บอกอำนาจหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีได้
4. บันทึกบัญชีเกี่ยวกับการชำระบัญชีเลิกบริษัทได้
5. ทำงบรับ-จ่ายเงินสดได้
6. ทำงบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชีได้
7. มีความสามัคคี

เนื้อหาสาระ

สาเหตุที่บริษัทเลิกกิจการ

1. เป็นการเลิกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1236
  - 1.1 เลิกตามที่ข้อบังคับกำหนดกรณีที่จะเลิกไว้
  - 1.2 เลิกตามกำหนดเวลาที่จดทะเบียนไว้
  - 1.3 ถ้าบริษัทตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว บริษัทย่อมเลิกกันเมื่อเสร็จการนั้น
  - 1.4 เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก
  - 1.5 เมื่อบริษัทล้มละลาย
2. เป็นการเลิกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1237 ซึ่งเป็นการเลิกโดย คำสั่งศาล ด้วยเหตุดังนี้
  - 2.1 ทำผิดในการยื่นรายงานตั้งบริษัทหรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท
  - 2.2 ไม่เริ่มทำการภายใน 1 ปี นับแต่วันจดทะเบียนหรือหยุดทำการถึง 1 ปีเต็ม
  - 2.3 การดำเนินงานของบริษัทมีแต่ผลขาดทุนอย่างเดียวและไม่มีทางหวังว่าจะกลับฟื้นตัวได้
  - 2.4 จำนวนผู้ถือหุ้นลดลงจนเหลือไม่ถึง 3 คน
  - 2.5 จำนวนผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจนถึง 100 คนขึ้นไป *

การชำระบัญชีเลิกบริษัท

ความหมายของการชำระบัญชี (Liquidation)

การชำระบัญชี หมายถึง การจัดการจำหน่ายสินทรัพย์ ชำระหนี้สิน จ่ายค่าใช้จ่าย จ่ายภาษี และจ่ายคืนทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นในการเลิกกิจการของบริษัทจำกัด

ผู้ชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชีเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กำหนดโดยข้อบังคับของบริษัทว่า เป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อเลิกบริษัท ถ้าไม่มีข้อบังคับกำหนดไว้ต้องเป็นไปตามกฎหมาย คือ กรรมการบริษัททำหน้าที่เป็นผู้ชำระบัญชี

อำนาจหน้าที่ของผู้ชำระบัญชี

1. เป็นผู้แก้ต่าง ว่าต่าง ในนามของบริษัทในคดีพิพาท ทั้งความแพ่งและอาญา และทำการประนีประนอมยอมความ

2. ดำเนินกิจการของบริษัทเท่าที่จำเป็นเพื่อชำระสะสางกิจการให้เสร็จสิ้นไปด้วยดี
3. ขายสินทรัพย์ของบริษัท
4. เรียกเก็บเงินค่าหุ้นในส่วนที่ผู้ถือหุ้นค้างชำระ
5. ทำการอื่นๆ ตามแต่จำเป็นเพื่อชำระบัญชีให้เสร็จไปด้วยดี

6. ถ้าระยะเวลาการชำระบัญชีนานเกินกว่า 1 ปี ผู้ชำระบัญชีจะต้องเรียกประชุมผู้ถือหุ้น ทุกระยะสิ้นปี เพื่อเสนอรายงานต่อที่ประชุม เพื่อแถลงถึงสินทรัพย์ที่ขายไปแล้ว การชำระหนี้สิน และกำไรหรือขาดทุนในการขายสินทรัพย์

ในการชำระหนี้ของบริษัท ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ระบุให้ผู้ชำระบัญชีชำระหนี้ตามลำดับ ดังนี้

1. ชำระค่าธรรมเนียมต่างๆ ค่าภาระคิดค้น และค่าใช้จ่ายซึ่งจำเป็นต้องจ่ายในการชำระบัญชีเป็นลำดับแรก
2. ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ซึ่งได้ทวงถามให้ใช้หนี้เป็นลำดับที่สอง ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้ทวงถามให้ใช้หนี้ ผู้ชำระบัญชีก็ต้องวางเงินเท่าจำนวนหนี้ไว้แทนการชำระหนี้
3. หากมีสินทรัพย์เหลืออยู่ภายหลังการชำระหนี้ให้คืนทุนแก่ผู้ถือหุ้น ถ้ามีสินทรัพย์เหลือหลังจากคืนทุนแก่ผู้ถือหุ้น ส่วนที่เหลือคือกำไร ซึ่งจะแบ่งให้แก่ผู้ถือหุ้นตามส่วนของผู้ถือหุ้นที่ถืออยู่

การบัญชีเกี่ยวกับการชำระบัญชีเลิกบริษัท

1. จำหน่ายสินทรัพย์ต่าง ๆ และบันทึกผลกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์
2. จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีและค่าใช้จ่ายอื่นๆ
3. จ่ายชำระหนี้สิน
4. ปิดบัญชีกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี เข้าบัญชี กำไรสะสม
5. จ่ายคืนทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท ชนะเลิศ จำกัด ตกลงเลิกกิจการตามมติพิเศษของผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 25x5 งบดุลของบริษัท ณ วันที่ 1 มีนาคม 25x5 เป็นดังนี้

บริษัท ชนะเลิศ จำกัด
งบดุล
ณ วันที่ 1 มีนาคม 25x5

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	40,000	เจ้าหนี้	60,000
ลูกหนี้การค้า	73,000	ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	11,700
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>3,400</u>	หนี้สินระยะยาว	
สินค้างเหลือ	80,200	เงินกู้ธนาคาร	108,000
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์		ส่วนของผู้ถือหุ้น	
ที่ดิน	500,000	ทุน-หุ้นบริมสิทธิ	200,000
อาคาร	300,000	ทุน-หุ้นสามัญ	300,000
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-	<u>210,000</u>	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบริมสิทธิ	20,000
อาคาร	100,000	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	30,000
อุปกรณ์สำนักงาน		สำรองตามกฎหมาย	20,100
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-		กำไรสะสม	60,000
อุปกรณ์สำนักงาน	<u>70,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>809,800</u>
รวมสินทรัพย์	<u>809,800</u>		

ผู้ชำระบัญชีดำเนินการขายสินทรัพย์ ชำระหนี้สินและจ่ายคืนทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยได้รับค่าตอบแทนในการชำระบัญชี 25,000 บาท รายการต่างๆ ในการชำระบัญชี มีดังนี้

25x5

มี.ค. 6 เก็บเงินจากลูกหนี้ได้ 65,000 บาท

9 ขายสินค้าจำนวน 3 ใน 4 ได้เงิน 58,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

10 ขายอุปกรณ์สำนักงานได้เงิน 20,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

25 นำสินค้าที่เหลือไปชำระเจ้าหนี้ เจ้าหนี้ยอมรับในราคา 18,000 บาท ที่เหลือชำระเป็นเงินสด

31 โอนปิดบัญชีภาษีขาย

เม.ย. 1 ขายอาคารและที่ดินได้เงิน 800,000 บาท

10 จ่ายชำระภาษีเงินได้ทั้งหมด

13 จ่ายชำระหนี้เงินกู้ธนาคารพร้อมดอกเบี้ย 10% ต่อปี ระยะเวลา 2 เดือน

- 15 จ่ายชำระหนี้สรรพากร
 18 จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี
 20 จ่ายคืนทุนผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและสามัญ

การบันทึกบัญชี การทำงานรับ-จ่ายเงินสด และงบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x5 มี.ค.	6 เงินสด ค่าเพื่อหนี้สงฆ์จะสุญ กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ลูกหนี้ รับชำระหนี้จากลูกหนี้		65,000	-		
			3,400	-		
			4,600	-		
					73,000	-
	9 เงินสด (58,000 + 4,060) กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ สินค้า ภาษีขาย (58,000 × 7%) ขายสินค้าได้เงินสด มีภาษีขาย 7%		62,060	-		
			2,150	-		
					60,150	-
					4,060	-
	10 เงินสด (20,000 + 1,400) ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ อุปกรณ์สำนักงาน ภาษีขาย (20,000 × 7%) ขายอุปกรณ์สำนักงานได้เงิน 20,000 บาท		21,400	-		
			70,000	-		
			10,000	-		
					100,000	-
					1,400	-

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เม.ย.	25	เจ้าหนี้ กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ สินค้า เงินสด (60,000 – 18,000) ภาษีขาย (18,000 × 7%) จ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้	60,000	-		
			3,310	-	20,050	-
					42,000	-
					1,260	-
	31	ภาษีขาย เจ้าหนี้-สรรพากร โอนปิดบัญชีภาษีขาย	6,720	-	6,720	-
	1	เงินสด ค่าเสื่อมราคาสะสม – อาคาร ที่ดิน อาคาร กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ขายอาคารและที่ดินได้เงิน 800,000 บาท (การขายอสังหาริมทรัพย์ ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม)	800,000	-		
			210,000	-	500,000	-
					300,000	-
					210,000	-
	10	ภาษีเงินได้ค้างจ่าย เงินสด จ่ายชำระภาษีเงินได้	11,700	-	11,700	-

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5 เม.ย.	13	เงินกู้ธนาคาร ดอกเบี้ยจ่าย $(108,000 \times 10\% \times \frac{2}{12})$ เงินสด จ่ายชำระเงินกู้ธนาคารพร้อมดอกเบี้ย		108,000	-		
				1,800	-		
						109,800	-
	15	เจ้าหน้าที่สรรพากร เงินสด จ่ายชำระหนี้เจ้าหน้าที่สรรพากร		6,720	-	6,720	-
	18	ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี เงินสด จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี		25,000	-	25,000	-
	20	กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ (210,000 - 3,310 - 4,600 - 2,150 - 10,000) ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ดอกเบี้ยจ่าย กำไรสะสม โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนจากการ จำหน่ายสินทรัพย์ ดอกเบี้ยจ่าย และค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี เข้าบัญชีกำไรสะสม		189,940	-		
						25,000	-
						1,800	-
						163,140	-

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5	เม.ย.	20	สำรองตามกฎหมาย กำไรสะสม โอนปิดบัญชีสำรองตามกฎหมาย	20,100	-	20,100	-
			ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ	200,000	-		
			ทุน-หุ้นสามัญ	300,000	-		
			ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	20,000	-		
			ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	30,000	-		
			กำไรสะสม (60,000 + 163,140 + 20,100)	243,240	-		
			เงินสด			793,240	-
			จ่ายคืนทุนผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและสามัญ				

งบรับ-จ่ายเงินสด

งบรับ-จ่ายเงินสด คือ งบที่แสดงรายละเอียดของเงินสดคงเหลือรวมกับเงินสดที่เป็นรายรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และแสดงรายละเอียดการจ่ายเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีชำระหนี้ และจ่ายคืนทุนผู้ถือหุ้น ซึ่งยอดเงินสดรับรวมจะเท่ากับเงินสดจ่าย ดังนี้

บริษัท ชนะเลิศ จำกัด

งบรับ-จ่ายเงินสด

1 มีนาคม - 15 พฤษภาคม 25X5

เงินสดคงเหลือ 1 มีนาคม 25X5		40,000
รายรับ		
เก็บเงินจากลูกค้า	65,000	
ขายสินค้า	62,060	
ขายอุปกรณ์สำนักงาน	21,400	
ขายที่ดินและอาคาร	800,000	948,460
รวมรายรับ		<u>988,460</u>

รายจ่าย

จ่ายชำระหนี้	42,000	
จ่ายภาษีเงินได้	11,700	
จ่ายชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย	109,800	
จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี	25,000	
จ่ายเจ้าหนี้-สรรพากร	<u>6,720</u>	195,220
จ่ายคืนทุนผู้ถือหุ้น		<u>793,240</u>
รวมรายจ่าย		<u>988,460</u>

งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี

งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี เป็นงบที่แสดงผลกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์, ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการชำระบัญชี

ผลกำไรหรือขาดทุนจากการชำระบัญชีในงบจะเท่ากับยอดที่ปิดบัญชีกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์และ ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี เข้ากำไรสะสมในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

บริษัท ชนะเลิศ จำกัด

งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี

1 มีนาคม - 15 พฤษภาคม 25x5

กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์

ขายที่ดินและอาคาร		210,000
-------------------	--	---------

ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

หนี้สูญ	4,600	
---------	-------	--

ขายสินค้า	2,150	
-----------	-------	--

นำสินค้าไปชำระหนี้	3,310	
--------------------	-------	--

ขายอุปกรณ์สำนักงาน	<u>10,000</u>	<u>20,060</u>
--------------------	---------------	---------------

กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์

189,940

ดอกเบี้ยจ่าย

1,800

ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี

25,000

26,800

กำไรจากการชำระบัญชี

163,140

ถ้าการชำระบัญชีใช้เวลานาน เช่น เกิน 3 เดือน หรือเกิน 1 ปี งบประมาณจะแสดงยอดเงิน
สดคงเหลือในวันที่ทำรายงาน เพราะการชำระบัญชียังไม่เสร็จสิ้น ผู้ชำระบัญชียังไม่ได้อำนาจเงินคืนทุนให้ผู้
ถือหุ้นและผู้ชำระบัญชีต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้ผู้ถือหุ้นทราบฐานะการเงินในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร ดัง
ตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท ก้นยา จำกัด ตกลงเลิกกิจการตามมติพิเศษของผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 1
เมษายน 25x5 ยอดคงเหลือในบัญชีต่าง ๆ ณ วันที่ 1 เมษายน 25x5 มีดังนี้

เงินสด	252,000	ตัวเงินจ่าย	60,000
ลูกหนี้การค้า	180,000	เจ้าหนี้การค้า	280,000
ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญ	30,000	ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	32,000
สินค้าคงเหลือ	465,000	เงินกู้	120,000
พันธบัตรรัฐบาล	280,000	ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ	450,000
อาคาร	586,000	ทุน-หุ้นสามัญ	560,600
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	86,000	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	95,400
อุปกรณ์สำนักงาน	225,000	สำรองตามกฎหมาย	64,000
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์ สำนักงาน	95,000	กำไรสะสม	115,000

บริษัทจัดการขายสินทรัพย์ต่างๆ ดังนี้

1 เมษายน - 30 มิถุนายน 25X5

- 1) เก็บเงินจากลูกหนี้ครึ่งหนึ่งในราคา 98% ของยอดสุทธิ
- 2) ขายพันธบัตรรัฐบาลได้เงิน 285,000 บาท
- 3) ขายสินค้านี้ราคา 200,000 บาท ได้เงิน 190,000 บาท ภาษีขาย 7%
- 4) ขายอุปกรณ์สำนักงานครึ่งหนึ่ง ได้เงิน 73,000 บาท ภาษีขาย 7%
- 5) จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี 5,000 บาท
- 6) จ่ายชำระตัวเงินจ่ายพร้อมดอกเบี้ย 1,500 บาท
- 7) จ่ายภาษีเงินได้ค้างจ่ายทั้งหมด
- 8) ปิดบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม นำเงินส่งกรมสรรพากร

1 กรกฎาคม - 30 กันยายน 25x5

- 1) เก็บเงินจากลูกหนี้ทั้งหมดได้เงิน 72,000 บาท ที่เหลือเป็นลูกหนี้ที่เก็บไม่ได้
- 2) ขายสินค้าที่เหลือได้เงิน 280,000 บาท ภาษีขาย 7%
- 3) โอนอุปกรณ์สำนักงานชำระหนี้เจ้าหนี้ เจ้าหนี้ยอมรับในราคา 45,600 บาท ที่เหลือจ่ายเป็นเงินสด
- 4) ขายอาคารในราคา 480,000 บาท
- 5) จ่ายชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยจำนวน 1,200 บาท
- 6) ปิดบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่มและนำเงินส่งกรมสรรพากร
- 7) จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี 6,000 บาท
- 8) จ่ายคืนทุนให้ผู้ถือหุ้น

รายการในสมุดรายวันทั่วไป งบรับ-จ่ายเงินสด งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี ระหว่าง 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 25X5 และงบดุล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 25X5 เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5						
1 เม.ย. -	1) เงินสด		73,500	-		
30 มิ.ย.	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		15,000	-		
	กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์		1,500	-		
	ลูกหนี้				90,000	-
	เก็บเงินจากลูกหนี้ ให้ส่วนลด 2%					

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5						
1 เม.ย. - 30 มิ.ย.	2) เงินสด กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล ขายพันธบัตรรัฐบาลได้เงิน 285,000 บาท		285,000	-	5,000	-
					280,000	-
	3) เงินสด (190,000 + 13,300) กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ สินค้า ภาษีขาย (190,000 × 7%) จำหน่ายสินค้ามูลค่า 200,000 บาท ได้เงิน 190,000 บาท		203,300	-	200,000	-
			10,000	-	13,300	-
	4) เงินสด (73,000 + 5,110) ค่าเสื่อมราคาสะสม – อุปกรณ์ สำนักงาน ($\frac{95,000}{2}$) กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ อุปกรณ์สำนักงาน ($\frac{225,000}{2}$) ภาษีขาย จำหน่ายอุปกรณ์เครื่องหนึ่ง ได้เงิน 73,000 บาท		78,110	-	8,000	-
			47,500	-	112,500	-
					5,110	-

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5 1 เม.ย. - 30 มิ.ย.	5) ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี เงินสด จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี		5,000	-	5,000	-
	6) ตัวเงินจ่าย ดอกเบี้ยจ่าย เงินสด จ่ายชำระหนี้ตัวเงินจ่ายพร้อมดอกเบี้ย		60,000	-	61,500	-
			1,500	-		
	7) ภาษีเงินได้ค้างจ่าย เงินสด จ่ายภาษีเงินได้ค้างจ่าย		32,000	-	32,000	-
	8) ภาษีขาย เจ้าหนี้-สรรพากร โอนปิดบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม		18,410	-	18,410	-
	เจ้าหนี้-สรรพากร เงินสด นำภาษีมูลค่าเพิ่มส่งสรรพากร		18,410	-	18,410	-
	กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ กำไรสะสม ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ดอกเบี้ยจ่าย		1,500	-	5,000	-
			5,000	-	1,500	-
	โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนจากการ จำหน่ายสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการ ชำระบัญชี และดอกเบี้ยจ่าย					

บริษัท กันยา จำกัด

งบรับ-จ่ายเงินสด

1 เมษายน - 30 มิถุนายน 25x5

เงินสดคงเหลือ 1 เมษายน 25x5		252,000
รายรับ		
เก็บเงินจากลูกหนี้	73,500	
ขายพันธบัตรรัฐบาล	285,000	
ขายสินค้า	203,300	
ขายอุปกรณ์สำนักงาน	<u>78,110</u>	<u>639,910</u>
		891,910
รายจ่าย		
จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี	5,000	
จ่ายชำระหนี้ตัวเงินจ่ายพร้อมดอกเบี้ย	61,500	
จ่ายภาษีเงินได้	32,000	
นำภาษีมูลค่าเพิ่มส่งสรรพากร	<u>18,410</u>	<u>116,910</u>
เงินสดเหลือ 30 มิถุนายน 25x5		<u>775,000</u>

บริษัท กันยา จำกัด

งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี

1 เมษายน - 30 มิถุนายน 25x5

กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์		
ขายพันธบัตรรัฐบาล	5,000	
ขายอุปกรณ์สำนักงาน	<u>8,000</u>	13,000
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์		
ส่วนลดจ่าย	1,500	
ขายสินค้า	<u>10,000</u>	<u>11,500</u>
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์		1,500
ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี	5,000	
ดอกเบี้ยจ่าย	<u>1,500</u>	<u>(6,500)</u>
ขาดทุนจากการชำระบัญชี		<u>(5,000)</u>

บริษัท กันยา จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 30 มิถุนายน 25x5

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	775,000	เจ้าหนี้	280,000
ลูกหนี้การค้า	90,000	หนี้สินระยะยาว	
	75,000	เงินกู้	120,000
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>15,000</u>	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินค้างเหลือ	265,000	ทุน-หุ้นบริมสิทธิ	450,000
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์		ทุน-หุ้นสามัญ	560,600
อาคาร	586,000	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	95,400
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-		สำรองตามกฎหมาย	64,000
อาคาร	<u>86,000</u>	กำไรสะสม (115,000 - 5,000)	<u>110,000</u>
อุปกรณ์สำนักงาน	112,500		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-			
อุปกรณ์สำนักงาน	<u>47,500</u>		
	<u>65,000</u>		
	<u>1,680,000</u>		<u>1,680,000</u>

รายการในสมุดรายวันทั่วไป งบรับ-จ่ายเงินสด งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี ระหว่าง
1 กรกฎาคม-30 กันยายน 25X5 เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5						
1 ก.ค. -	1) เงินสด		72,000	-		
30 ก.ย.	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		15,000	-		
	กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์		3,000	-		
	ลูกหนี้				90,000	-
	เก็บเงินจากลูกหนี้ที่เหลือ					

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5						
1 ก.ค. - 30 ก.ย.	2) เงินสด (280,000 + 19,600) กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ สินค้า ภาษีขาย (280,000 × 7%) ขายสินค้าที่เหลือได้เงิน 280,000 บาท ภาษีขาย 7%		299,600	-	15,000 265,000 19,600	- - -
	3) เจ้าหนี้ ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ อุปกรณ์สำนักงาน ภาษีขาย (45,600 × 7%) เงินสด (280,000 - 45,600) โอนอุปกรณ์สำนักงานใช้หนี้เจ้าหนี้ฯ ยอมรับในราคา 45,600 บาท		280,000 47,500 22,592	- - -	112,500 3,192 234,400	- - -
	4) เงินสด ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ อาคาร จำหน่ายอาคารได้เงิน 480,000 บาท		480,000 86,000 20,000	- - -	586,000	-

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5							
1 ก.ค. -	5)	เงินกู้		120,000	-		
30 ก.ย.		ดอกเบี้ยจ่าย		1,200	-		
		เงินสด				121,200	-
		จ่ายชำระหนี้เงินกู้ จำนวน 120,000 บาท					
		และดอกเบี้ย 1,200 บาท					
	6)	ภาษีขาย (19,600 + 3,192)		22,792	-		
		เจ้าหน้าที่สรรพากร				22,792	-
		โอนปิดบัญชีเจ้าหน้าที่สรรพากร					
		เจ้าหน้าที่สรรพากร		22,792	-		
		เงินสด				22,792	-
		นำเงินส่งสรรพากร					
	7)	ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี		6,000	-		
		เงินสด				6,000	-
		จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี					
	8)	กำไรสะสม		37,792	-		
		กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์				30,592	-
		ดอกเบี้ยจ่าย				1,200	-
		ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี				6,000	-
		โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์					
		ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี					
		ดอกเบี้ยจ่าย และค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท					

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5							
1 ก.ค. -	8)	สำรองตามกฎหมาย		64,000	-		
30 ก.ย.		กำไรสะสม				64,000	-
		โอนปิดบัญชีสำรองตามกฎหมาย					
		ทุน-หุ้นบุริมสิทธิ		450,000	-		
		ทุน-หุ้นสามัญ		560,600	-		
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ		95,400	-		
		กำไรสะสม (110,000 + 64,000 - 37,792)		136,208	-		
		เงินสด				1,242,208	-
		จ่ายคืนทุนให้ผู้ถือหุ้น					

บริษัท กันยา จำกัด

งรับ-จ่ายเงินสด

1 กรกฎาคม - 30 กันยายน 25x5

เงินสดคงเหลือ 1 กรกฎาคม 25x5		775,000
รายรับ		
เก็บเงินจากลูกหนี้	72,000	
ขายสินค้า	299,600	
ขายอาคาร	<u>480,000</u>	<u>851,600</u>
รวมรายรับ		<u>1,626,600</u>
รายจ่าย		
จ่ายชำระหนี้	234,400	
จ่ายชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ย	121,200	
จ่ายเจ้าหน้าที่-กรมสรรพากร	22,792	
จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี	<u>6,000</u>	<u>384,392</u>
จ่ายคืนทุนให้ผู้ถือหุ้น		<u>1,242,208</u>
รวมรายจ่าย		<u>1,626,600</u>

บริษัท กันยา จำกัด
งบกำไรขาดทุนจากการชำระบัญชี
1 กรกฎาคม - 30 กันยายน 25x5

กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์

ขายสินค้า	15,000	
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์		
หนี้สูญ	3,000	
ชำระหนี้เจ้าหนี้	22,592	
ขายอาคาร	<u>20,000</u>	<u>45,592</u>
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์		(30,592)
ดอกเบี้ยจ่าย	1,200	
ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี	<u>6,000</u>	<u>(7,200)</u>
ขาดทุนจากการชำระบัญชี		<u>(37,792)</u>

รัตกุล แพนทักซ์ จำกัด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยนี้ว่าเป็น การเรียนเกี่ยวกับสาเหตุที่บริษัทเลิกกิจการ การชำระบัญชีเลิกบริษัท การบัญชีเกี่ยวกับการชำระบัญชีเลิกบริษัท 2. ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคี ให้ทุกคนเห็นความสำคัญ <p>ขั้นการสอนภาคทฤษฎี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ครูบรรยายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับ เกี่ยวกับสาเหตุที่บริษัทเลิกกิจการ การชำระบัญชีเลิกบริษัท การบัญชีเกี่ยวกับการชำระบัญชีเลิกบริษัทตามเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่แจกให้โดยใช้power pointประกอบการสอน <p>ขั้นการสอนภาคปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วย นักศึกษาเก่ง นักศึกษาปานกลาง และนักศึกษาอ่อน โดยดูจากคะแนนเฉลี่ยสะสมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ครูให้นักศึกษาจับฉลากเลือกกิจกรรมปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันทำงาน-กลุ่ม โดยให้ศึกษา / ปรึกษา / ทำความเข้าใจ / อภิปราย และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นที่ปรึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. นักศึกษาฟังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน 2. นักศึกษาฟังการบรรยาย <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาแบ่งกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม 2. นักศึกษาระดมความคิดและร่วมมือกันทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ได้รับและนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายโดย สื่อpower point

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน
<p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แจกแบบประเมินผล การนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน 2. ครูสรุปสาระสำคัญทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยใช้สื่อ power point 3. ครูแจกแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาซักถามปัญหาข้อสงสัยของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม 2. นักศึกษาฟังสรุปและจดบันทึก 3. นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบย่อย

งานที่มอบหมายและกิจกรรมกลุ่ม

1. กิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ 2 กลุ่ม (งานกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน)
2. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกปฏิบัติ

สื่อ/แหล่งความรู้

1. power point การชำระบัญชีเลิกบริษัท การบัญชีเกี่ยวกับการชำระบัญชีเลิกบริษัท
2. เอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

การประเมินผล/เครื่องมือ

1. จากการซักถามผู้เรียน
2. ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบทดสอบย่อย
3. สังเกตจากความตั้งใจในการฟังคำบรรยาย
4. สังเกตจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติ
5. จากแบบฟอร์มประเมินผลการนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มที่มอบหมาย

บันทึกหลังการสอน

ผลการใช้แผนการสอน

- จำนวนเนื้อหา เหมาะสม
- การเรียงลำดับ เหมาะสม
- การนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสม
- วิธีการสอน กิจกรรมการสอน สื่อการสอน เหมาะสม
- เวลาที่ใช้ และการประเมินผล เหมาะสม

การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ลงชื่อ .....รติกุล.....ครูผู้สอน

(นางสาวรติกุล เหล่าธรรมยิ่งยง)